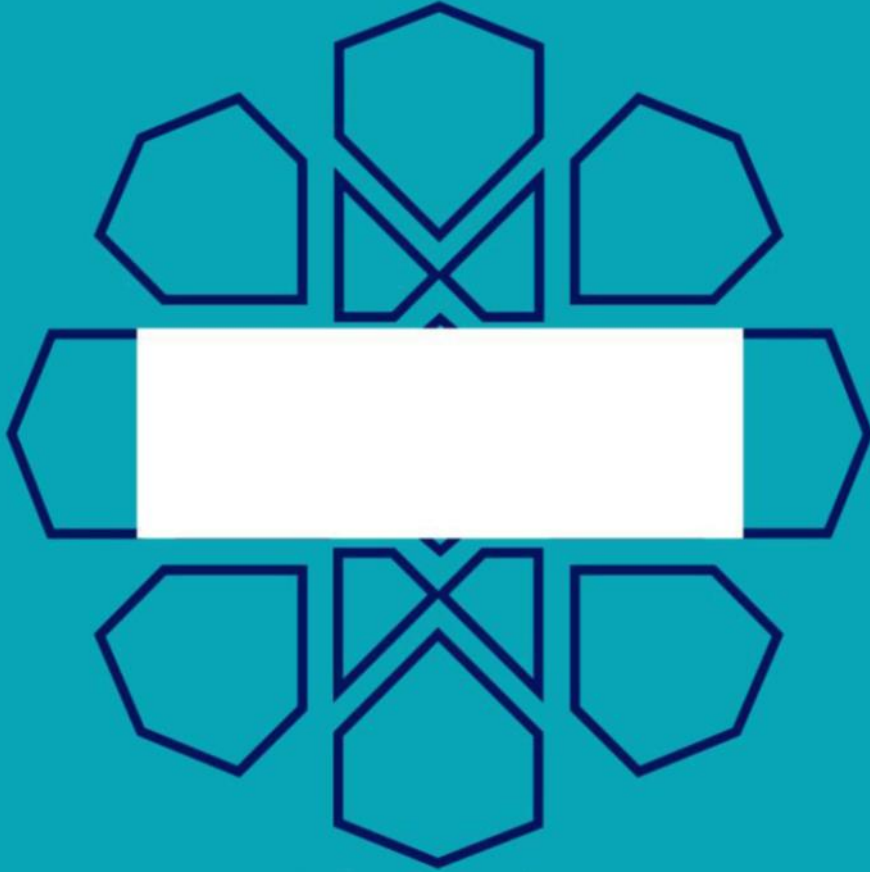

T.C.
Uludağ Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE
TARIM BÖLÜMÜNÜ SEÇEN ÖĞRENCİLERİN
BEKLENTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA: BURSA İLİ ÖRNEĞİ**

Veysel KİREMİTÇİ

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE TARIM BÖLÜMÜNÜ
SEÇEN ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BURSA İLİ ÖRNEĞİ**

Veysel KİREMİTÇİ
0000-0001-6340-4078

Prof. Dr. Hasan VURAL
0000-0003-2323-4806
(Danışman)

YÜKSEK LİSANSTEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

BURSA– 2022
Her Hakkı Saklıdır

TEZ ONAYI

Veysel KİREMİTÇİ tarafından hazırlanan “MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE TARIM BÖLÜMÜNÜ SEÇEN ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA: BURSA İLİ ÖRNEĞİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Hasan VURAL

Başkan:	Prof. Dr. Hasan VURAL 0000-0003-2323-4806 Bursa Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı	İmza
Üye:	Prof. Dr. Tolga TİPİ 0000-0002-1090-3639 Bursa Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı	İmza
Üye:	Dr. Öğr. Üyesi Adnan Fatih DAĞDELEN 0000-0002-6777-273X Bursa Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı	İmza

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Hüseyin Aksel EREN
Enstitü Müdürü

../../....

B.U.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

Beyan ederim.

07/01/2023
Veysel KİREMİTÇİ

TEZ YAYINLANMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezin/raporun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma izni Bursa Uludağ Üniversitesi'ne aittir. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet hakları ile tezin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları tarafımıza ait olacaktır. Tezde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederiz.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında, yönerge tarafından belirtilen kısıtlamalar olmadığı takdirde tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi / B.U.Ü. Kütüphanesi Açık Erişim Sistemi ve üye olunan diğer veri tabanlarının (Proquest veri tabanı gibi) erişimine açılması uygundur.

Prof. Dr. Hasan VURAL

Danışman Adı Soyadı

Veysel KİREMITÇİ

Öğrenci Adı Soyadı

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE TARIM BÖLÜMÜNÜ SEÇEN ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

Veysel KİREMİTÇİ

Bursa Uludağ Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Hasan VURAL

Verimi yüksek, yoğun ve başarılı bir ekonominin altyapısını oluşturan en önemli unsurlardan biri donanımlı, gelişime açık, başarılı ve yaratıcı iş gücü ile olacağı bilinmektedir. Bunun yolu da en ince ayrıntısına kadar düşünülüp planlanmış mesleki formasyondan geçmektedir. Kişiyi seçeceği meslek dalıyla alakalı tarım, sanat, teknik, otomotiv, endüstri sanayisi gibi bilgi, beceri ve kabiliyeti kazandırmak, seçtiği dalda kendini geliştirmeyi planlamak, mesleki ve teknik eğitimin ana yapı taşını oluşturmaktadır. Mesleki eğitim bireylerin kişisel gelişimi, mesleki yeterlilik ve toplumda yer edinmesi için önemli bir geçiş kapısıdır.

Mesleki ve teknik liselerinin kuruluş amacına yönelik olarak; ülkenin ve bulunduğu yörenin değişen şartlarına uyum sağlayabilen, problemle karşılaştığı zaman analitik düşünebilen, analiz edip doğru çözümler bulan, sorumluluk alabilecek mesleki donanıma sahip, iyi düzeyde iletişim kurabilen takım çalışmalarına uyumlu, seçmiş olduğu branşta yenilikleri takip eden, donanımlı ve vasıflı ara eleman yetiştirmektedir.

Bu araştırma meslek liselerinde tarım bölümünü tercih eden öğrencilerin demografik yapısını, öğrencinin sahip olduğu demografik yapının okula karşı tutumlarını ne düzeyde etkilediği, Türk eğitim sisteminde tarım meslek liselerinin bulunduğu konumu değerlendirilmesi, nitelikli eleman olarak kendilerini geliştirmeleri için imkânların sağlanma durumlarını ve öğrencilerin meslek seçimi yeterliliğinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu hedef doğrultusunda 113 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonucunda edindiğimiz veriler tanımlayıcı istatistik ve Ki-kare hipotez yöntemleri kullanılarak yorumlanmıştır. Tarım bölümünü seçen öğrencilerin tutumları irdelenerek ortaya çıkan durumlar sonuç bölümünde belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Tarımsal Proje, Mesleki ve Teknik Liseler, Tarımsal Faaliyetler
2022, viii +82sayfa.

ABSTRACT

MSc Thesis

A RESEARCH ON THE EVALUATION OF THE EXPECTATIONS OF STUDENTS WHO CHOOSE THE DEPARTMENT OF AGRICULTURE IN VOCATIONAL AND TECHNICAL ANATOLIAN HIGH SCHOOLS: EXAMPLE OF BURSA PROVINCE

Veysel KİREMITÇİ

Bursa Uludağ University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Agricultural Economics

Supervisor: Prof. Dr. Hasan VURAL

It is known that with a well-equipped, open to development, successful and creative workforce, which is one of the most important elements that constitute the infrastructure of a highly productive, dense, and successful economy. The way to this is through a professional formation that has been thought out and planned to the smallest detail. Gaining knowledge, skills, and abilities such as agriculture, art, technique, automotive, industrial industry related to the profession he will choose, planning to develop himself in the chosen branch constitute the main building block of vocational and technical education. Vocational education is an important gateway for the personal development of individuals, their professional competence, and their place in society.

For the purpose of establishment of vocational and technical high schools; To train well-equipped and qualified intermediate staff who can adapt to the changing conditions of the country and the region where they are located, who can think analytically when faced with problems, who analyze and find the right solutions, who can take responsibility, have professional equipment, can communicate at a good level, are compatible with teamwork, follow the innovations in their chosen branch.

In this study, it was aimed to determine to what extent the demographic structure and demographic structure of the individuals who prefer the agriculture department in vocational high schools affect their attitudes towards school, to evaluate the position of agricultural vocational high schools in the Turkish education system, to determine the level of the students' vocational choice competence and the provision of opportunities for them to develop themselves as qualified personnel.

In line with this goal, a questionnaire was applied to 113 students. The data we obtained as a result of the survey were interpreted using descriptive statistics and Chi-square hypothesis methods. The attitudes of the students who chose the agriculture department were examined and the situations that emerged were stated in the conclusion section.

Keywords: Agriculture, Agricultural Project, Vocational and Technical High Schools, 2022, viii +82pages.

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Bu tezi planlama aşamasında her konuda destek olan değerli danışman Hocam Prof. Dr. Hasan Vural'a, Araş. Gör. Dr. Burcu Erdal'a, desteğini her daim hissettiğim eşim Emine Kiremitçi' ye biricik evlatlarım Zeynep Sare, Meryem Hüma, Muhammed Ali'ye, Yeğenim Şerif Uygur Çiftçi 'ye ve arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir Tanrıkulu'na teşekkürlerimi sunarım.

07/01/2023
Veysel KİREMİTÇİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR	iii
SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	v
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAYNAK ARAŞTIRMASI	3
2.1. Türkiye’de Tarımın Önemi.....	3
2.2. Türkiye’de Meslek Liselerinin Önemi.....	4
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	8
3.1. Materyal	8
3.2. Yöntem	8
4. BULGULAR ve TARTIŞMA	9
4.1. Öğrencilerin Genel Özellikleri ve Konuya İlgili Düzeyleri.....	9
4.2. Öğrenci Cinsiyete Göre Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	52
4.3. Öğrenci Sınıflarına Göre Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	54
4.4. Öğrenci Velilerinin Eğitim Seviyelerinin Konuya Etkisinin Analizi.....	58
4.5. Ailelerinin Tarımsal Varlıklarına Konuya Etkisinin Analizi.....	60
4.6. Velilerinin Mesleki Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	62
4.7. Ailedeki Birey Sayısı Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	64
4.8. Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	68
4.9. İlgili Seviyelerine Göre Dağılımlarının Konuya Etkisinin Analizi.....	69
5. SONUÇ.....	71
KAYNAKLAR.....	76
EKLER	79
ÖZGEÇMİŞ.....	82

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler	Açıklama
(χ^2)	Ki-kare simgesi

ŞEKİLLER DİZİNİ

		Sayfa
Şekil 4.1.	Öğrencilerin Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor durumunu değerlendirmeleri	11
Şekil 4.2.	Öğrencilerin Türk eğitim sistemimizde tarım meslek liselerinin üretim yapmaları açısından yeterli olanaklar sağlanmaktadır durumunu değerlendirmeleri	12
Şekil 4.3.	Öğrencilerin Türk tarım politikaları uygulama açısından yeterlidir durumunu değerlendirmeleri	13
Şekil 4.4.	Öğrencilerin Türkiye'deki tarım meslek liseleri sayı olarak yeterlidir durumunu değerlendirmeleri	14
Şekil 4.5.	Öğrencilerin Türkiye'deki tarım liseleri teknolojik açıdan çağı yakalamıştır durumunu değerlendirmeleri	15
Şekil 4.6.	Öğrencilerin okulumuzun vermiş olduğu ders kitapları kaynak olarak yeterlidir durumunu değerlendirmeleri	16
Şekil 4.7.	Öğrencilerin okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir durumunu değerlendirmeleri	17
Şekil 4.8.	Öğrencilerin okulumuzun yurtdışı bağlantıları olup ortak projeler üretiyoruz durumunu değerlendirmeleri	18
Şekil 4.9.	Öğrencilerin okulumuzdaki uygulama sınıfları yeterli fiziksel imkanlara sahiptir durumunu değerlendirmeleri	19
Şekil 4.10.	Öğrencilerin okulumuz tarımsal uygulamalarda kullanmamız gereken teknik malzemeyi sağlamaktadır durumunu değerlendirmeleri	20
Şekil 4.11.	Öğrencilerin okulumuz yeni fıkirlere ve eleştirilere açıktır durumunu değerlendirmeleri	21
Şekil 4.12.	Öğrencilerin okulumuz tarımsal arazilere sahiptir durumunu değerlendirmeleri	22
Şekil 4.13.	Öğrencilerin okulumuz okul dışındaki tarım alanlarında uygulama dersleri yapmamıza olanak sağlar durumunu değerlendirmeleri	23
Şekil 4.14.	Öğrencilerin okulumuzda organik tarım yapılmaktadır durumunu değerlendirmeleri	24
Şekil 4.15.	Öğrencilerin okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir, durumunu değerlendirmeleri	25
Şekil 4.16.	Öğrencilerin okulumuzda aldığımız meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterlidir durumunu değerlendirmeleri	26
Şekil 4.17.	Öğrencilerin Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor durumunu değerlendirmeleri	27
Şekil 4.18.	Öğrencilerin okulumuzda mesleğim ile ilgili iş güvenliği kurallarını öğrenirim durumunu değerlendirmeleri	28
Şekil 4.19.	Öğrencilerin Mesleki ve teknik lisede okurken hayalini kurduğum eğitimi aldım durumunu değerlendirmeleri	29
Şekil 4.20.	Öğrencilerin Tarım meslek lisesi öğrencisi olarak bölüm değiştirip farklı branşlara geçmeyi düşünüyorum durumunu değerlendirmeleri	30
Şekil 4.21.	Öğrencilerin Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim durumunu değerlendirmeleri	31
Şekil 4.22.	Öğrencilerin lise tercihim yaptığım döneme geri dönme şansım olsa tekrar tarım meslek lisesini tercih ederdim durumunu değerlendirmeleri	32

Şekil 4.23.	Öğrencilerin meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır durumunu değerlendirmeleri	33
Şekil 4.24.	Öğrencilerin Türkiye'deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım durumunu değerlendirmeleri	34
Şekil 4.25.	Öğrencilerin tarım meslek liseleri Türkiye'nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir durumunu değerlendirmeleri	35
Şekil 4.26.	Öğrencilerini ilköğretimi bitirip lise tercihinde bulanacak öğrencilere okulumu veya alanımı tavsiye ederim durumunu değerlendirmeleri	36
Şekil 4.27.	Öğrencilerin bu okula üniversite okuma amacıyla kaydoldum durumunu değerlendirmeleri	37
Şekil 4.28.	Öğrencilerin üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalıdır durumunu değerlendirmeleri	39
Şekil 4.29.	Öğrencilerin okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum durumunu değerlendirmeleri	40
Şekil 4.30.	Öğrencilerin mesleğimin popüler olduğunu düşünmüyorum durumunu değerlendirmeleri	41
Şekil 4.31.	Öğrencilerin tarımsal faaliyet iş kolunda teknik personel olmak hayalimdir durumunu değerlendirmeleri	42
Şekil 4.32.	Öğrencilerin aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum durumunu değerlendirmeleri	43
Şekil 4.33.	Öğrencilerin mesleğimin en önemli özelliği yaratıcılığımı kullanma ve üretim yapma imkânı vermesidir durumunu değerlendirmeleri	44
Şekil 4.34.	Öğrencilerin tarım meslek lisesi öğrencileri olarak çevremizdeki köylüye çiftçiye veya hobi olarak bahçe ile uğraşıp meyve sebze yetiştiren vatandaşa faydalı bilgiler sunup uygulamada yardımcı olacak bilgi ve beceriyi okulda öğreniyoruz durumunu değerlendirmeleri	45
Şekil 4.35.	Öğrencilerin öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler durumunu değerlendirmeleri	46
Şekil 4.36.	Öğrencilerin öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir durumunu değerlendirmeleri	47
Şekil 4.37.	Öğrencilerin işletmelerde kullanmamız gereken bilgi beceriyi öğretmenlerimiz tarafından okulda kazanırız durumunu değerlendirmeleri	48
Şekil 4.38.	Öğrencilerin öğretmenlerimiz derslere hazırlıklı gelir durumunu değerlendirmeleri	49
Şekil 4.39.	Öğrencilerin öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırız durumunu değerlendirmeleri	50
Şekil 4.40.	Öğrencilerin öğretmenlerimiz meslek derslerinde tarım arazilerinde uygulama yapma imkânı sağlar durumunu değerlendirmeleri	51

ÇİZELGELER DİZİNİ

			Sayfa
Çizelge	4.1	Öğrencilerin genel özellikleri ve konuya ilgi düzeyleri	9
Çizelge	4.2.	Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımlarının konulara göre durumları	52
Çizelge	4.3.	Öğrencilerin sınıflarına göre dağılımlarının konulara göre durumları	54
Çizelge	4.4.	Velinin eğitim seviyelerine göre dağılımlarının konulara göre durumları	58
Çizelge	4.5.	Veli tarımsal varlıklarına göre dağılımlarının konulara göre durumları	60
Çizelge	4.6.	Öğrenci velilerinin mesleki dağılımlarının konulara göre durumları	62
Çizelge	4.7.	Ailede yaşayan birey sayısı farklılıklarının konulara göre durumları	64
Çizelge	4.8.	Yerleşim yerlerine göre dağılımlarının konulara göre durumları	68
Çizelge	4.9.	Öğrenci ilgi seviyelerine göre dağılımlarının konulara göre durumları	69

1. GİRİŞ

Tarım faaliyet kolu, farklı besinler üreten, bu besinlere işlemler uygulayarak, insanların bu besinlere ulaşmalarına olanak sağlayan, insan sağlığı ve ülke kalkınması üzerinde güce sahip bir faaliyet koludur. Hayatın sürdürülebilmesi için gıda gereksinimi vazgeçilemeyecek temel unsurdur. Toplum sağlığı, huzuru, sosyoekonomik gelişmesi, kısacası yaşamın devam etmesi yeterli ve dengeli beslenme ile sağlanacaktır.

Tarım; ülkemizdeki insanların yaşamına devam edebilmesi için vazgeçilmez en önemli unsurdur. Zaman içerisinde köylerden şehirlere göçün hızlanması, gelişen teknolojinin gerisinde kalmamız, bireylerin tarımsal faaliyetlerden uzaklaşması, ülkemizdeki nüfusun hızlı artış göstermesi vb. nedenlerden dolayı ihtiyacımız olan besin maddeleri başka ülkelerden ithal edilerek giderilmeye çalışılmaktadır. Fakat günümüzde görüldüğü üzere pandemi ve savaş gibi durumların hammadde sıkıntısını yaratması ülkelerin ciddi arayış içerisine girmelerine sebep olmuştur. Tarımsal faaliyet kolu, maddi, toplumsal ve dışsal eklentileri ile, ülkenin tümünü ilgilendirmekte ve ülke olarak bu konuda adımlar atıp donanımlı nitelikli ara eleman yetiştirmek için yapılabilecek tüm imkânları onlara sunmaktır. Ara eleman yetiştirmek, imkânlar sunmak içinde kullanabileceğimiz en etkili sistem eğitim kurumlarımızı işlevsel hale getirmekten geçmektedir.

İnsanların sosyalleşmesini sağlayıp, toplum yapısına uyum sağlama süreçlerini planlayan okullarımız, gelişen teknoloji ve zamanla değişen gereksinimlerimizi karşılamak adına bir çaba içerisindeyler. Zamanla gereksinimlerimizi karşılayamayan, çağa uyum sağlayamayan kurumların tutunma olasılıklarının olmaması neticesinde okullarımızın durmadan iyileşmeye, gelişmeye ve değişime açık olması şarttır. Türkiye’de yapılan araştırmalar okullarımızın bu konuda eksik kaldığı hususunda hemfikir olmuşlardır. Okullarımızın amacına uygun ve verimli olmasını sağlayacak durumlar belirlenmiştir. Seçilen durum ve yöntemlerin uygulanması, öğrencilerin gelişime ayak uydurması toplumsal yapımızdan ayrı düşünülemez.(Tunçel,2008). Ortaöğretim kısımlarını düşündüğümüz zaman öğrencilerimizin, mesleklere yöneldiği, topluma yararlı ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmek, rehberlik etmek mesleki olgunluğa erişmelerini sağlamak en önemli vazifelerimizdendir.

Meslek, yalnız para kazanmak için zaman harcadığımız bir durum değil, formasyon, mesleki yetenek gerektiren, bilgi, kabiliyet ve ilgi arz eden sürekliliği olan durumlardır. (Razon, 2018). Bireyin üretim faaliyetlerinde bulunarak yeteneğini ve yaratıcılığını kullanarak kendine olan saygısını ve güvenini de artıracaktır.(Kuzgun, 2009). Dal tercihinin, meslek tercihimizin ilk adımı olduğu söylenebilir. Bu aşamada öğrencilerimizi tanımak onları sürecin içerisine katmak, söz sahibi olmalarını sağlamak çocuğun kendine ve çevresindeki yetişkinlere güvenmesini sağlayacak, aynı zaman da yapabileceklerini görmesi de beden ve ruhen iyi hissetmesini sağlayacaktır.

Ortaöğretime geçişte yapacakları alan, dal tercihi ise öğrencilerin gelecekte tercih edecekleri mesleğin belirlenmesi açısından üstünde durulması gereken bir husustur. Çeşitli lise türleri vardır. Bunlardan biri de “öğrencileri iyi vatandaş olarak yetiştirmenin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür vererek bir üst öğrenime ve/veya iş hayatına hazırlamayı amaçlayan” Mesleki liselerdir. (Uluğ,2013).

Bu araştırma, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin “Anadolu Meslek Programlarında”; Tarım, bölümünü tercih eden bireylerin profillerini, alan tercih etme sebeplerini, bölümlerini okurken yaşamış oldukları sıkıntıları (akademik, öğretmen, idare ve çevresel) ve mesleki olgunluk düzeylerindeki durumlar araştırmak istenmekte olup ilgi ve tutumlarının ölçülmesi amaçlanmaktadır.

Tez çalışmamız 113 öğrenciye uygulanmış olup anketlerden edinilen veriler tanımlayıcı istatistik ve Ki-kare hipotez basamaklarından faydalanılarak değerlendirilmiştir. Anket verileri yorumlanarak sonuç kısmı yazılmıştır

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1.Türkiye’de Tarımın Önemi

Ülkemiz coğrafi yapısı ile 78 milyon hektar büyüklüğüyle geniş bir coğrafyaya kurulmuş olarak bulunmaktadır. Sahip olduğu yüzölçümün %26’sı orman, %16’sı otlak, %35 ise tarım alanı olarak yer kaplamaktadır.(Yalova, 2007). Ülke coğrafyasında tarımsal faaliyetlerin yapıldığı yüzölçümü, tarım yapılamayan alanlara karşın oran olarak daha büyüktür. Tarım iş kolu ekonomide ve istihdamda ciddi alan kaplamaktadır.(Doğan ve Törüner, 2012).

(Rehber ve Vural’a, 2018) göre, ülkemizde 1927’de yapılan ilk tarım sayımında 1923 ve 1925 yıllarında ülkemizde çalışan nüfusun %90’ı tarım ile uğraşmakta iken tarımsal faaliyetlerde çalışan insanların yüzdesi 2000 senesinde %36, 2018 senesinde %17,70’e gerilemiştir.(Gönül, 2001; Rehber ve Vural, 2018).

Rehber ve Vural’ın (2018) ‘e göre 1927 senesinde ülke kazancının 3’te 2’sinin tarımsal faaliyetlere bağlı olarak kazanıldığı hesaplanmıştır. Bu bilgiler 2016 senesinde araştırıldığında tarımsal faaliyetlerin ülke geliri gelir içindeki oranı %6,2’ye kadar gerilemiştir. Bu bilgiler ışığında köyden şehir göçlerin artması, ekonomik olarak tarım gelirinin tatmin etmemesi, geleneksel tarım yöntemlerini kullanmaya devam edip teknolojiyi geriden takip etmemiz, tarımda istihdam eden kişi sayısının ciddi oranda azalması gibi sebeplerden tarımındaki milli gelirimiz oranı ciddi şekilde azalmasıyla tarım kolundaki tarımsal ürünler ihtiyacımızı gidermediği için başka ülkelere ürün alma durumları ile karşı karşıya kalmamıza sebep olmuştur.

Tarımsal faaliyetlerde eski uygulamalar beklenen verimi sağlayamamakta ve üretim giderleri yüksek olmaktadır. Dünyada tercih edilen tarımda kullanılan gelişmiş uygulamalara geçmememiz gerekmektedir Türkiye’de eskiden olduğu şekliyle tarımsal üretimde ihtiyacımızı karşılayabilmek ve dış ülkelere bağımlılığımızı azaltmak için yapılacaklardan biri de Tarım 4.0 uygulamalarını kullanarak tarımda çağın gereksinimlerini anlamak olacaktır.(Kılavuz ve Erdem, 2019).

Tarım 4.0, tarımsal faaliyetlerde teknolojiyi yakalamak diye adlandırabiliriz: Tarım 4.0 faaliyetleri objelerin web tarayıcılarını, uydu araçlarını ve robotik yapıları gören yapılarıdır.(Uzun, Bilban ve Arıkan, 2018).

Dünyadaki insan nüfusu hızla artması, yeryüzünde bulunan kaynakların azalması, çevre kirliliği, nüfus artışı ve doğal kaynakların azalması ile bağlantılı olarak tarıma negatif yönde etki etmektedir. İleriki yıllarda dünyanın büyük sorunu besin ihtiyacımızın yeterli düzeyde karşılanmaması ile karşı karşıya kalabiliriz. Bu yüzden Tüm dünya kendi kendilerine yetecek ve dışa bağımlı olmayacak yöntemler aramaktadır.

İleriki yıllarda yaşanabilecek savaş, salgın ve afet gibi olumsuz durumlar da besin ihtiyacının karşılanıp devamlılığının sağlanması büyük önem arz etmektedir. Salgın hastalık savaş gibi olağanüstü durumlarda hammadde besin gibi yaşamsal ihtiyaçlarımızın dışardan ithal etmek zorunda kalan dünya ülkelerinin parasal imkanları, şartları elverişli olsa bile ithalat yaptıkları ülkede ürünlerin azalması, durma noktasına gelmesi veya ülkenin kendi halkına saklamak istemesi gibi nedenlere bağlı olarak sıkıntı yaşayabilirler. Tüm ülkeler olağan üstü dönemlerde önceliği kendi halkının ihtiyaçlarına vereceği kesindir.(Arslan, 2020).

Devlet olarak içinde bulunduğumuz duruma bakılmaksızın, tarımda sürekli olarak üretim yapma mecburiyeti doğmuştur. Salgın hastalıklar, savaşlar ve doğal afetler insanlığa, su kaynakları ve besin maddelerinin insanoğlu için ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Ülkeler tedbirli olmayı ön plana alan projeler üretmelidirler.(Kayabaşı, 2020).

2.2.Tarımsal Alanda Meslek Liselerin Önemi

MTAL yani mesleki liseleri Milli Eğitim Kurumları himayesinde meslek okullarına verilen bir addır, ilköğretimi tamamlayan bireylerin devamında sekiz eğitim öğretim dönemini bitirdiğinde meslek sahibi olmasını amaçlayan kurumlardır. Meslek lisesini tercih edip, başlayan bireyler eğitim öğretim süresi itibari ile haftanın planlanmış zamanlarında mesleki alan tercih durumlarına bağlı olarak kurum ve kuruluşlarda staj yapmaktadırlar. 2014 yılından sonra Endüstri , Meslek ve teknik okullar yerini, tek yapıda birleşerek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olmuştur. (Vikipedi, 2020) .

Tek yapı altında birleşen Mesleki okullarda Teknik kısım ile Meslek kısmı mevcuttur. İki kısım da teknisyen sıfatını almanızı sağlayan mesleki programlardır.

Programı tamamlayan bireyler iş yeri açma hakkı kazanırlar. Teknik kısımda genel kültür, genel yetenek derslerinin süresi daha fazladır. Bununla birlikte yükseköğretim kurumlarına öğrenci yerleştirmeye odaklı eğitim öğretim faaliyetleri uygulanmaktadır. Teknik kısımda 10 ve 11. Basamaklarda 320 saat süren stajı mevcuttur. Mesleki kısımda ise 12. kademedeki önceden planlanmış haftada 3 gün kurum ve kuruluşlarda uygulama süreçleri mevcuttur.(Vikipedi, 2020). Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalara göre 2001-2005 Programı'nda; mesleki eğitime önem ve öncelik verilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Fakat, mesleki eğitimde sayısal ve kalite olarak istenen hedefe ulaşamamıştır (Demirer, 2008).

Lise döneminde dal seçimi, meslek tercihinin ilk adımıdır diyebiliriz. Bu aşamada öğrencilerimizi tanımak onları sürecin içerisine katmak, söz sahibi olmalarını sağlamak çocuğun kendine ve çevresindeki yetişkinlere güvenmesi sağlayacak hem bedenen hem de ruhen yapabilecekleri görmesi adına önem arz etmektedir.

Mesleki liselerde öğrenim gören öğrencilerin yapacakları alan tercihi ise ileride seçecekleri mesleği netleştirmesi noktasında, araştırılması gereken, üzerinde durulması gereken bir unsurdur. Ortaöğretim de çeşitli lise gurupları mevcuttur. Bu liselerden biri olan “öğrencileri iyi vatandaş olarak yetiştirmenin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür vererek bir üst öğrenime ve/veya iş hayatına hazırlamayı amaçlayan” Mesleki ve Teknik Liselerdir.(Uluğ, 2013).

Eğitim öğretim faaliyeti gösteren birimlerimiz sürekli arayış içerisinde olup, farklı uygulamalar ve projeler üretmektedir. Ülkemizin kendini gerçekleştirmesi , güçlenmesi ve sürekliliğinin oluşabilmesi için değişikliklerin uygulamaya geçmesi , toplumun her kesimi tarafından onaylanması ve ihtiyacımız doğrultusunda vasıflı işgücünün olmasıyla gerçekleşecektir.

Milli Eğitim Kurumları'na bağlı okullarımızda temel kültürün kazanılması, ihtiyaç duyduğumuz alanlarda vasıflı işgücünün yetiştirilmesinde eğitim kurumlarımıza ve kurumlarımızda görev yapan tüm personele fazlaca görev düşmektedir. Tarımsal faaliyetlerin azalması, kuraklık, toprağın zayıflaması, insanımızın şehir merkezlerine göç etmesi, popüler kültür olarak öğrencilerin tarımdan uzaklaşması gibi nedenlerden tarım meslek liselerin görmesi gereken değeri görememektedir.

Öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri içerisinde donanımlı olarak geliştirilmesinde teknik liselerinin konumu, problemleri ve problemleri çözmek adına paydaşların fikirlerinin ayrıntılı irdelenmesini zamana yayarak, kurumlardaki eğitimin ülke ihtiyaçlarını dikkate alarak planlanması yönünden çok önemlidir. Oluşan sorunlar son yıllarda meslek liselerine daha fazla yoğunlaşmak gerektiği hususunda hemfikir olunmuştur. Bununla birlikte bu konu hakkında daha fazla çalışmanın olması gerektiğidir. Umarım bu araştırma önümüzdeki süreçte yapılacak araştırmalara ışık tutacaktır.

Ülkemizin yeni teknolojiler ile yakından ilgilenmesi, teknolojiyi tarımsal üretimin artmasında kullanması, yaratıcı fikirler bulup hayata geçirmesi, üretimin hızlı olması, ekonomik olarak refah ve beraberinde kimseye bağımlı olmadan büyümesi sosyal ve kültürel durumunun güçlenmesi, gelişmiş ülkeler arasında yerini ve hak ettiği konumu alması ile gerçekleşecektir.(METARGEM, 1997). Bunu yerine getirebilmesi de donanımlı teknik insan gücüyle olacaktır. Bu ihtiyacı karşılama tabi ki eğitimin görevidir.(Başaran,1996).

Ülke nüfusunun yaklaşık yarısı yirmi yaşın altındadır (Korkmaz,2008). Genç nüfusun potansiyelinden faydalanabilirsek bize büyük avantaj sağlayabilir (Bahar, 2007). Mesleki ve teknik eğitim, öğrencilerimizin sahip olduğu gücü ve yeteneği geliştiren, üretkenlik ve yaratıcılık kazanmasında önemli bir yoldur. Ülkenin büyümesi, maddi olarak kalkınması ancak mesleki eğitim ile gerçekleşeceği düşüncesinden yola çıkarsak mesleki derslere ağırlık veren kurumlar stratejik noktada çok önem teşkil etmektedir. (METARGEM, 1997).

Mesleki eğitimden mezun olan bireylerin çoğunluğu eğitim gördükleri mesleki alanda çalışmak yerine, kendi mesleği dışında görev almakta ya da üniversite okuyarak farklı alanlara geçmek istemektedir.(Başaran,1996). Bu da ülke ekonomisi ve tarımsal faaliyetler için büyük bir kayıptır. Tarımsal faaliyet içeren alanlarda çalışanların eğitim süreçleri değişen dünyanın koşullarına uygun olmalı, kişinin varlığını önemsemelidir. Okul içerisinde veya dışında bireyler; seçtikleri branş içerisinde seçtikleri alanın bilgi ve becerilerine sahip, vasıflı, öz güveni yüksek, kendini mesleki anlamda yetiştirmiş, etrafındaki problemlere duyarlı, öğrenciler olmalıdır. Meslek okulları, ülkenin gereksinim duyduğu hizmet kollarında vasıflı ara eleman yetiştiren kurumlardır. Okullarımız birlikteliğe açık, teknolojik gelişmeleri takip edip kullanabilen, alan bilgisine sahip, açık fikirli, idealist, pratik çözümler üretebilen yaratıcı mezunlar yetiştirmesi iş yaşamında aranan çalışan profilini oluşturacaktır (Murat,2014).

Mesleki eğitimin ihtiyaçlara bağlı olarak değişime ayak uydurması çok önemlidir. Gelişmiş mesleki eğitimde, teknolojik gelişmeler devamlı takip edilmektedir. Öğretim faaliyetlerine etkileri de takip edilip mesleki eğitim etkinlikleri kendini yenilemeye çalışılmalıdır (TİSK, 2004). Mesleki eğitim veren kurumların ekonomik gereksinimleri tam anlamıyla karşılamalı, değişen koşullara ayak uyduracak iş gücüne sahip eleman yetiştirebilmeli, teknolojik gelişmelere entegre olabilen mesleki eğitim sunmalı. İhtiyacımız olan iş gücünü yetiştirmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2009). Mesleki okulların yapısını geliştirme çalışması (MEGEP) ile mesleki eğitimin geliştirilmesi faaliyetleri yapılmaktadır. Çalışmaların neticesinde mesleki eğitime katılım yüzdenin Ulusal Kalkınma Uygulamalarında düşünüldüğü gibi %65'lik bir yüzdeye varacağı düşünülmektedir (Senar ve Kaya, 2006).

Ülkemizde tarım alanında eğitim-öğretim yapılan 68 okul bulunuyor. Bu okullarda yaklaşık 30 bin öğrenci, eğitim-öğretim görüyor. Bölgelere göre tarım eğitimi veren okul, en çok 19 okul ile İç Anadolu ve 12 okul ile Ege bölgelerinde bulunuyor. Bunları, 9 okul ile Marmara Bölgesi, 8'er okulla Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleri, 7 okulla Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve 5 okulla Doğu Anadolu Bölgesi takip ediyor. Araştırmamızı yaparken Bursa ili örneği üzerinden yola çıkılmıştır. Bursa Osmangazi ilçesinde bulunan Hamidiye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde eğitim öğretim gören, tarım alanını

tercih eden öğrenciler baz alınmıştır. Hamidiye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 1885 yılında Hamitler Köyü'nde 26 bin dönümlük arazide, dönemin padişahı II. Abdülhamid tarafından, tarımsal alanda çalışmalar yapmak üzere Ziraat Mektebi açılması emri ile 1887 yılında çalışmaları başlayan ve Bursa'nın Osmanlı topraklarına katıldıktan sonraki ilk Sancak Beyi olan Murat Hüdavendigâr'dan adını alarak "Nazari ve Ameli Hüdavendigâr Hamidiye Ziraat Mektebi" adıyla 1891 yılında açılan Hamidiye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Cumhuriyet öncesinden bu yana ziraat teknisyeni yetiştiren köklü bir kurumdur. Osmanlı İmparatorluğu'nda Batılılaşma yolundaki ilk çabalar sonucu kuruldu. Tarım, Gıda Teknolojileri, Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı ile Laboratuvar hizmetleri alanlarında eğitim verilen okulda bir müze, bir pansiyon binası, yemekhane ve spor salonu bulunuyor. Okulda ayrıca iki hayvan yetiştirme işletmesi, seralar, traktör tamirat garajı ve antika traktörler yer alıyor.

Okul şu anda yaklaşık 250 dönüm arazi üzerine kurulu. Öğrencilerin tarım alanında uygulama yerleri müsait. Şu anda dört sera peyzaj alanında, fidecilik konusunda Bursa'nın toprağının bereketli olması hasebiyle dört mevsim ürün aldığımız bu topraklarda yetiştirilebilecek tüm ürünler konusunda, modern tarımla beraber eğitimler veriliyor. Hayvancılık konusunda Bursa'da süt üreticiliği, inek yetiştiriciliği, damızlık hayvan yetiştiriciliği, et hayvanı konusunda da hayvan sağlığıyla ilgili öğrencilerimiz eğitimlerini alıyor. Döner sermaye işletmesi aracılığıyla okulumuz özel sektörle iş birliği yapıyor, öğrencilerimiz okulumuzdaki üretim faaliyetlerine öğretmenleriyle eşlik ediyorlar.

Tüm çaba mesleki ve teknik liseleri hayatın içine tam kanalize edip, tüm kaynakları öğrencilerimize sunup vasıflı, donanımlı, üretken, pratik, sorunları analiz edip problemi hızlı bir şekilde çözebilen, iş hayatında mutlu, refah seviyesi yüksek, çevresine doğaya insana hayvana saygılı, iletişim becerileri yüksek bireyler yetiştirmek olduğunu görüyoruz. Bu yolda ilerlerken teknik kollara ayrılan alanların ayrı ayrı üstünde durmak problemleri belirlemek öğrencinin beklentilerini anlamak, eksik olarak belirlediğimiz noktaları tamamlamak için geç kalmadan faaliyetlerimize başlamamız gerekmektedir.

3.MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırmanın veri kaynağı olarak öğrencilerle yapılan anket kullanılmıştır. Anketten elde edilen veriler araştırmaya en mühim kaynak sağlamasını yapmıştır. 113 lise öğrencisine nicel araştırma yöntemi olan anket yüz yüze olarak yapılmıştır.

Tarama araştırma deseninde veri toplama aracı olarak örneklemden evrene genelleme yapmak amacıyla, 40 maddeli 5’li Likert ölçeği sorusu ve 9 maddeli çoktan seçmeli anket formu tercih edilmiştir.

3.2.Yöntem

Çalışmamızın veri kaynağı, mesleki ve teknik lisede öğrenim gören öğrencilere uyum olarak hazırlanmış olan anket çalışması mevcuttur. Ankette 5’li Likert ölçeği sorularında 1.Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Fikrim yok, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle katılıyorum bulunan maddelere her soru için öğrenciler tarafından yanıtlanması istenmiştir.

Bu şekilde öğrencilerin ilgi ve tutamlarının ölçülmesi planlanmıştır. Ayrıca 9 adet çoktan seçmeli soru vardır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik ve Ki-kare testi hipotez yöntemleri kullanılmıştır. Sonuçların neticesinde çizelge, grafikler, yüzde verileri ve aritmetik ortalama verilerinden faydalanılmıştır. Ayrıca demografik özellikler ile öğrencilerin seçtikleri mesleki dal ve tarımsal faaliyetler ilgili sorulara verdikleri cevaplar arasında ilişki olup olmadığını belirlemek üzere Ki-kare testi kullanılmıştır. Bu test SPSS programı ile yapılmış olup analizler çıkarılmıştır. Test sonucunda veriler yorumlanarak çizelgeler oluşturulmuştur

4. BULGULAR (BULGULAR ve TARTIŞMA)

4.1.Öğrencilerin Genel Özellikleri ve Konuya İlgili Düzeyleri

Araştırmamızın bu bölümünde mesleki lisenin tüm kademelerinde öğrenim gören tüm öğrencilere uygulanmış olan anket sonuçları yer almaktadır. Anketimizi 113 öğrenci cevaplamıştır. Ankete katılan öğrenciler ile ilgili demografik bilgiler aşağıdaki çizelgede yer almıştır.

Çizelge 4.1. Ankette yer alan öğrencilerin demografik bilgileri

Demografik Göstergeler	Frekans	Oran (%)	Demografik Göstergeler	Frekans	Oran (%)
Cinsiyet			Ailenin Tarımsal Varlığı(Birden fazla işaretlenebilir)		
Erkek	75	66,4	Tarla	46	40,7
Kadın	38	33,6	Bahçe	18	15,9
Yaşadığı Yer			Sera	1	0,9
Köy	5	4,4	Diğer	5	4,4
Belde	13	11,5	Yok	43	38,1
İlçe Merkezi	34	30,1	Sınıf		
Şehir Merkezi	61	54,0	9	30	26,5
Velisinin Eğitim Durumu			10	35	31,0
İlkokul	29	25,7	11	25	22,1
Ortaokul	34	30,1	12	23	20,4
Lise	39	34,5	Tarım Ürünlerinin Nasıl Yetiştirildiği İlgili Durumu		
Üniversite	9	8,0	Evet	54	47,8
Yüksek Lisans	2	1,8	Hayır	21	18,6
Doktora	0	0	Bazen	38	33,6
Velisinin Mesleği			Tarım Meslek Lisesini Tercih Etme Sebebi		
Çiftçi	13	11,5	Ortaokul Not Ortalamanızın Bu Okula Yetmesi	5	4,4
Esnaf	9	8,0	Merkezi Sınav Puanınızın Bu Okula Yetmesi	29	25,7
İşçi	37	32,7	Evinize Yakın Olması	16	14,2
Memur	9	8	Velinizin İstemesi	15	13,3
Diğer	45	39,8	Tarım Mesleğine İlgili Duymanız	48	42,5
Ev Nüfusu			Frekans		Oran (%)
1-2			7		6,2
3-4			50		44,2
5-6			51		45,1
Diğer			5		4,4

Çalışma sürecinde uygulanan ankete katılan öğrencilerin %33,6'sı kadın ve %66,4'i erkektir. Anket yapılan öğrencilerin yaşları 14 ile 17 arasında değişmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin %4,4'ü köyde, %11,5'i beldede, %30,1'i ilçe merkezinde, %54'i şehir merkezinde yaşamaktadır

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin öğrenim durumlarına bakıldığında %8'i üniversite mezunu, %1,8'i yüksek lisans mezunu, %34,5'i lise mezunu, %30,1'i ortaokul mezunu ve %25,7'si ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.

Ankete katılan öğrenci velilerinin mesleğine bakıldığında %32,7'si işçi, %8'i memur, %8'i esnaf, %11,5'i çiftçi ve %39,8'i diğer meslek gruplarına tabi olduğu görülmüştür.

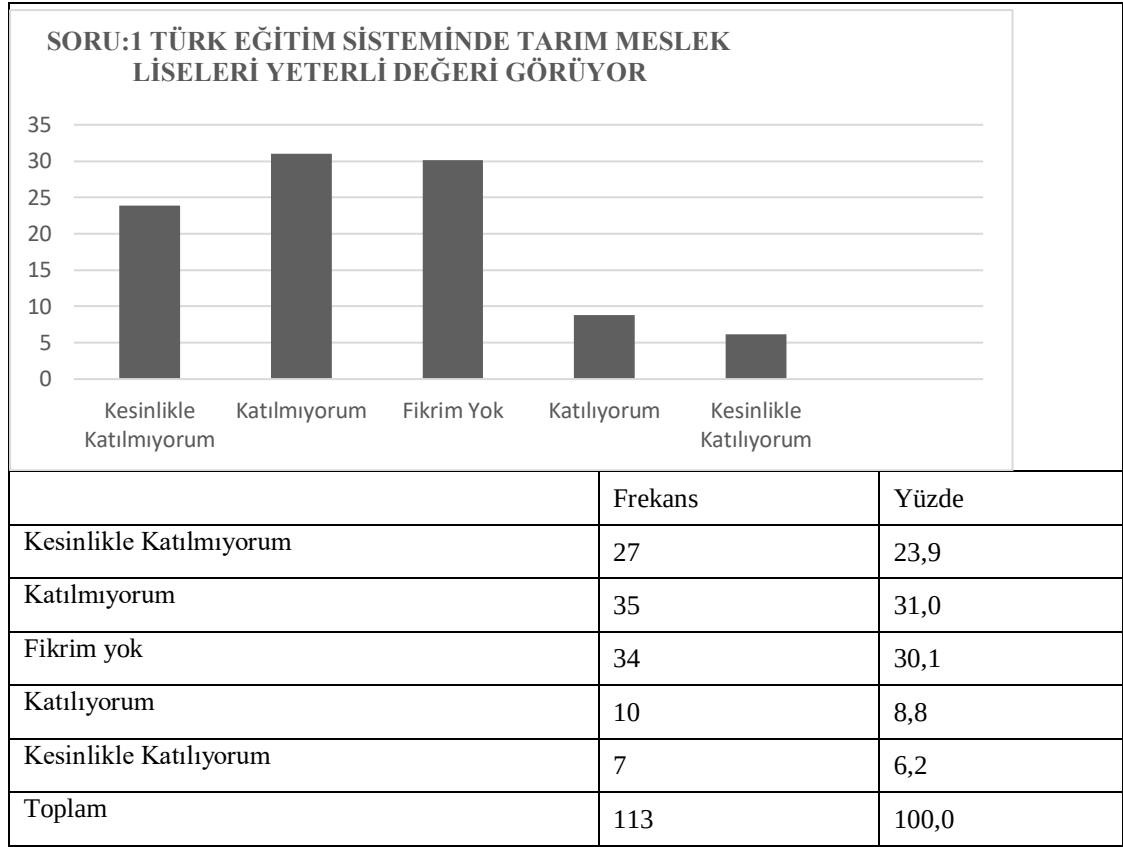
Ankete katılan öğrencilerin ev nüfusu incelendiğinde %6,2'si 1-2 kişi, %45,1'i 3-4 kişi, %44,2'si 5-6 kişi ve %4,4'ünün nüfusu bu sayılardan farklıdır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin tarımsal varlıklarına bakıldığında Öğrencilerin %38,1'inin tarımsal varlıkları olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin %40,7'sinin ise tarla, %15,9'u bahçe, %0,9'u sera ve %4,4'ü diğer tarımsal varlığı seçtiği görülmüştür.

Ankete katılan öğrencilerden %26,5'i 9.sınıf, %31'i 10.sınıf, %22,1'i 11. Sınıf ve %20,4'ünün 12.sınıf öğrencisi olduğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerden %47,8'inin tarım ürünlerinin yetiştirilmesine ilgi duyduğunu %33,6'sının bazen ilgi duyduğunu ve %18,6'sının ise ilgisini çekmediği anlaşılmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin tarım meslek liselerini tercih etme nedenleri incelendiğinde %4,4'ünün Ortaokul Not Ortalamanızın Bu Okula Yetmesi, %25,7'sinin Merkezi Sınav Puanınızın Bu Okula Yetmesi, %14,2'sinin evinin okula mesafe olarak yakın olması, %42,5'inin ise tarım mesleğine ilgi duyması neticesinde tercih ettiği anlaşılmaktadır.

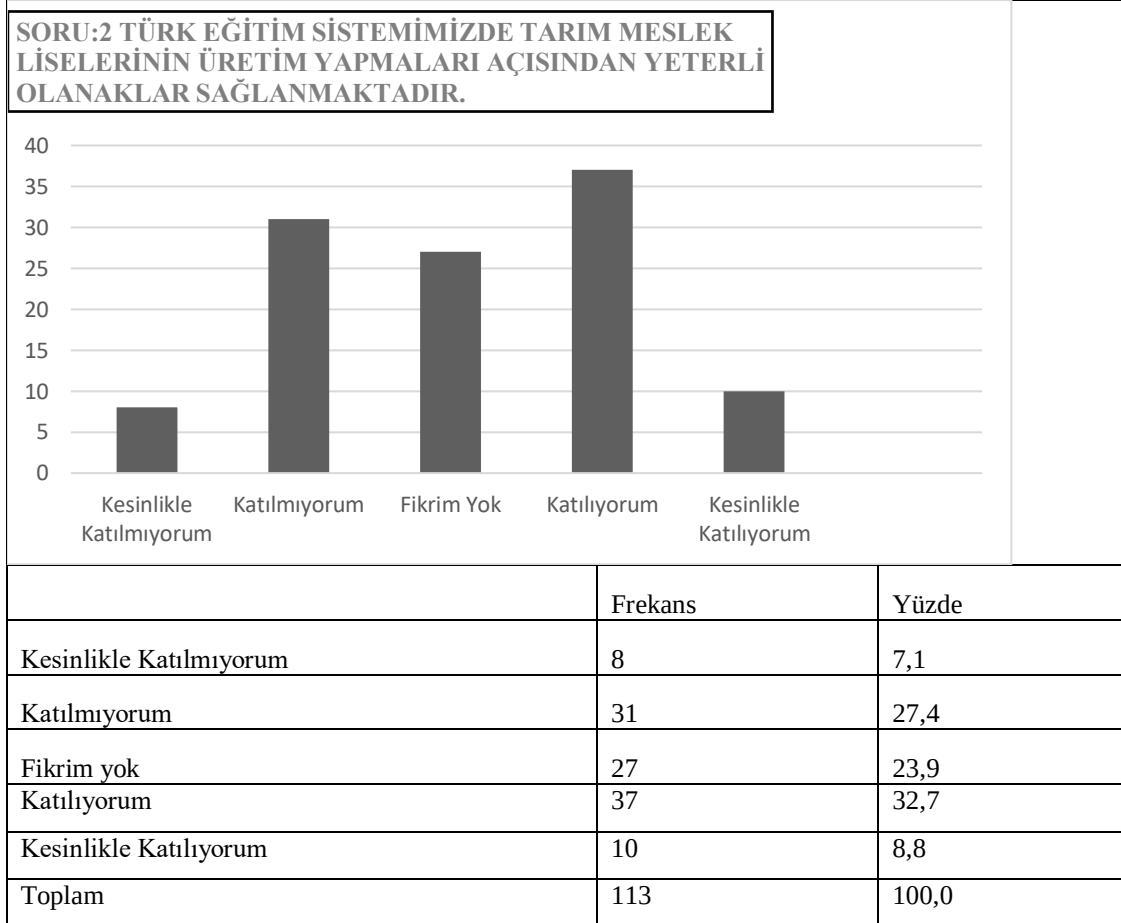

Şekil 4.1. Öğrencilerin Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor sorusuna öğrencilerin cevapları %23,9’u kesinlikle katılmıyorum, %31’i katılmıyorum, %30,1’i fikrim yok, %8,8’i katılıyorum ve %6,2’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

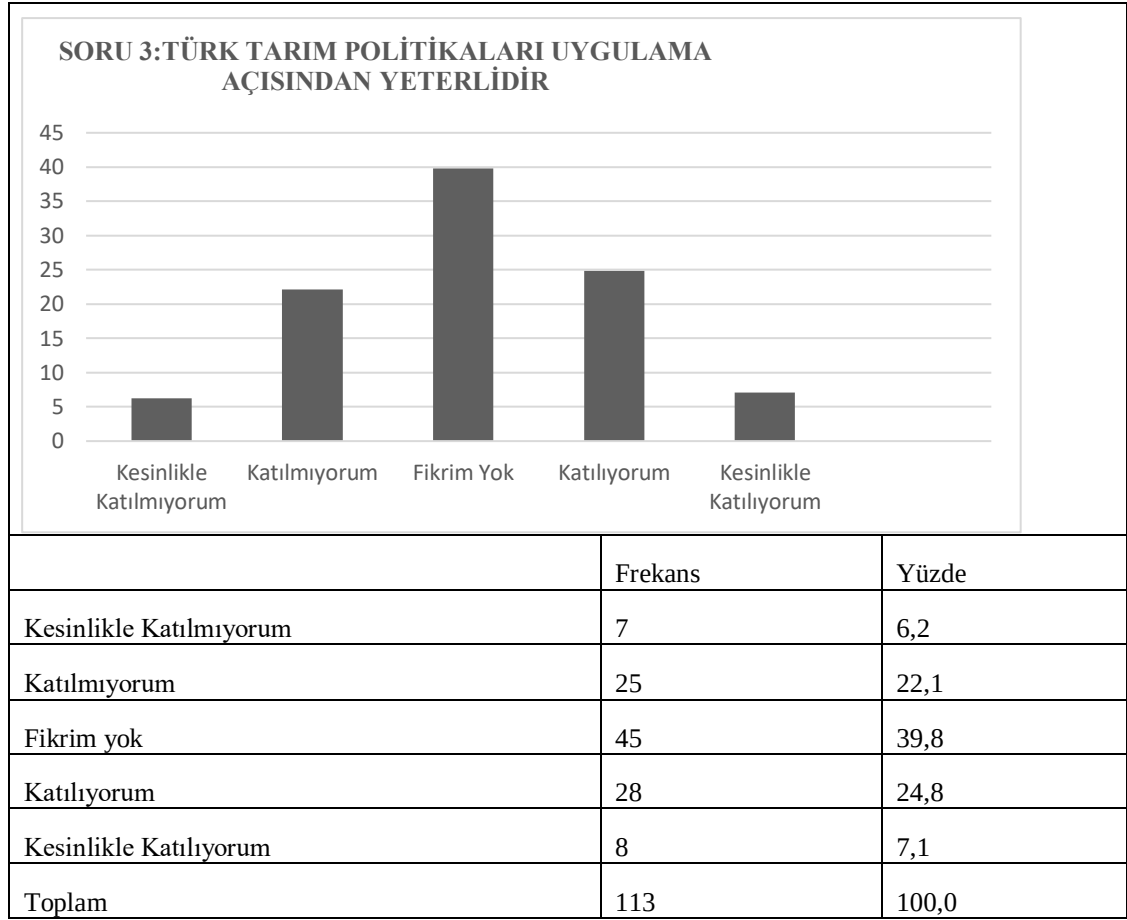
Yukarıdaki grafiği incelediğimiz zaman öğrencilerimizin %51,9’u tarım meslek liselerinin yeterli değeri görmediğini, %30,1’inin bu konuda fikrinin olmadığını görmekteyiz. Geçtiğimiz 2019 yılında başlayan ve dünyaya tesir eden Korona virüsü sürecinde ziraat ve gıda alanındaki faaliyetlere ağırlık verildi. Bu mesleki dallarda eğitim faaliyetlerini sürdüren tarım okulları önem kazanmaya başladı. Hizmet alanları istediği kadar yetişmiş olsun, sağlıklı bir nesilim yeterli ve dengeli tarımsal faaliyetler ile geliştirilebileceği bilinmektedir Tarım, gıda teknolojileri, hayvan sağlığı ve yetiştiriciliği, laboratuvar hizmetleri gibi dalları çatısı altında toplayan tarım meslek liseleri, geleceği

ön görebilen öğrencilerin tercihlerinde yer almaya hazırlandığı halde öğrenim gören meslek ve teknik lisesindeki öğrencilerin okul çatısı altında, ülke tarım politikalarında ve Milli Eğitim Bakanlığındaki yapıların öğrencilerin istek ve beklentileri karşılayacak şekilde planlanması da kaçınılmazdır(Dilek, 2021).

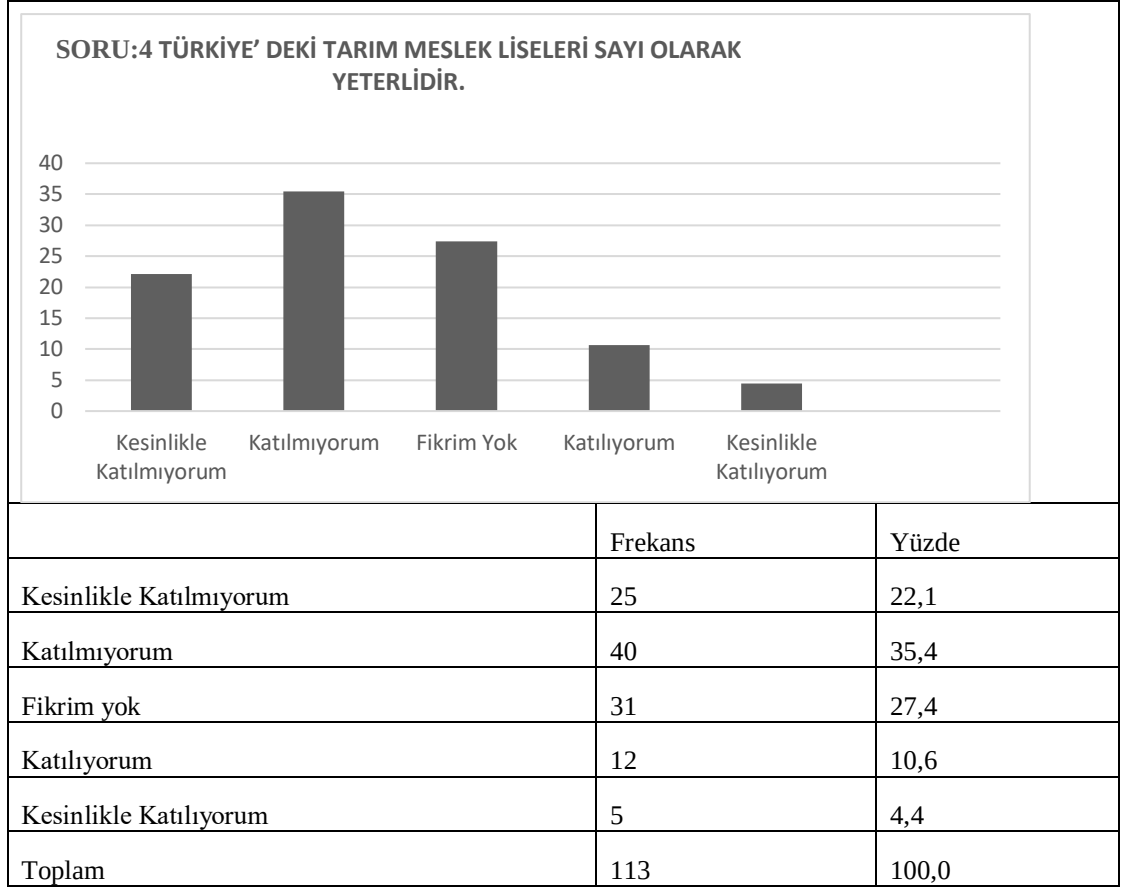
Şekil 4.2. Öğrencilerin Türk eğitim sistemimizde tarım meslek liselerinin üretim yapmaları açısından yeterli olanaklar sağlanmaktadır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Türk eğitim sistemimizde tarım meslek liselerinin üretim yapmaları açısından yeterli olanaklar sağlanmaktadır sorusuna öğrencilerin cevapları %7,1'i kesinlikle katılmıyorum, %27,4'ü katılmıyorum, %23,9'u fikrim yok, %32,7'si katılıyorum ve %8,8'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.3. Öğrencilerin Türk tarım politikaları uygulama açısından yeterlidir durumunu değerlendirmeleri

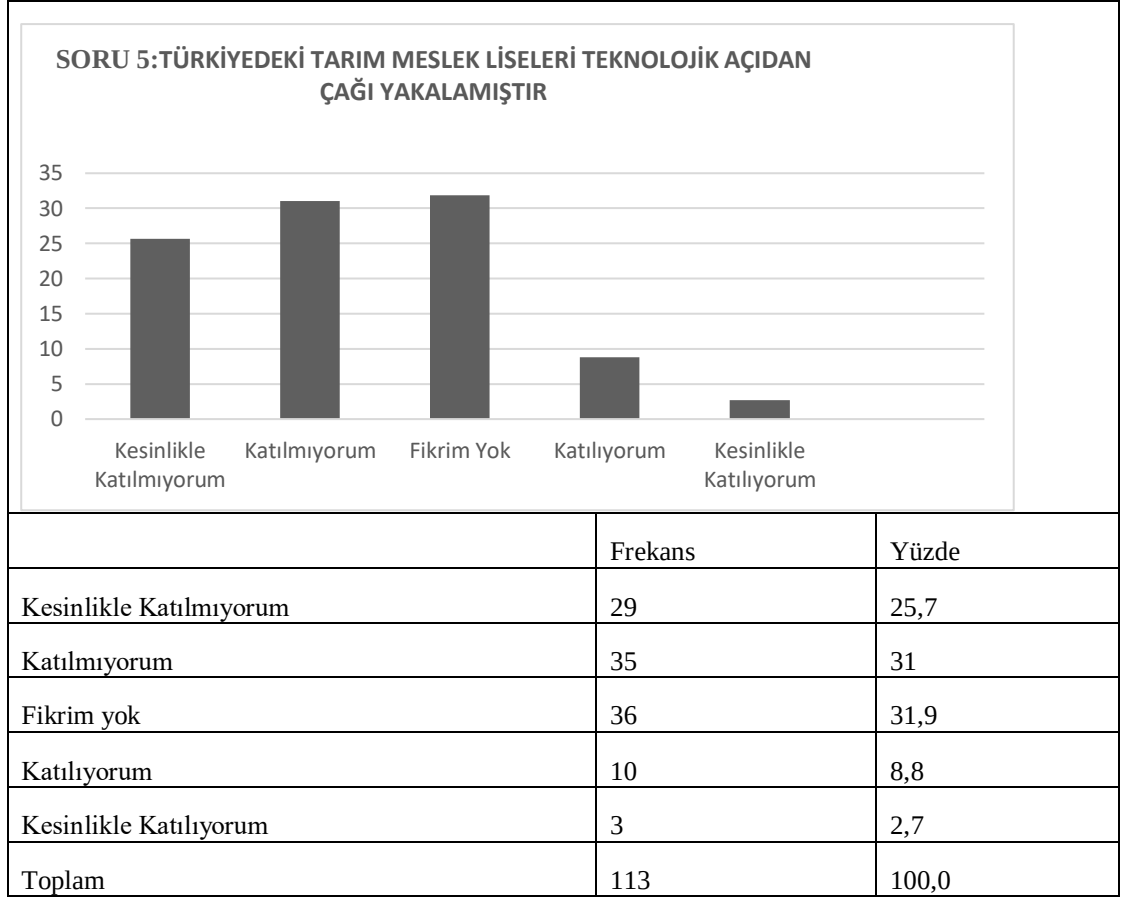
Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Türk tarım politikaları uygulama açısından yeterlidir sorusuna öğrencilerin cevapları %6,2'si kesinlikle katılmıyorum, %22,1'i katılmıyorum, %39,8'i fikrim yok, %24,8'i katılıyorum ve %7,1'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.4. Öğrencilerin Türkiye’deki tarım meslek liseleri sayı olarak yeterlidir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Türkiye’deki tarım meslek liseleri sayı olarak yeterlidir sorusuna öğrencilerin cevapları %22,1’i kesinlikle katılmıyorum, %35,4’ü katılmıyorum, %27,4’ü fikrim yok, %10,6’sı katılıyorum ve %4,4’ü kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Yukarıdaki grafiği incelediğimiz zaman öğrencilerimizin %57,5’u tarım meslek liselerinin yeterli sayıda olmadığını, %27,4’ünün bu konuda fikrinin olmadığını görmekteyiz. Bu konuda Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü 2022 2023 Eğitim Öğretim yılında faaliyet gösteren okul sayılarının güncel durumuna baktığımız zaman 53 ilimizde 101 okul bulunduğunu görmekteyiz (Meb, 2022).

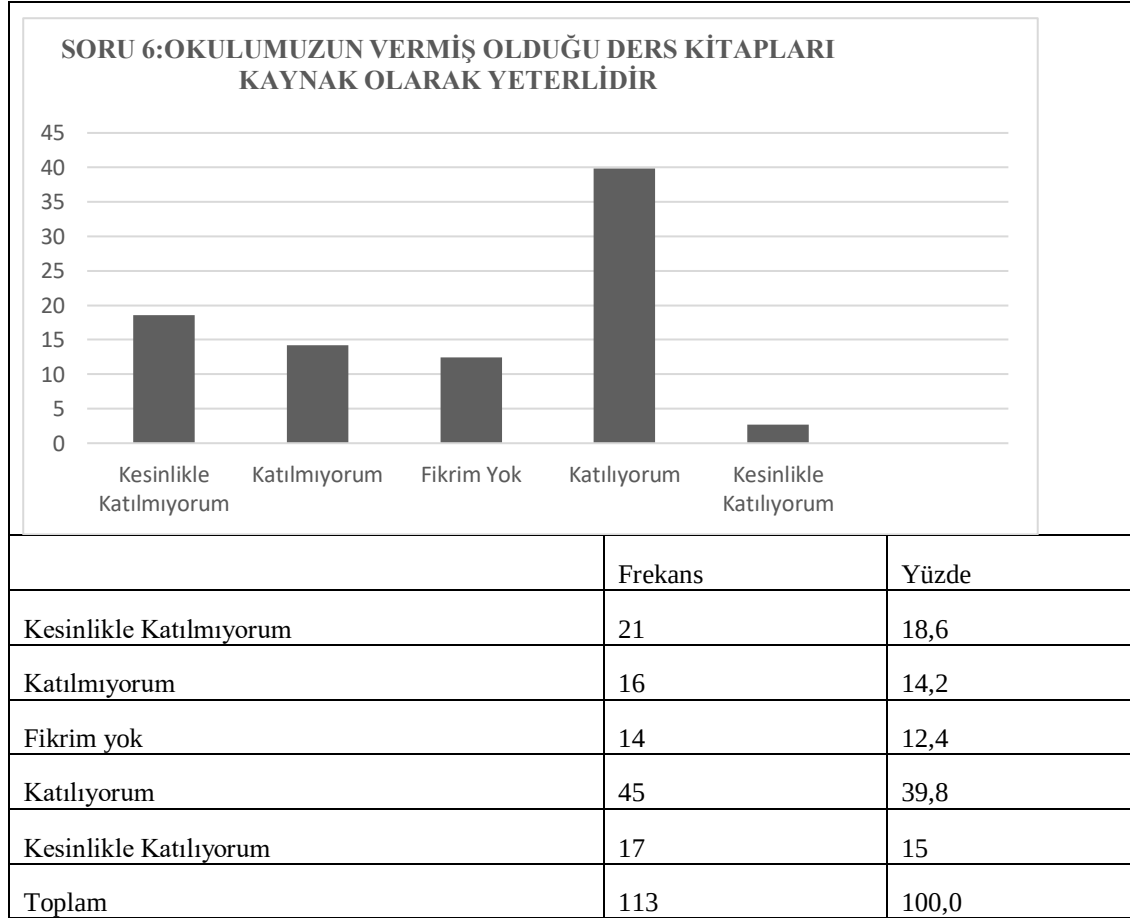

Şekil 4.5. Öğrencilerin Türkiye’deki tarım meslek liseleri teknolojik açıdan çağı yakalamıştır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Türkiye’deki tarım meslek liseleri teknolojik açıdan çağı yakalamıştır sorusuna öğrencilerin cevapları %25,7’si kesinlikle katılmıyorum, %31’i katılmıyorum, %31,9’i fikrim yok, %8,8’i katılıyorum ve %2,7’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

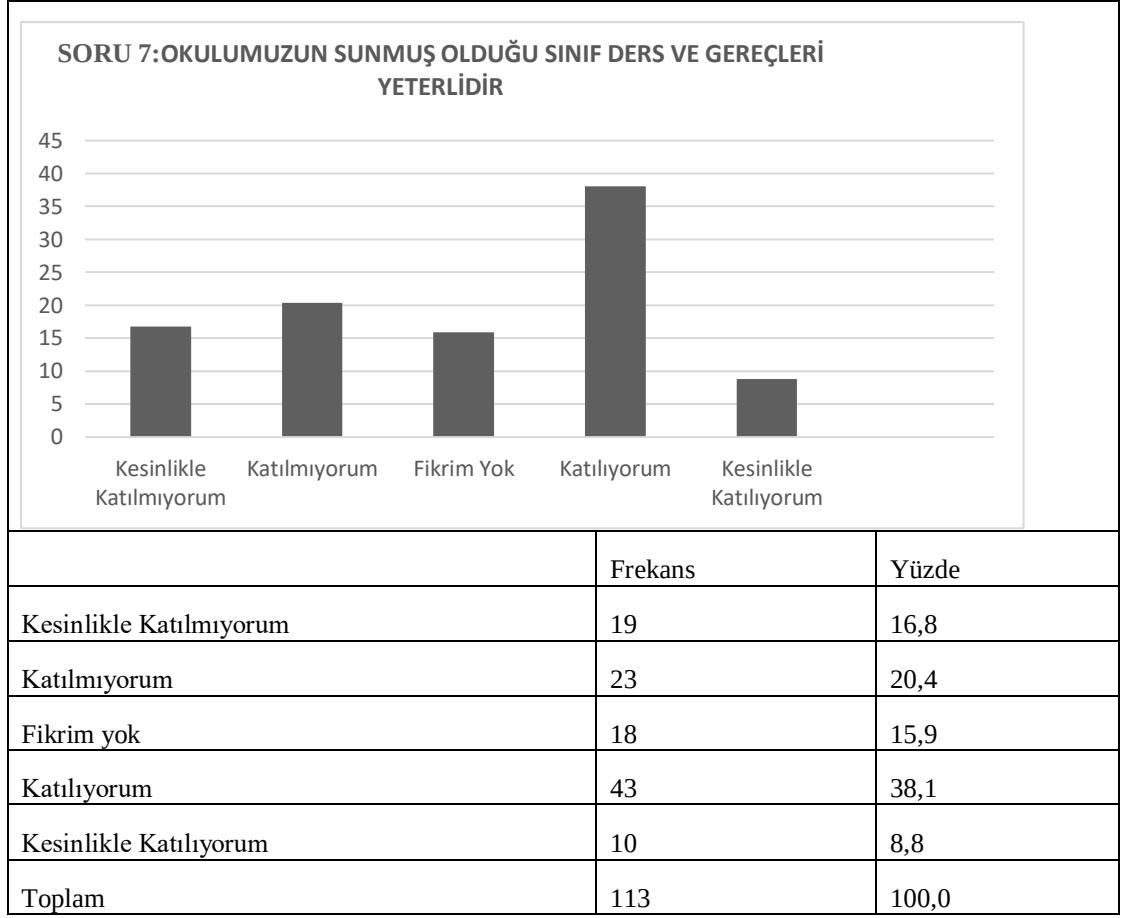
Teknoloji, insanların yaşam kalitelerini, maddi, siyasal, toplumsal paylaşımlarını ve ülkelerin refah seviyelerini tanımlamada önem arz eden faktörlerdendir. Teknolojik gelişmeler eğitimi ve eğitime paralel olarak da tüm topluluğu etkisi altına almaktadır. (Özkul ve Girginer. 2001)

Eğitim araç ve teçhizatının, teknolojideki gelişmeler ile kendini yenilemesi, dönemsel olarak değişen durumlara anında uyum sağlayabilmesi gerekmektedir. Teknolojik mekanizmalardan faydalanamayan eğitim, toplumun ve kişilerin taleplerini karşılayamamaktadır. Günümüz mesleki liselerinde Eğitim ortamlarında uygulanan teknolojinin, ileri seviye teknolojiye evrilmesi en öncelikli durumumuzdur (Karasar, 2004).

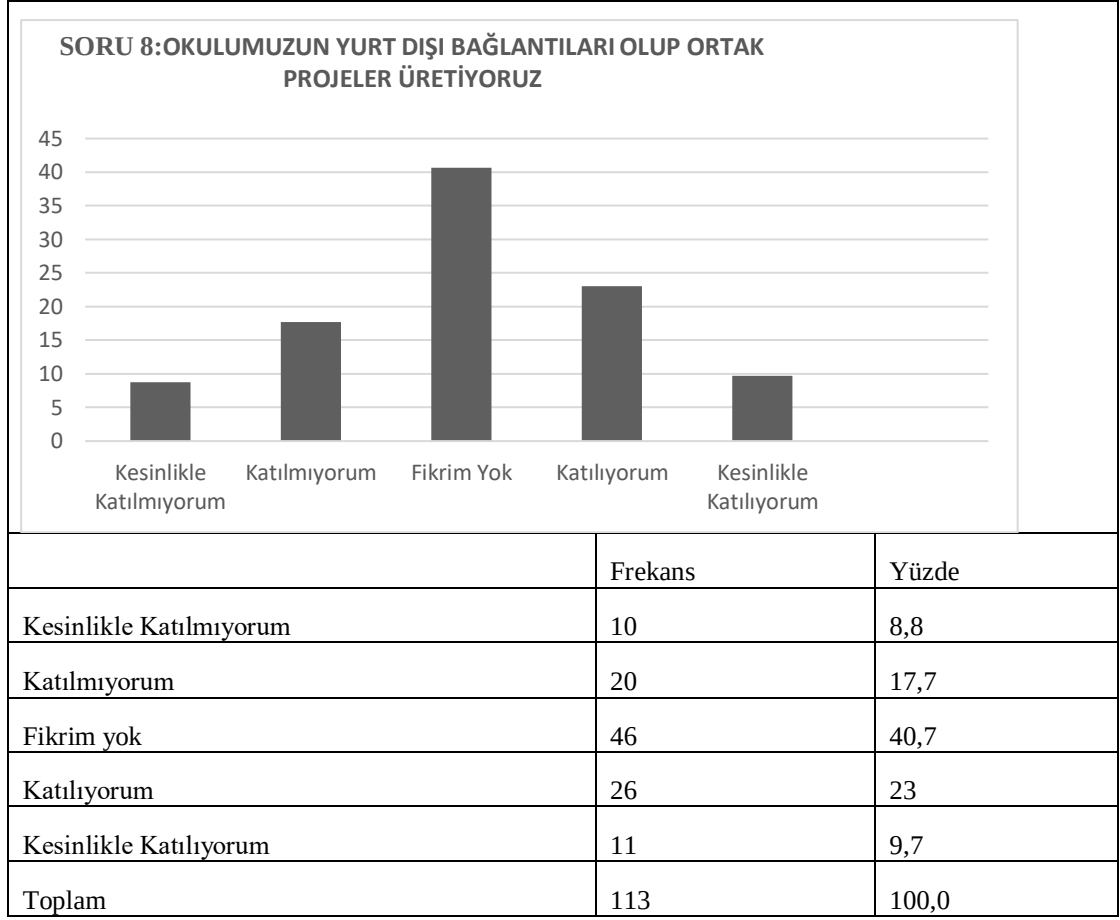
Şekil 4.6. Öğrencilerin Okulumuzun vermiş olduğu ders kitapları kaynak olarak yeterlidir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuzun vermiş olduğu ders kitapları kaynak olarak yeterlidir sorusuna öğrencilerin cevapları %18,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %14,2'i katılmıyorum, %12,4'ü fikrim yok, %39,8'i katılıyorum ve %15'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

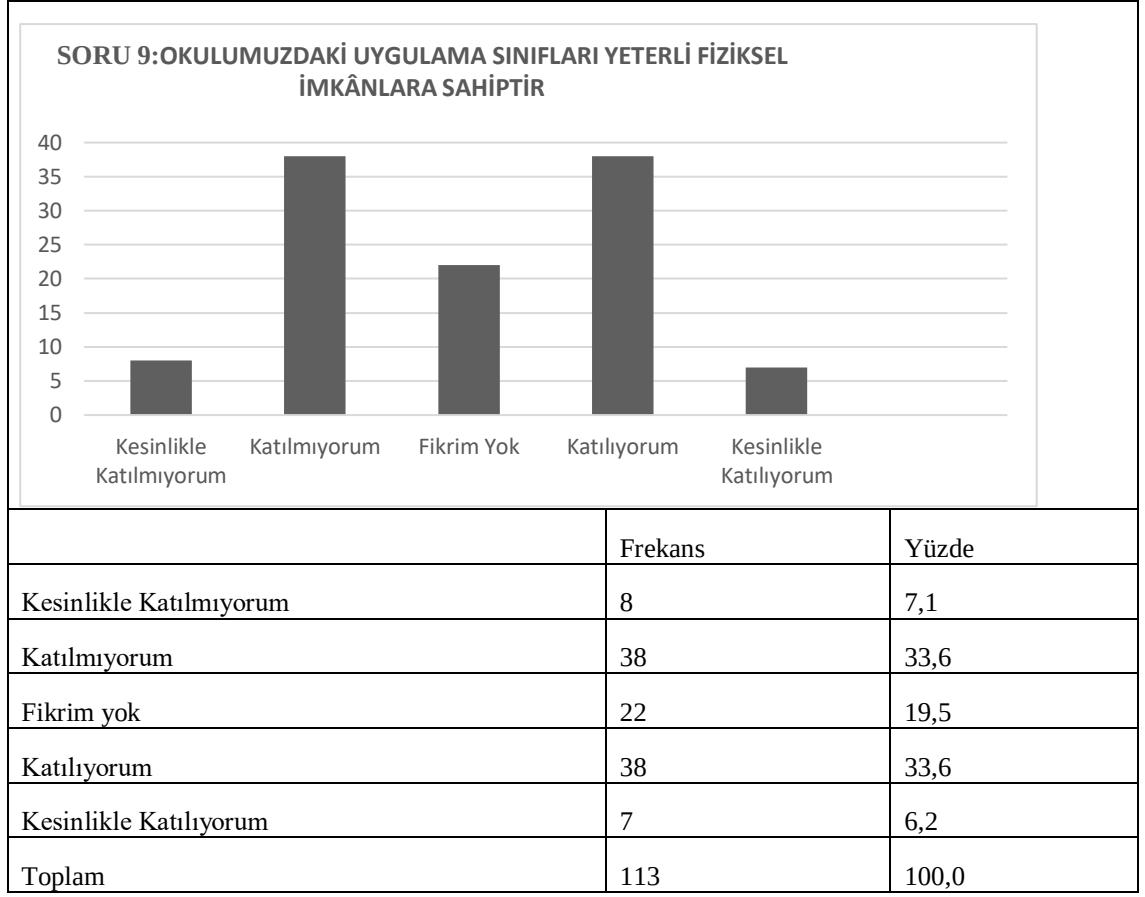
Şekil 4.7. Öğrencilerin okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir sorusuna öğrencilerin cevapları %16,8'i kesinlikle katılmıyorum, %20,4'ü katılmıyorum, %15,9'u fikrim yok, %38,1'i katılıyorum ve %8,8'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

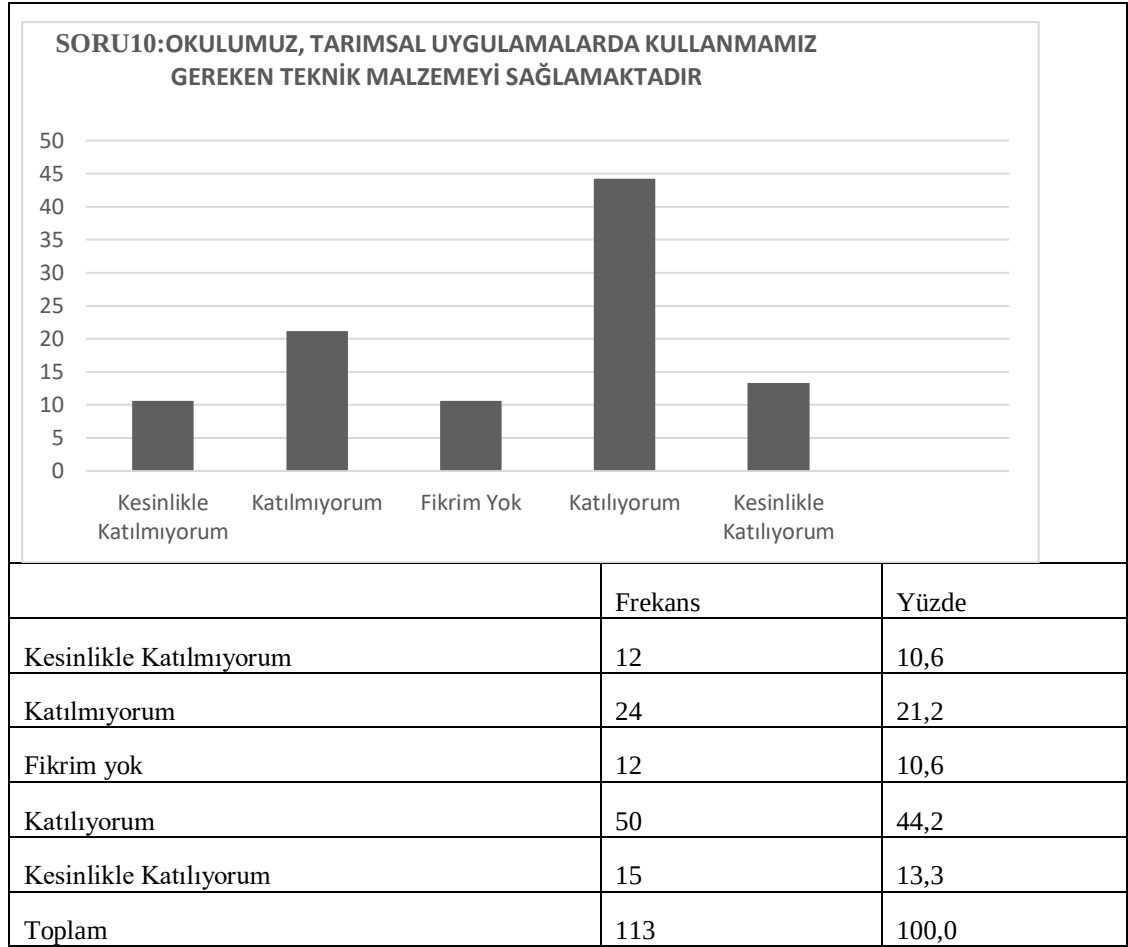
Şekil 4.8. Öğrencilerin okulumuzun yurtdışı bağlantıları olup ortak projeler üretiyoruz durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuzun yurtdışı bağlantıları olup ortak projeler üretiyoruz sorusuna öğrencilerin cevapları %8,8'i kesinlikle katılmıyorum, %17,7'si katılmıyorum, %40,7'si fikrim yok, %23'ü katılıyorum ve %9,7'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

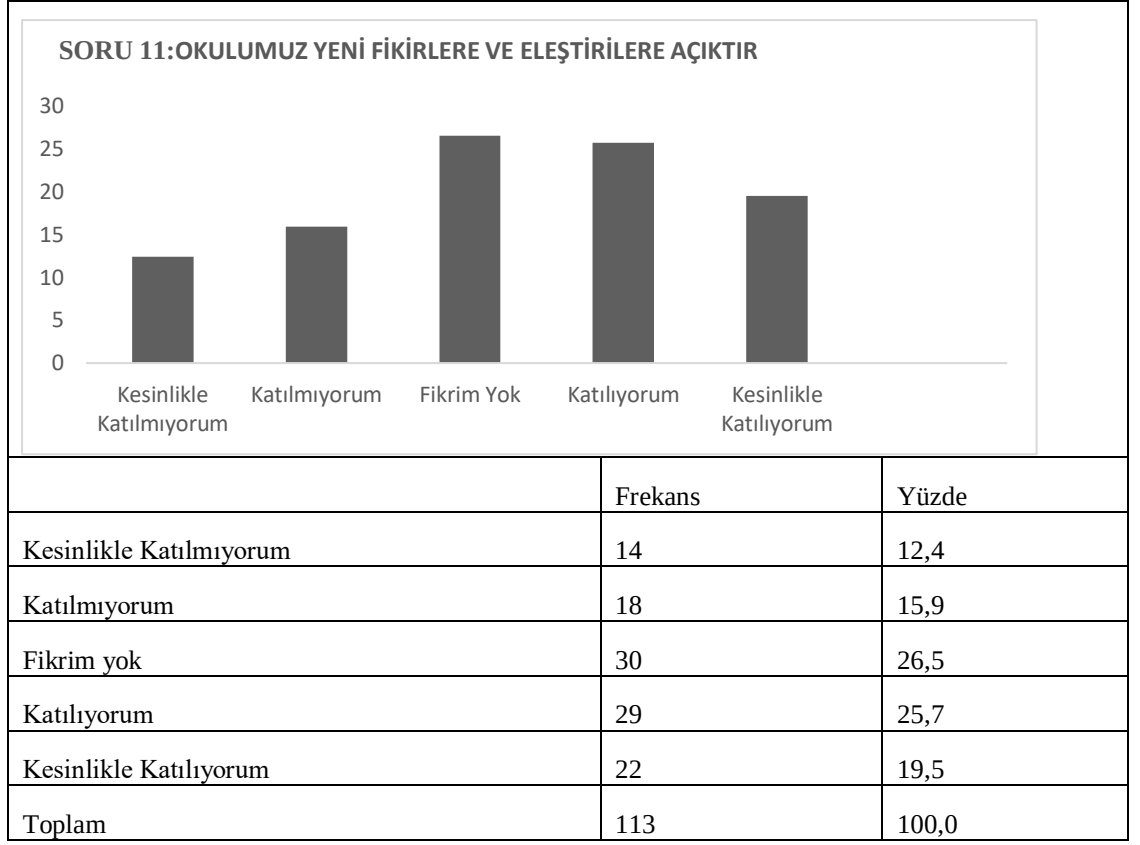
Şekil 4.9. Öğrencilerin okulumuzdaki uygulama sınıfları yeterli fiziksel imkanlara sahiptir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Okulumuzdaki uygulama sınıfları yeterli fiziksel imkanlara sahiptir sorusuna öğrencilerin cevapları %7,12’i kesinlikle katılmıyorum, %33,6’sı katılmıyorum, %19,5’i fikrim yok, %33,6’sı katılıyorum ve %6,2’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

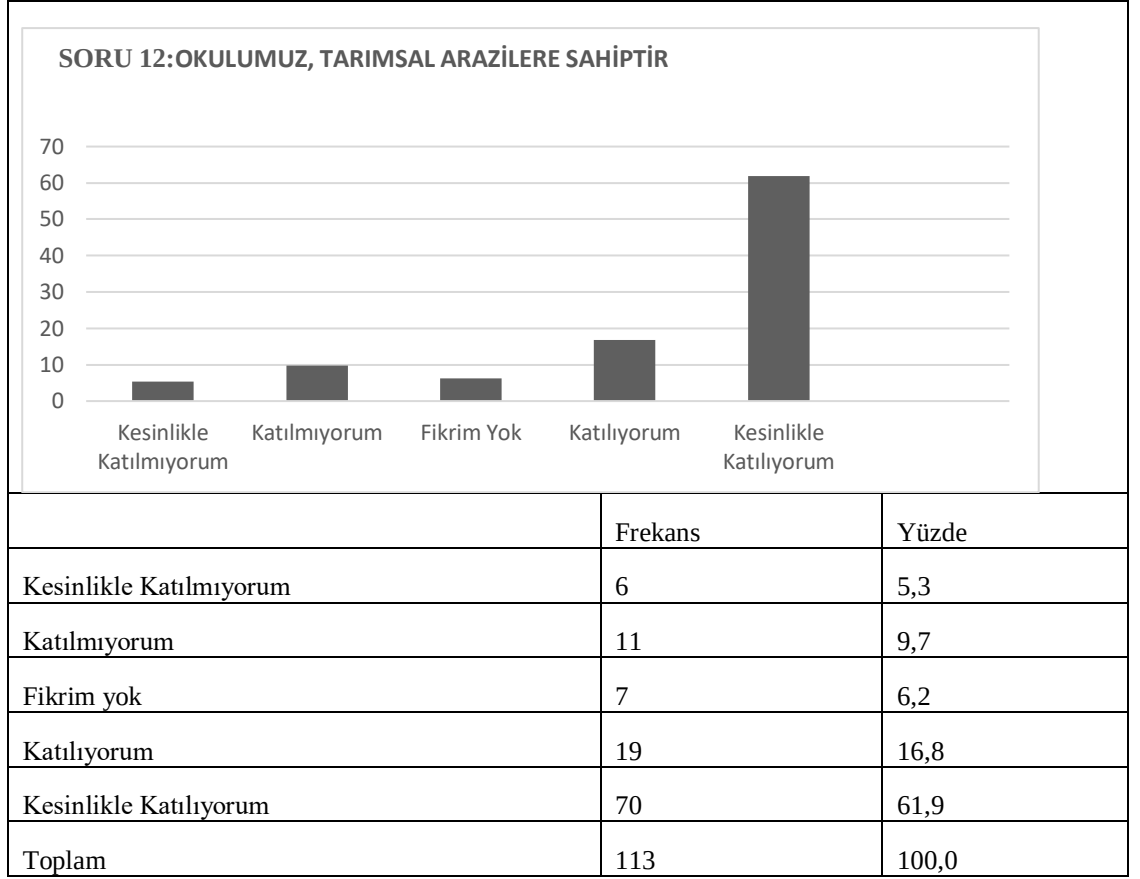
Şekil 4.10. Öğrencilerin okulumuz tarımsal uygulamalarda kullanmamız gereken teknik malzemeyi sağlamaktadır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Okulumuz tarımsal uygulamalarda kullanmamız gereken teknik malzemeyi sağlamaktadır sorusuna öğrencilerin cevapları %10,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %21,2'si katılmıyorum, %10,6'sı fikrim yok, %44,2'si katılıyorum ve %13,3'ü Kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

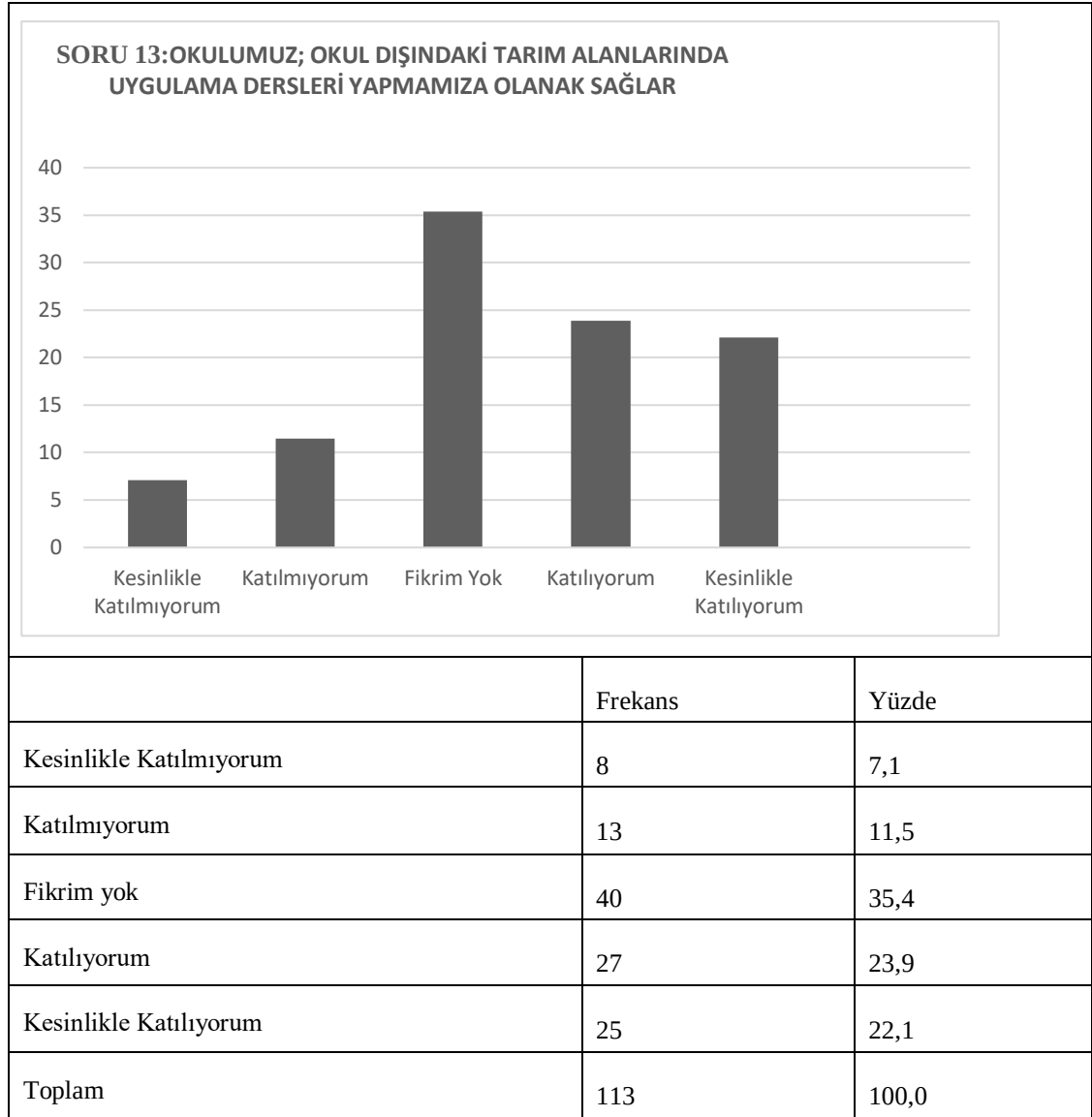
Şekil 4.11. Öğrencilerin okulumuz yeni fikirlere ve eleştirilere açıktır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuz yeni fikirlere ve eleştirilere açıktır sorusuna öğrencilerin cevapları %12,4'ü kesinlikle katılmıyorum, %15,9'u katılmıyorum, %26,5'i fikrim yok, %25,7'i katılıyorum ve %19,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

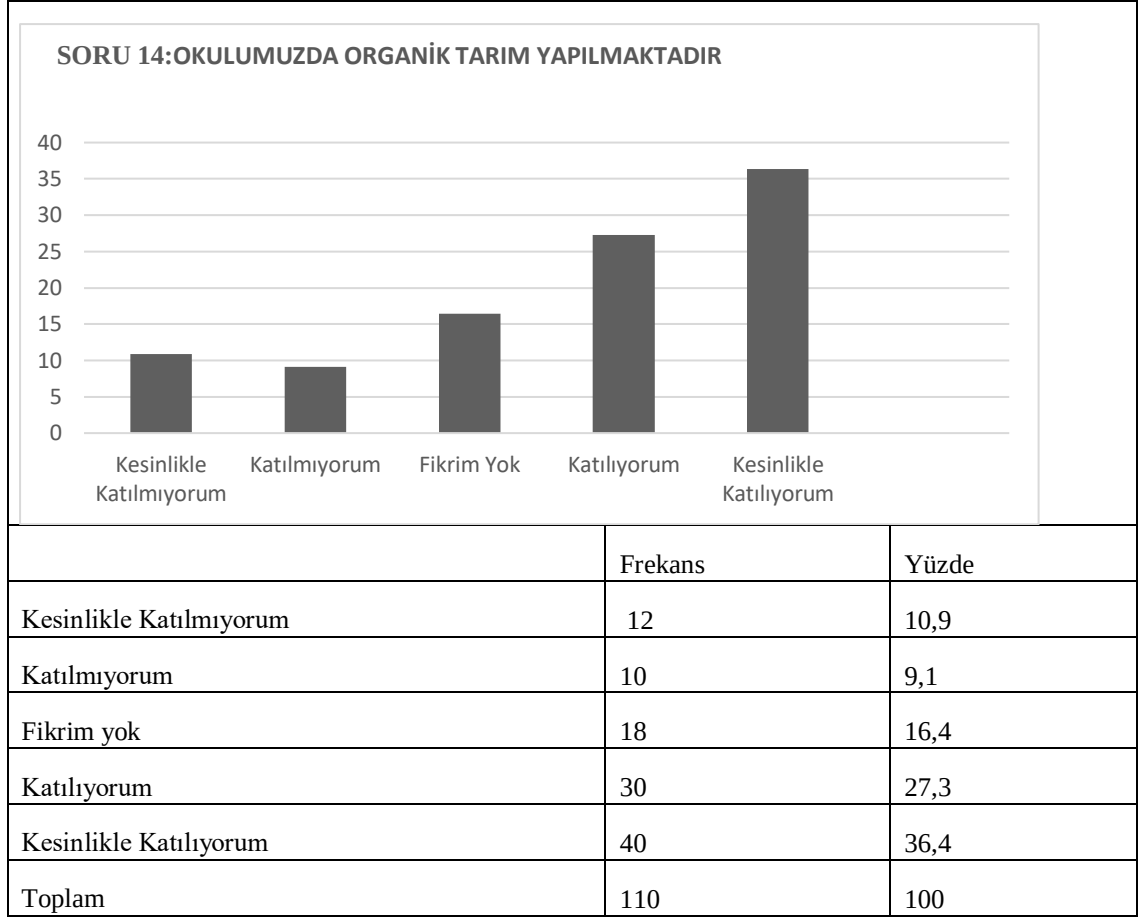
Şekil 4.12 Öğrencilerin okulumuz tarımsal arazilere sahiptir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuz tarımsal arazilere sahiptir sorusuna öğrencilerin cevapları %5,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %9,7'si katılmıyorum, %6,2'si fikrim yok, %16,8'i katılıyorum ve %61,9'u kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

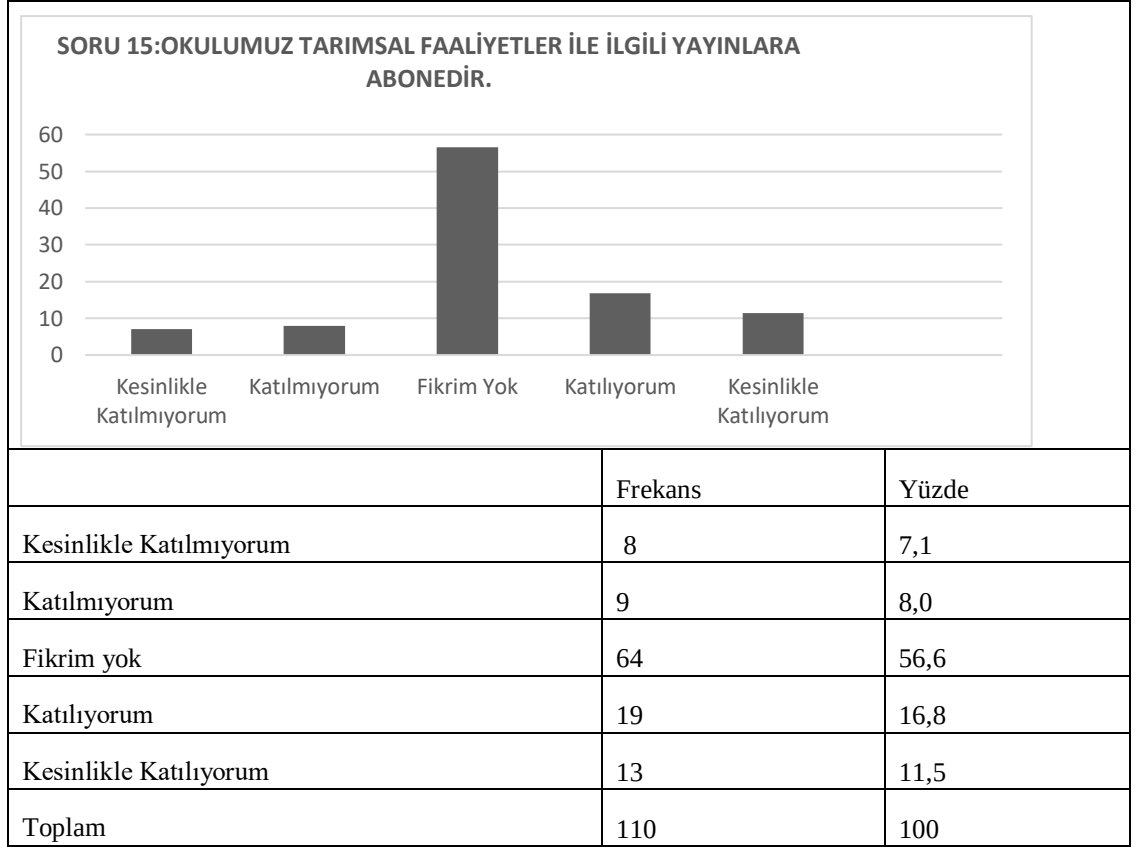
Şekil 4.13. Öğrencilerin okulumuz okul dışındaki tarım alanlarında uygulama dersleri yapmamıza olanak sağlar durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuz okul dışındaki tarım alanlarında uygulama dersleri yapmamıza olanak sağlar sorusuna öğrencilerin cevapları %7,1'i kesinlikle katılmıyorum, %11,5'i katılmıyorum, %35,4'i fikrim yok, %23,9'u katılıyorum ve %22,1'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

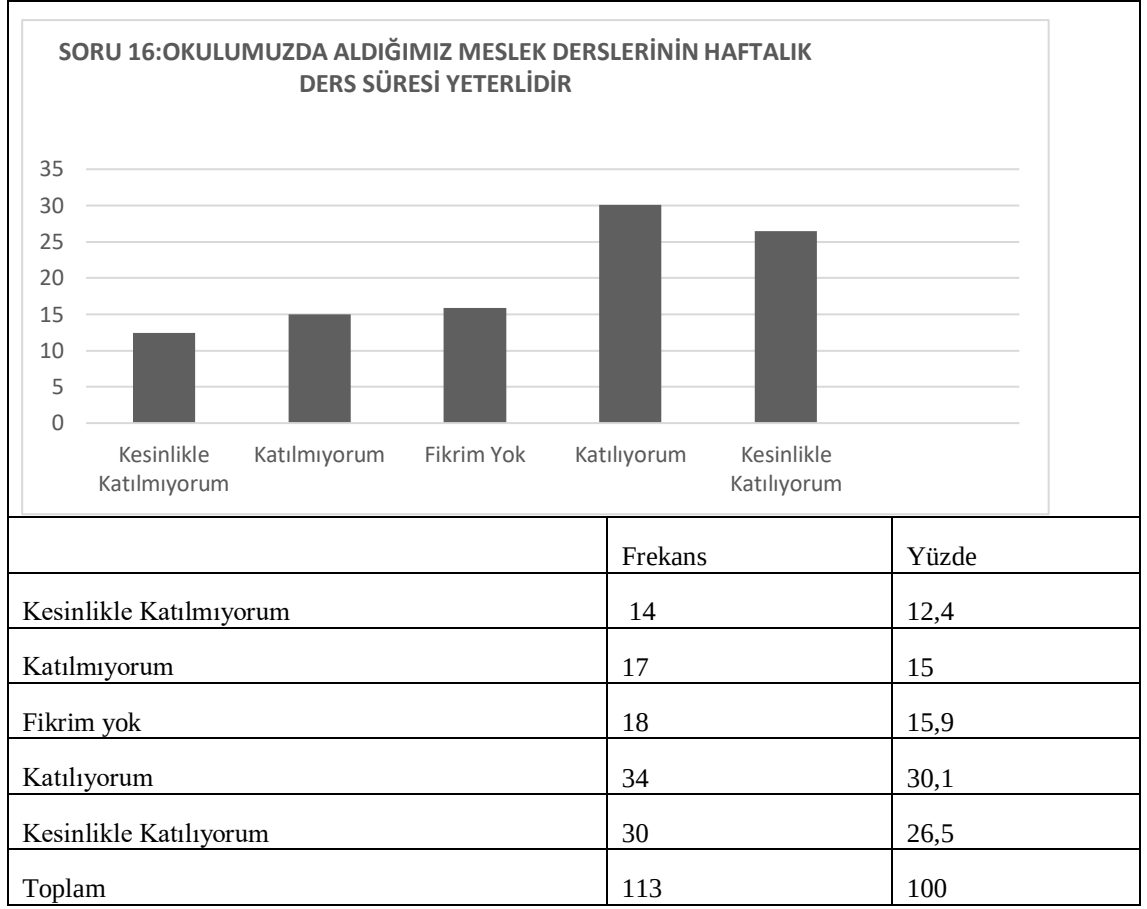
Şekil 4.14. Öğrencilerin okulumuzda organik tarım yapılmaktadır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuzda organik tarım yapılmaktadır sorusuna öğrencilerin cevapları %10,9'u kesinlikle katılmıyorum, %9,1'i katılmıyorum, %16,4'ü fikrim yok, %27,3'ü katılıyorum ve %36,4'ü kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

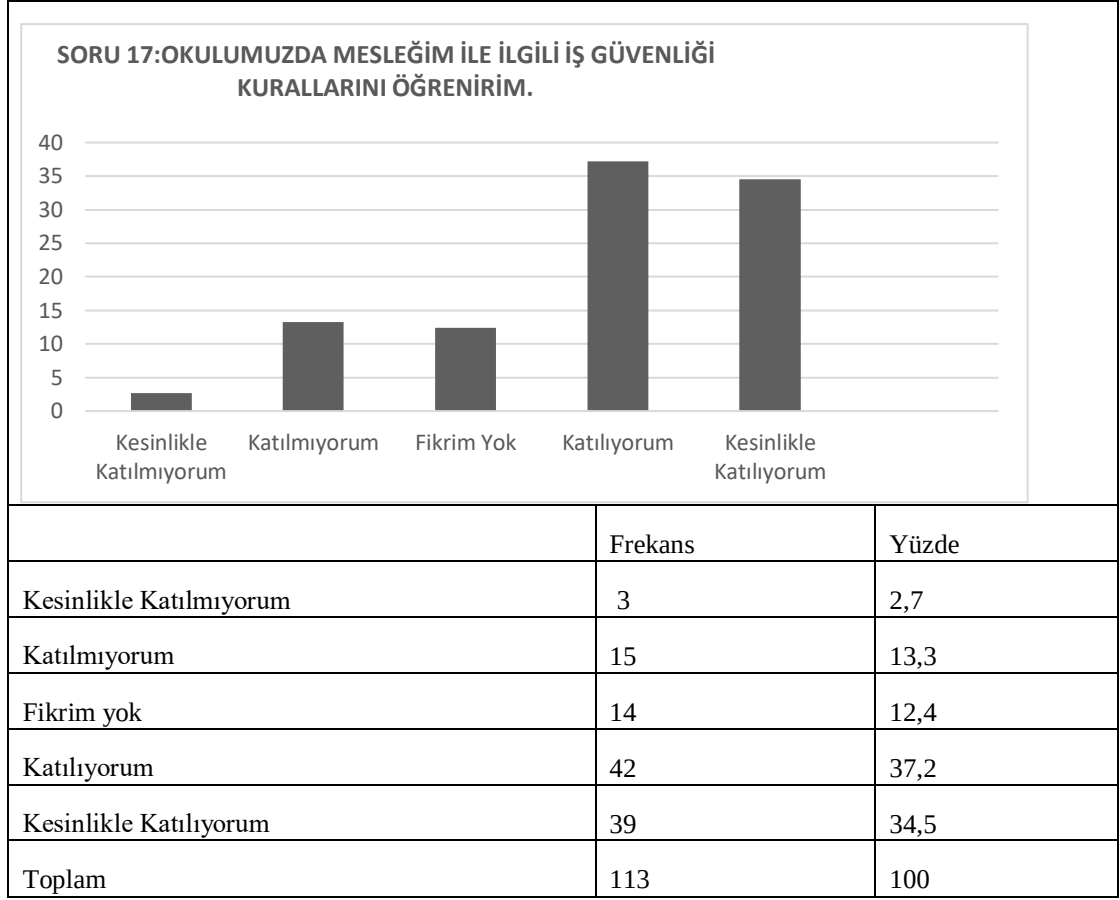
Şekil 4.15. Öğrencilerin okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir sorusuna öğrencilerin cevapları %7,1'i kesinlikle katılmıyorum, %8'i katılmıyorum, %56,6'sı fikrim yok, %16,8'i katılıyorum ve %11,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

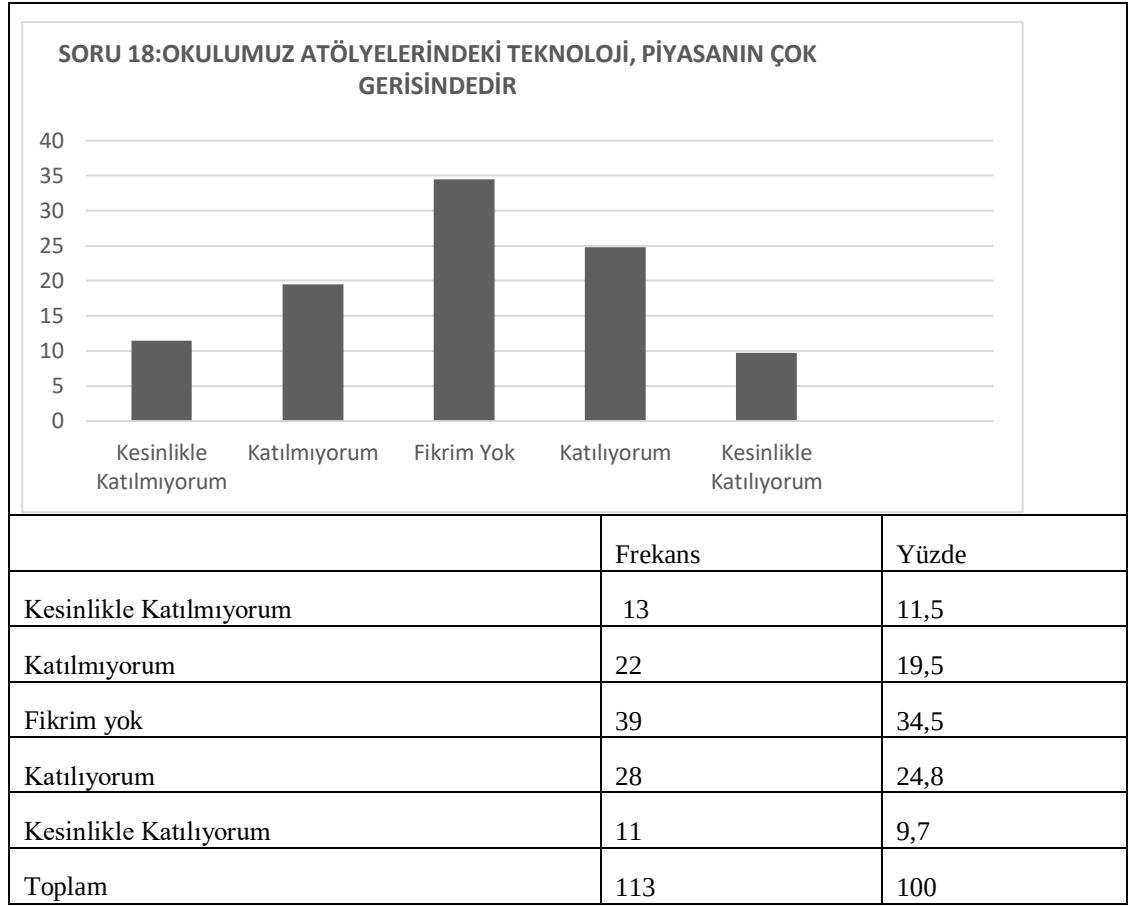
Şekil 4.16. Öğrencilerin okulumuzda aldığımız meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterlidir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuzda aldığımız meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterlidir sorusuna öğrencilerin cevapları %12,4'ü kesinlikle katılmıyorum, %15'i katılmıyorum, %15,9'u fikrim yok, %30,1'i katılıyorum ve %26,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

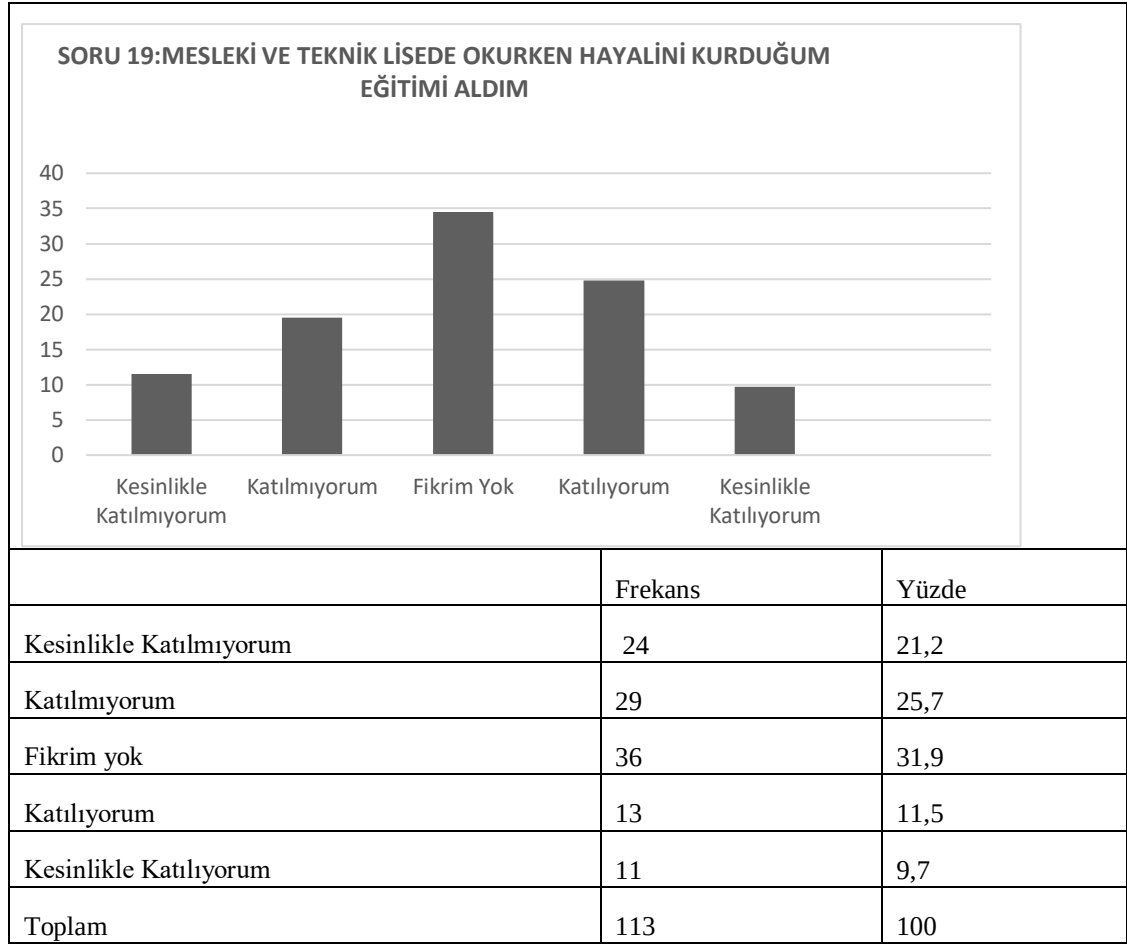
Şekil 4.17. Öğrencilerin okulumuzda mesleğim ile ilgili iş güvenliği kurallarını öğrenirim durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Okulumuzda mesleğim ile ilgili iş güvenliği kurallarını öğrenirim sorusuna öğrencilerin cevapları %2,7'si kesinlikle katılmıyorum, %13,3'ü katılmıyorum, %12,4'ü fikrim yok, %37,2'si katılıyorum ve %34,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

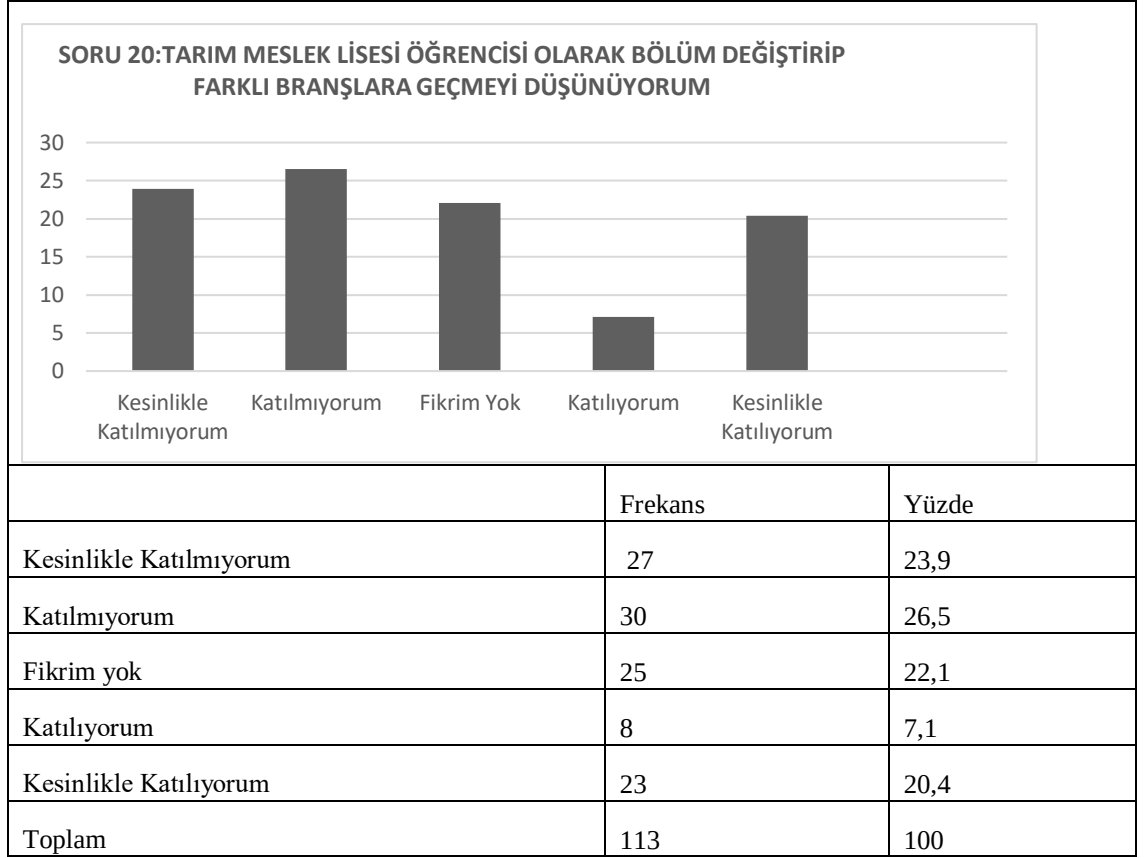
Şekil 4.18. Öğrencilerin okulumuz atölyelerindeki teknoloji, piyasanın çok gerisindedir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulumuz atölyelerindeki teknoloji, piyasanın çok gerisindedir sorusuna öğrencilerin cevapları %11,5'i kesinlikle katılmıyorum, %19,5'i katılmıyorum, %34,5'i fikrim yok, %24,8'si katılıyorum ve %9,7'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

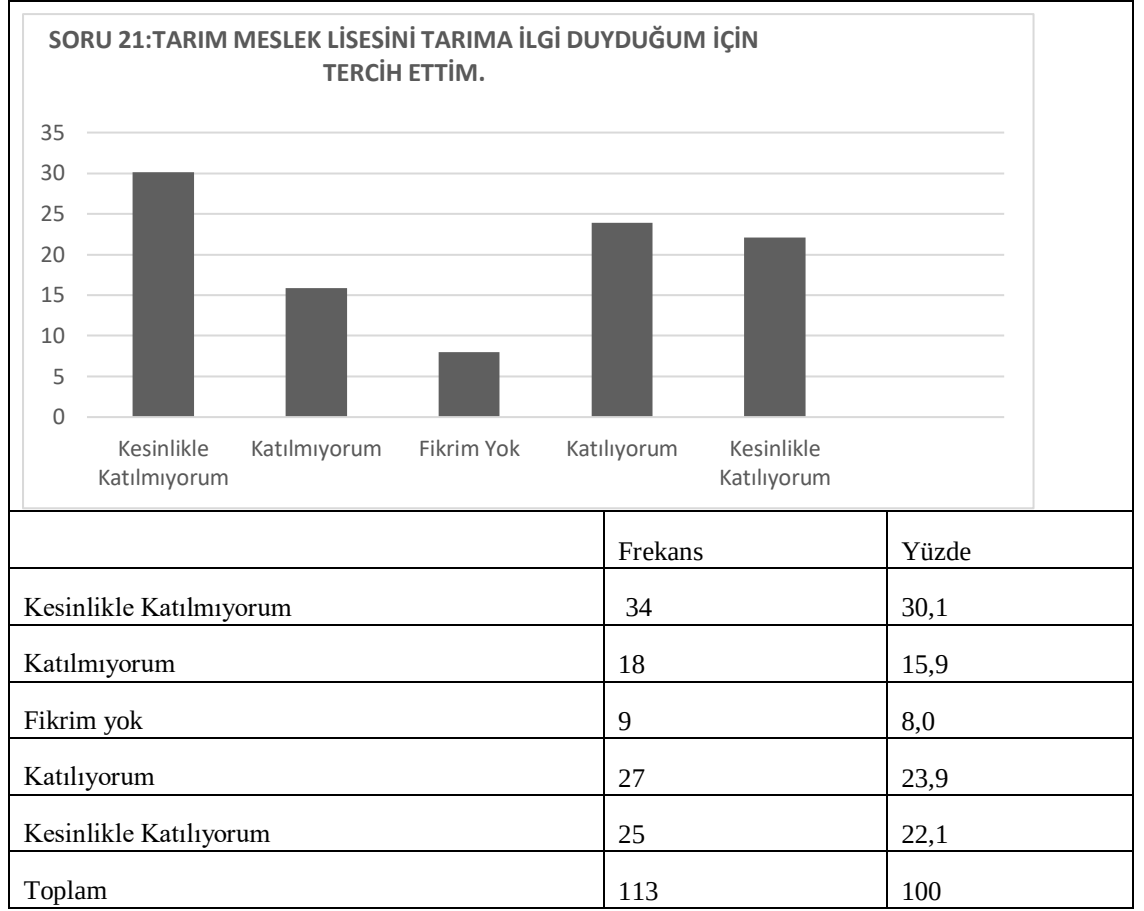
Şekil 4.19 Öğrencilerin mesleki ve teknik lisede okurken hayalini kurduğun eğitimi aldım durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Mesleki ve teknik lisede okurken hayalini kurduğun eğitimi aldım sorusuna öğrencilerin cevapları %21,2’si kesinlikle katılmıyorum, %25,7’si katılmıyorum, %31,9’u fikrim yok, %11,5’i katılıyorum ve %9,7’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.20. Öğrencilerin tarım meslek lisesi öğrencisi olarak bölüm değiştirip farklı branşlara geçmeyi düşünüyorum durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Tarım meslek lisesi öğrencisi olarak bölüm değiştirip farklı branşlara geçmeyi düşünüyorum sorusuna öğrencilerin cevapları %23,9'u kesinlikle katılmıyorum, %26,5'i katılmıyorum, %22,1'i fikrim yok, %7,1'i katılıyorum ve %20,4'ü kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

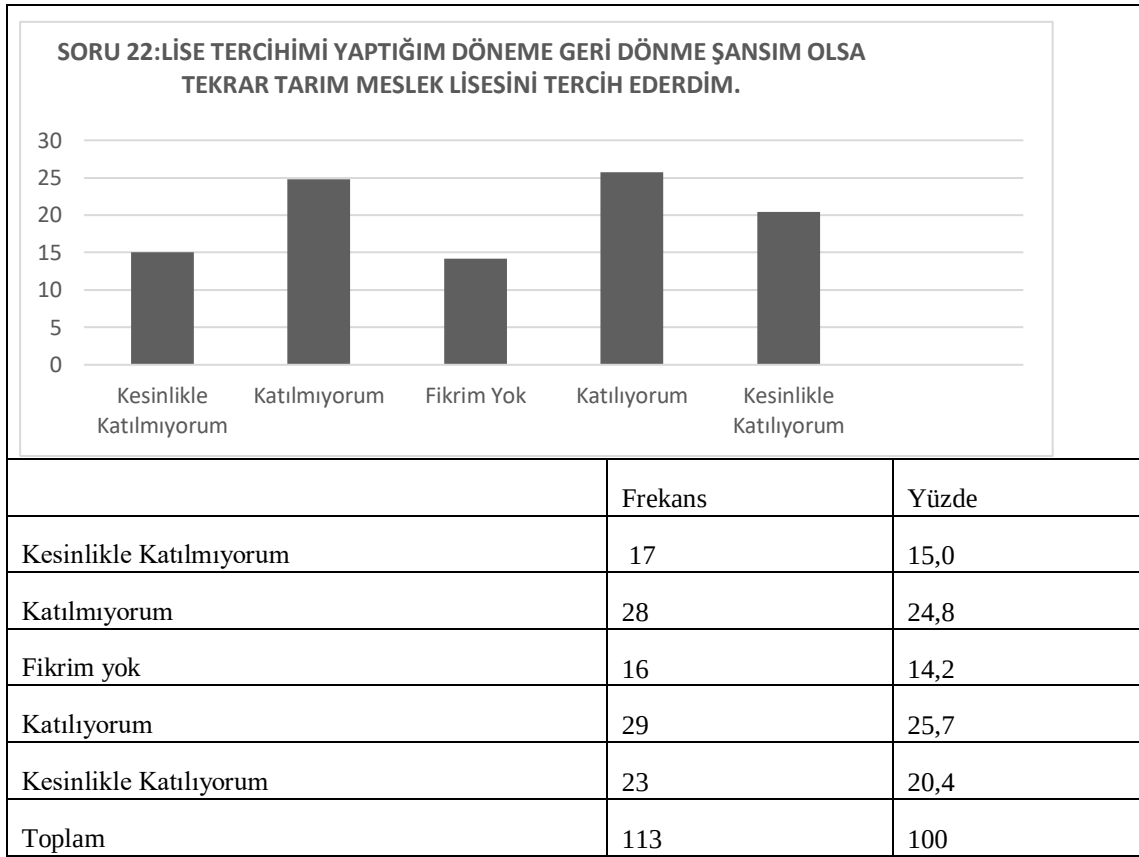

Şekil 4.21. Öğrencilerin tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim sorusuna öğrencilerin cevapları %30,1'i kesinlikle katılmıyorum, %15,9'u katılmıyorum, %8'i fikrim yok, %23,9'i katılıyorum ve %22,1'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

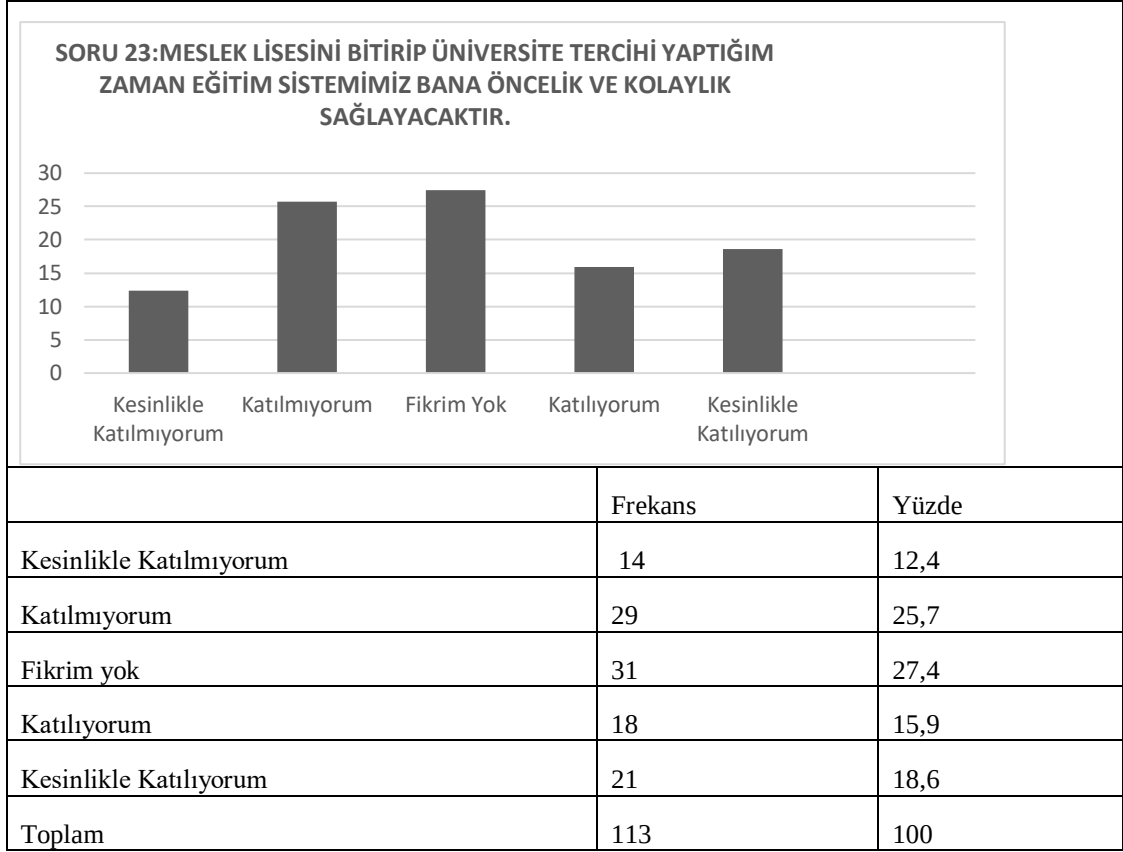
Kişinin tercih ettiği meslek onun yaşama şeklini, yaşam yargılarını ve hayattaki yerini belirler (Brown, 2003; Kuzgun,2000). Yapısına göre mesleki alan tercih etmiş birey önemli ihtiyaçlarının karşılamak için fırsat yakalamış demektir. Bireye uyan meslekleri tercih etmeleri aslında psikolojik olarak da güçlü olmalarını sağlayacaktır (Binbaşioğlu, 1983; Brown, 2003; Field, 2008). Yeşilyaprak'a (2006) göre, bireylerin doğumla beraber getirdiği bazı kabiliyetleri bulunmaktadır. Kişi doğuştan var olan özellikleri kullanmak ve beslemek ister. Hayat içinde bu yetenek ve güçlerin açığa çıkacağı yer aslında mesleği

icra edeceği ortamlardır. Birey mesleğinin gereklerini yerine getirirken yeteneklerini ve güçlerini kullanarak kendini mutlu faydalı ve verimli hisseder. Birey bu süreçte topluma faydalı olduğunu hisseder. Bu yüzden Öğrencilerin yapılarına uyan meslek tercihleri yapma aşamasında ilgi durumlarını, yeteneklerini, şahsi farkındalıklarını arttıracak faaliyetler, ilgi testleri, tutum ölçekleri, geziler, forumlara ve söyleşilere katılmaları içerisinde bulundukları mesleki kararsızlığı azaltacaktır (Bozgeyikli, 2005; Çakır, 2003, s. 97; Durlanık, 1998).

Şekil 4.22. Öğrencilerin lise tercihimini yaptığım döneme geri dönme şansım olsa tekrar tarım meslek lisesini tercih ederdim durumunu değerlendirmeleri

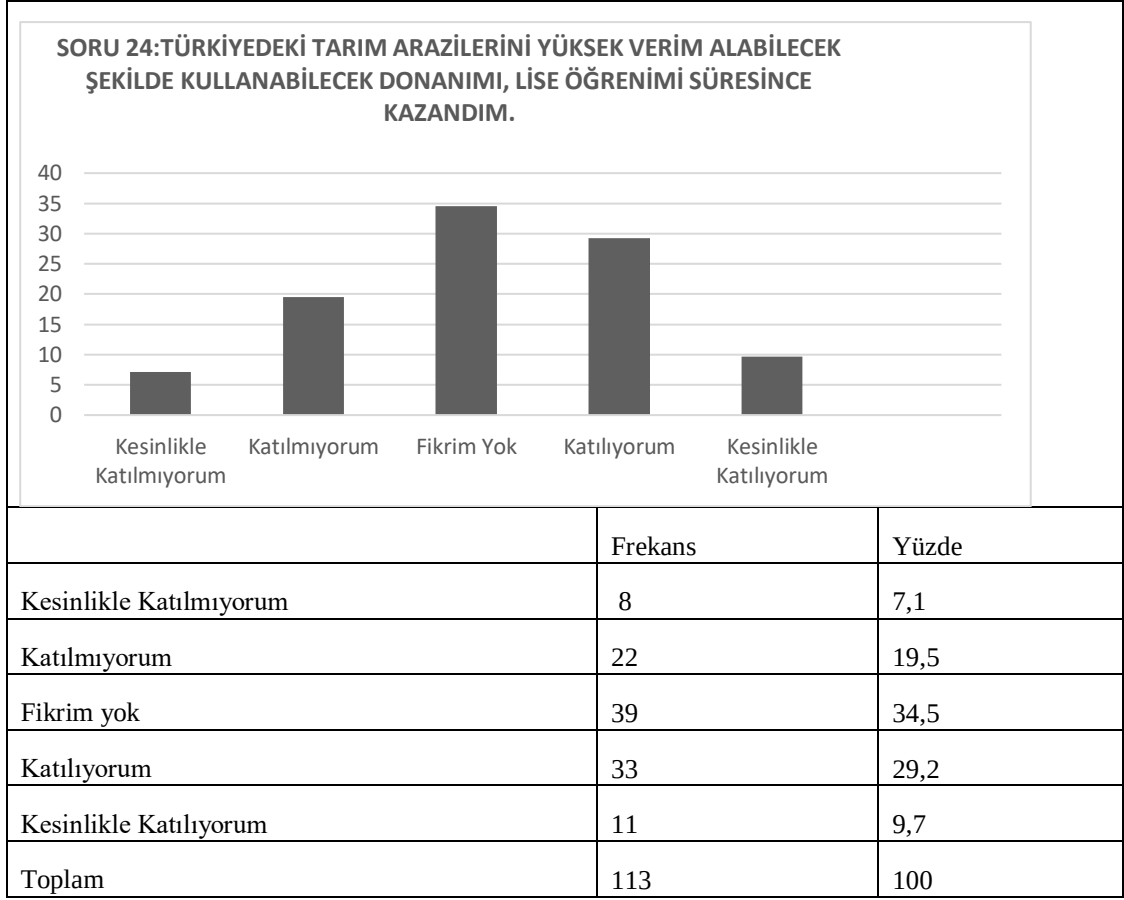
Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Lise tercihimini yaptığım döneme geri dönme şansım olsa tekrar tarım meslek lisesini tercih ederdim sorusuna öğrencilerin cevapları %15'i kesinlikle katılmıyorum, %24,8'i katılmıyorum, %14,2'si fikrim yok, %25,7'si katılıyorum ve %20,4'ü kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.23. Öğrencilerin meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır sorusuna öğrencilerin cevapları %12,4’ü kesinlikle katılmıyorum, %25,7’i katılmıyorum, %27,4,1’i fikrim yok, %15,9’u katılıyorum ve %18,6’sı kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

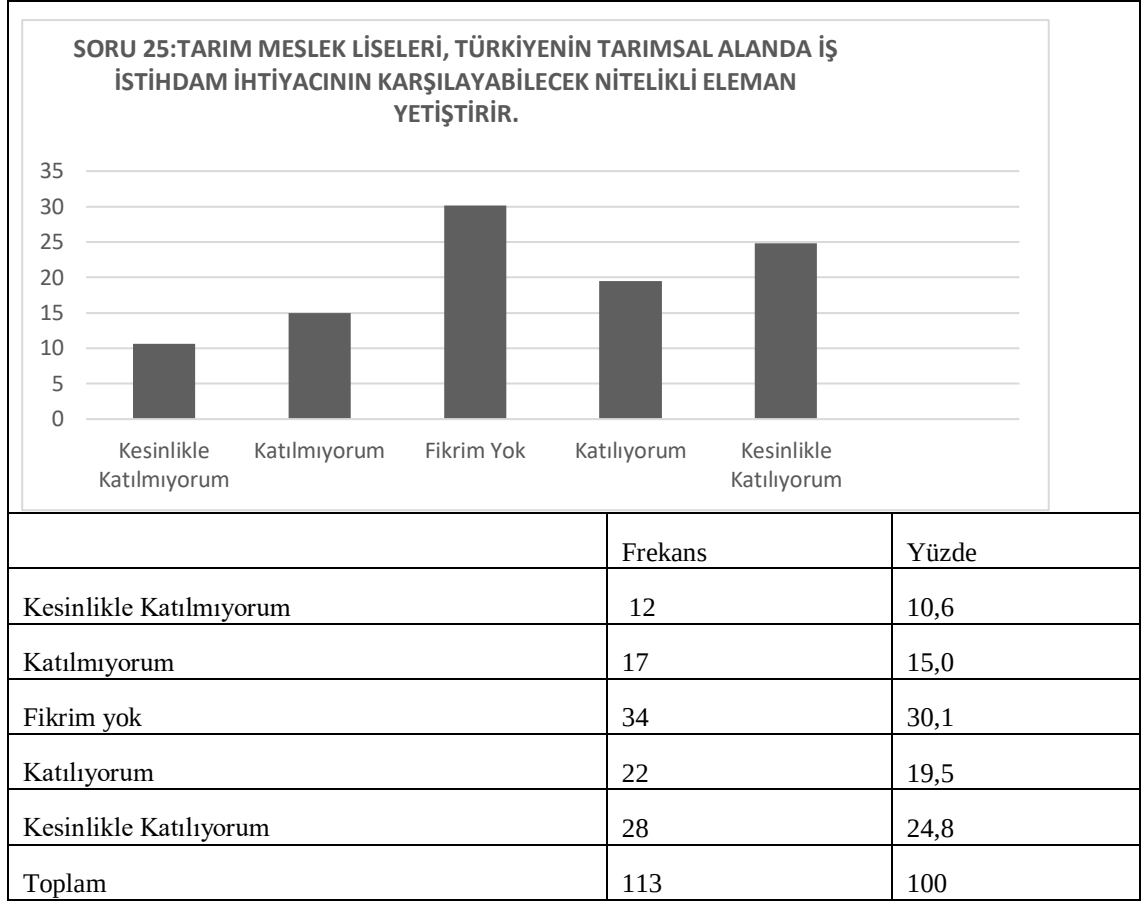
Mesleki ve teknik lisesinde öğrenim gören öğrenciler, okudukları alan ile ilgili ön lisans programlarına başvurmaları neticesinde sınavdan aldıkları puana ek olarak 0,06 katsayı avantajıyla sağlanmaktadır. 2017 yılı ve öncesi sınavsız geçiş hakkına sahip olan meslek lisesi öğrencileri 2017 yılından sonra sınavsız geçiş hakkı kaldırılmıştır. Sınavsız geçiş hakkının kaldırılması ile meslek liselerini tercih eden öğrencilerin sayısında azalma olacağı düşünülmektedir

Şekil 4.24. Öğrencilerin Türkiye’deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Türkiye’deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım sorusuna öğrencilerin cevapları %7,1’i kesinlikle katılmıyorum, %19,5’i katılmıyorum, %34,5’i fikrim yok, %29,2’si katılıyorum ve %9,7’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Öğrencilerin %34,5 ‘inin bu konuda fikrinin olmaması düşünülmesi gereken bir durumdur. Bu konuda öğrencilerin daha fazla bireysel çalışma ve arazi ortamlarında uygulama yapma imkanları verilip geri bildirimlerde bulunarak öğrencilerin fikir yürütmeleri sağlanabilir.

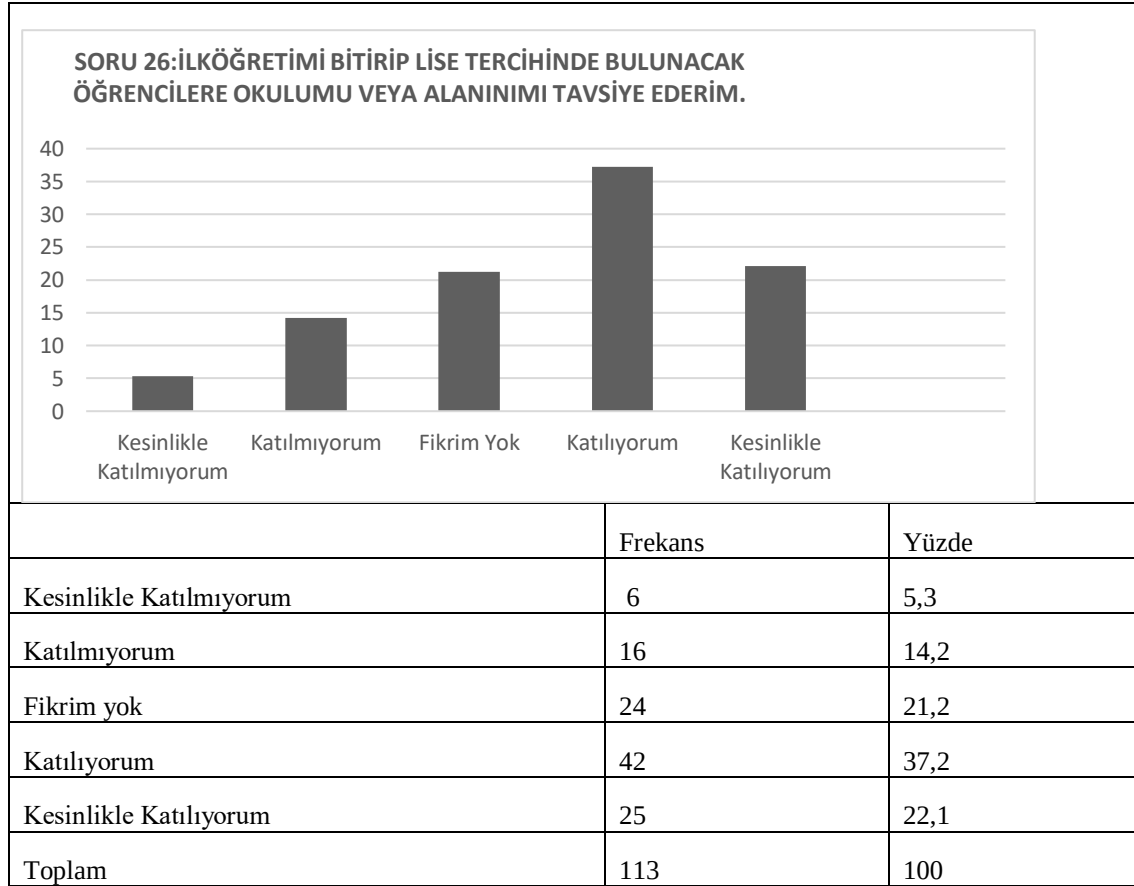

Şekil 4.25. Öğrencilerin tarım meslek liseleri Türkiye’nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Tarım meslek liseleri Türkiye’nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir sorusuna öğrencilerin cevapları %10,6’sı kesinlikle katılmıyorum, %15’i katılmıyorum, %30,1’i fikrim yok, %19,5’i katılıyorum ve %24,8’i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Mesleki liselerden mezun olan öğrencilere istihdam sağlanırsa meslek okullarının toplumdaki önemi ve etkinliğini artıracaktır (MEB, 2018c). Nitelikli işgücü nitelikli eğitimle olabilir. Bu da amacına tam anlamıyla hizmet edecek bilimsel süreçler ile gerçekleştirilebilecektir (Tuzcu, 2004, s.55). Gelişim için, üniversite mezunu işgücü ile birlikte , lise mezunu işgücüne de ihtiyaç olmaktadır. Mesleki liselerin amacı toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü yetiştirmektir. Öğrencilere, sektörün ihtiyacı olan

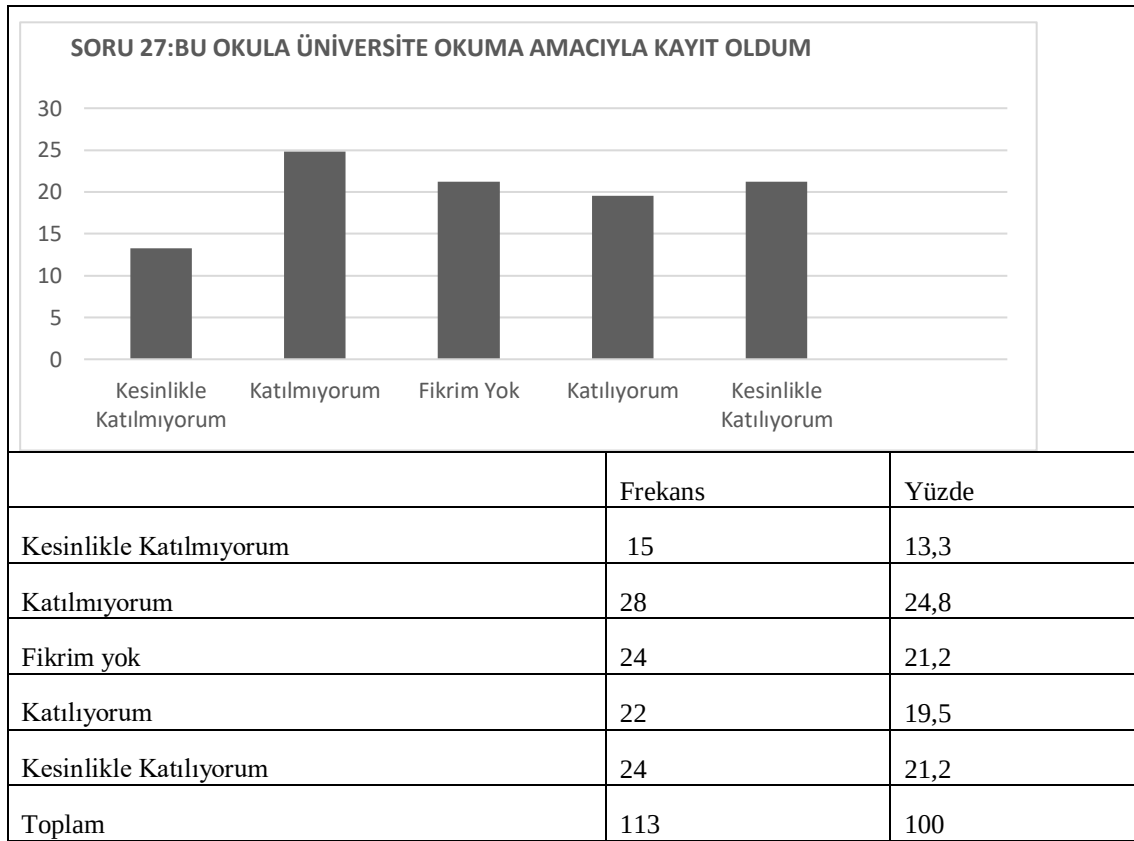
donanımı kazandırmaktır. Böylece istihdamın sağlıklı şekilde çoğalması ve işsizliğin azaltılması planlanır. Türk eğitim sisteminde önceliğimiz “eğitim ekonomisi ve planlaması” alanındaki faaliyetlere öncelik verilerek, nitelikli eleman yetiştirmek adına tüm kurumların ve toplumun seferberlik içerisinde çabası ve desteği ile olacaktır (Işıl,2019).

Şekil 4.26. Öğrencilerin ilköğretimini bitirip lise tercihinde bulunacak öğrencilere okulunu veya alanını tavsiye ederim durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. İlköğretimini bitirip lise tercihinde bulunacak öğrencilere okulunu veya alanını tavsiye ederim sorusuna öğrencilerin cevapları %5,3’ü kesinlikle katılmıyorum, %14,2’si katılmıyorum, %21,2’i fikrim yok, %37,2’i katılıyorum ve %22,1’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Dünyada teknoloji, bilim ve sanayi sürekli gelişme halindedir. Sürekli gelişmekte olan Türkiye'de nitelikli elemana çok ihtiyaç vardır. Nitelikli eleman yetiştiren eğitim kurumları olan meslek liseleri karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde üniversite mezunu olup iş bulamayan sayısının 2000 yılında 143 bin iken, bu sayı 2015 yılında 774 bine yükselmiştir. Meslek liselerinde eğitim gören fakat yükseköğretime devam etmek istemeyen ya da şartlar neticesinde devam edemeyen öğrencilerin, iş bulmaları ve mesleklerinde ilerleme göstermeleri daha kolaydır. (Gazi MTAL, 2020). Aynı zamanda erken yaşta meslekleri seçip kariyer planı çizmeleri özgüvenlerini artıracaktır. Meslek liselerini bitiren öğrenciler eğitim aldıkları alan ve dalda diploma ve işyeri açabilmelerini sağlayacak belgeye sahip olmaları büyük fark yaratacaktır. Bu yüzden ilköğretim öğrencilerini avantajlı durumları rehberlik çatısı altında tavsiye etmekte anlatmakta fayda vardır.

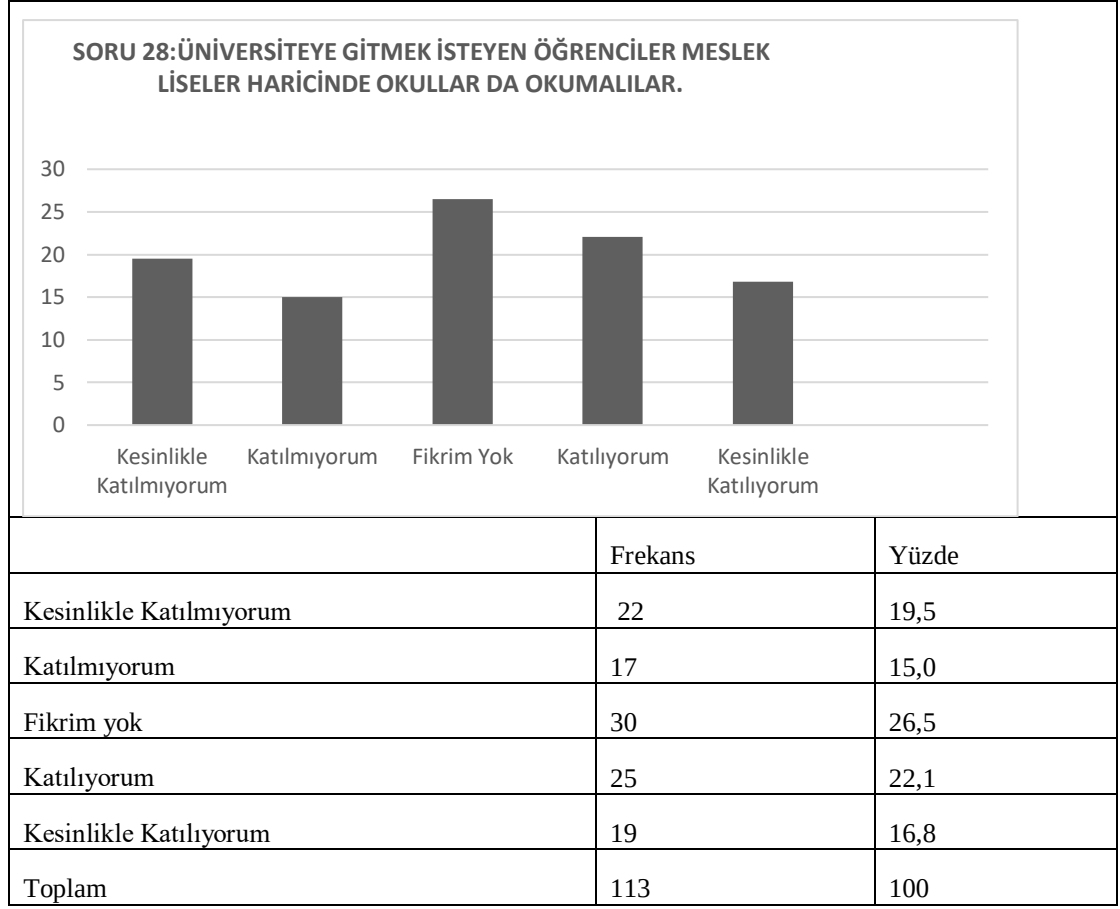
Şekil 4.27. Öğrencilerin Bu okula üniversite okuma amacıyla kaydoldum durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Bu okula üniversite okuma amacıyla kaydoldum sorusuna öğrencilerin cevapları %13,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %24,8'i katılmıyorum, %21,2'si fikrim yok, %19,5'i katılıyorum ve %21,2'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir. Ülkemizde yükseköğretime yerleşmek için adım atmak yerine liseden mezun olduktan hemen sonra çalışmaya başlayan mezunların sayısı artış göstermektedir. Bu yükselişin diğer liselere oranla mesleki liselerde fazla olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki tabloya da baktığımız zaman öğrencilerin %38,1 üniversite okumak için tercih etmedikleri anlaşıyor. TÜİK yer alan “İstatistiklerle Gençlik, 2020” sayısal verilerine baktığımız zaman lise seviyesinde okullaşma yüzde 85’ler seviyesinde iken, yükseköğretim seviyelerinde okullaşma oranı yüzde 43'lere düşüyor. Bunun sebepleri arasında ilköğretimi bitiren öğrencilerin LGS sınavında başarısız olması, yıl sonu ağırlıklı okul ortalamalarının düşük olması neticesinde istediği Anadolu lisesine yerleşemeyen öğrencilerin çoğunluğu aile ve çevre baskısıyla meslek liselerini tercih etmek zorunda kalıyor.

Özgüveni zedelen öğrencilerin lise öğreniminde ailelerin ekonomik sıkıntıları ve benzeri sebeplerden dolayı iş hayatına hemen atılıp para kazanıp ailesinden beklediği desteği almak istiyor. Staj yaparken çevre edinmeleri, işinde tecrübe kazanıp, para kazanmaları da üniversite düşüncesinden uzaklaştırıp mesleğe yönelmelerine sebep oluyor.

Erkenden mesleğe atılıp, öğrenmiş oldukları mesleki iş tecrübesi sayesinde staj yaparken kısmi ücret de olsa para kazanmaya başlaması, sektörün içerisine girmesini hızlandırıyor. İstihdam ihtiyacı göz önünde bulundurulunca sektör cazip gelmektedir. Üniversiteye girmeyi tercih etmeyip çalışma hayatını tercih etmektedirler. Dolayısıyla meslek lisesini tercih eden mezun öğrencilerin üniversite okuma oranlarının düşük olduğu bilinmektedir. Meslek lisesini tercih eden öğrencilerin mezun olduktan sonra üniversiteye girip mesleki anlamda en az ön lisans ya da lisans eğitimi alarak mesleki anlamda kendilerini geliştirmeleri adına fırsat sağlanmalı ve teşvik etmelidir.

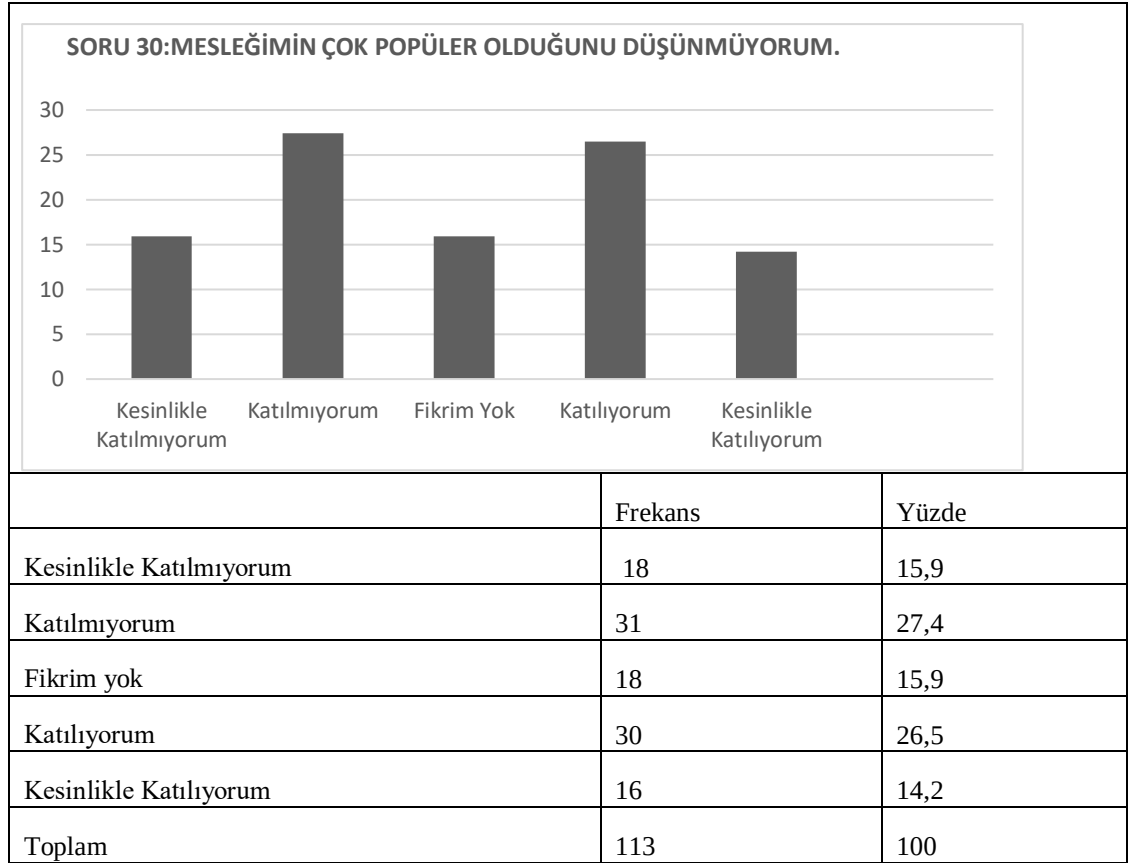
Şekil 4.28. Öğrencilerin üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalılar durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalılar sorusuna öğrencilerin cevapları %19,5'i kesinlikle katılmıyorum, %15'i katılmıyorum, %26,5'i fikrim yok, %22,1'i katılıyorum ve %16,8'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

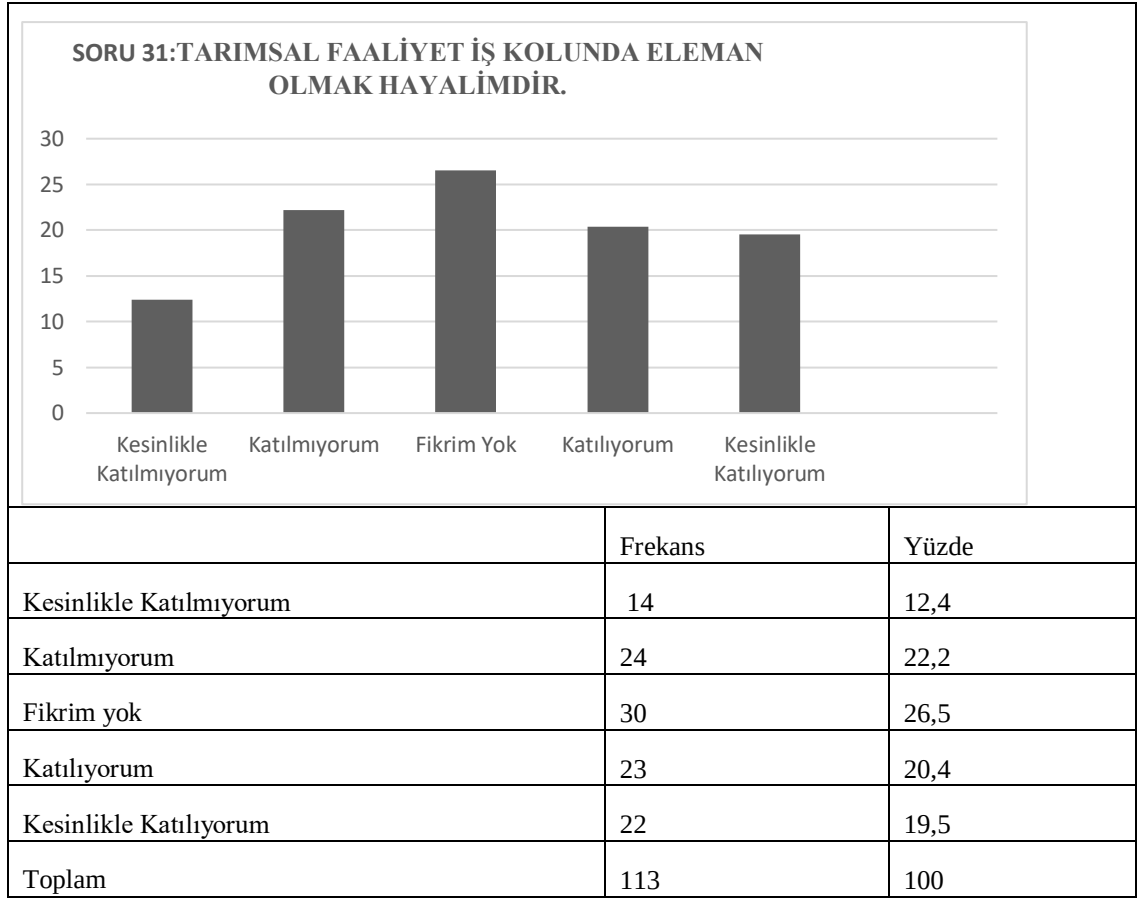
Şekil 4.29. Öğrencilerin okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik bilgilerle tarımsal piyasada faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum öğrencilerin cevapları %20,4'u kesinlikle katılmıyorum, %27,4'ü katılmıyorum, %28,3'ü fikrim yok, %15'i katılıyorum ve %8,8'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

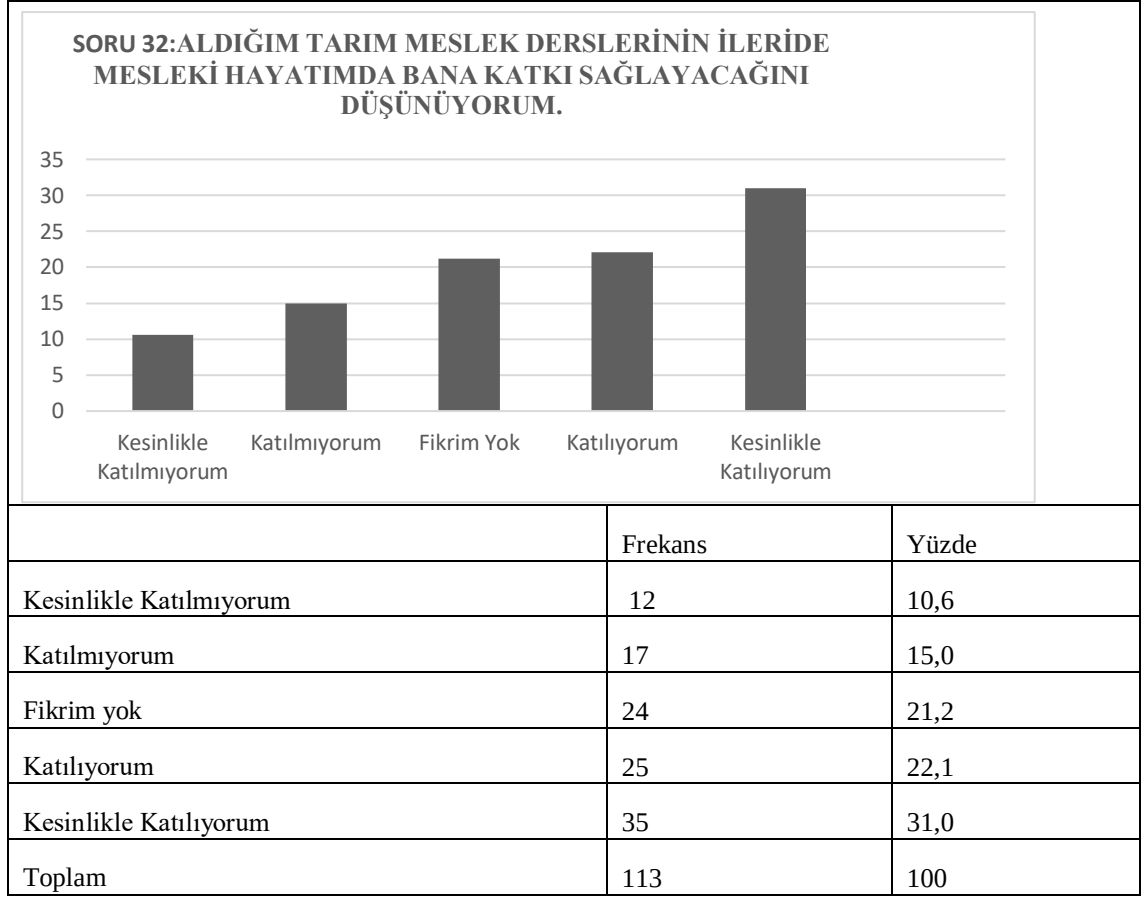
Şekil 4.30. Öğrencilerin mesleğimin popüler olduğunu düşünmüyorum durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Mesleğimin popüler olduğunu düşünmüyorum sorusuna öğrencilerin cevapları %15,9’u kesinlikle katılmıyorum, %27,4’ü katılmıyorum, %15,9’i fikrim yok, %26,5’i katılıyorum ve %14,2’si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

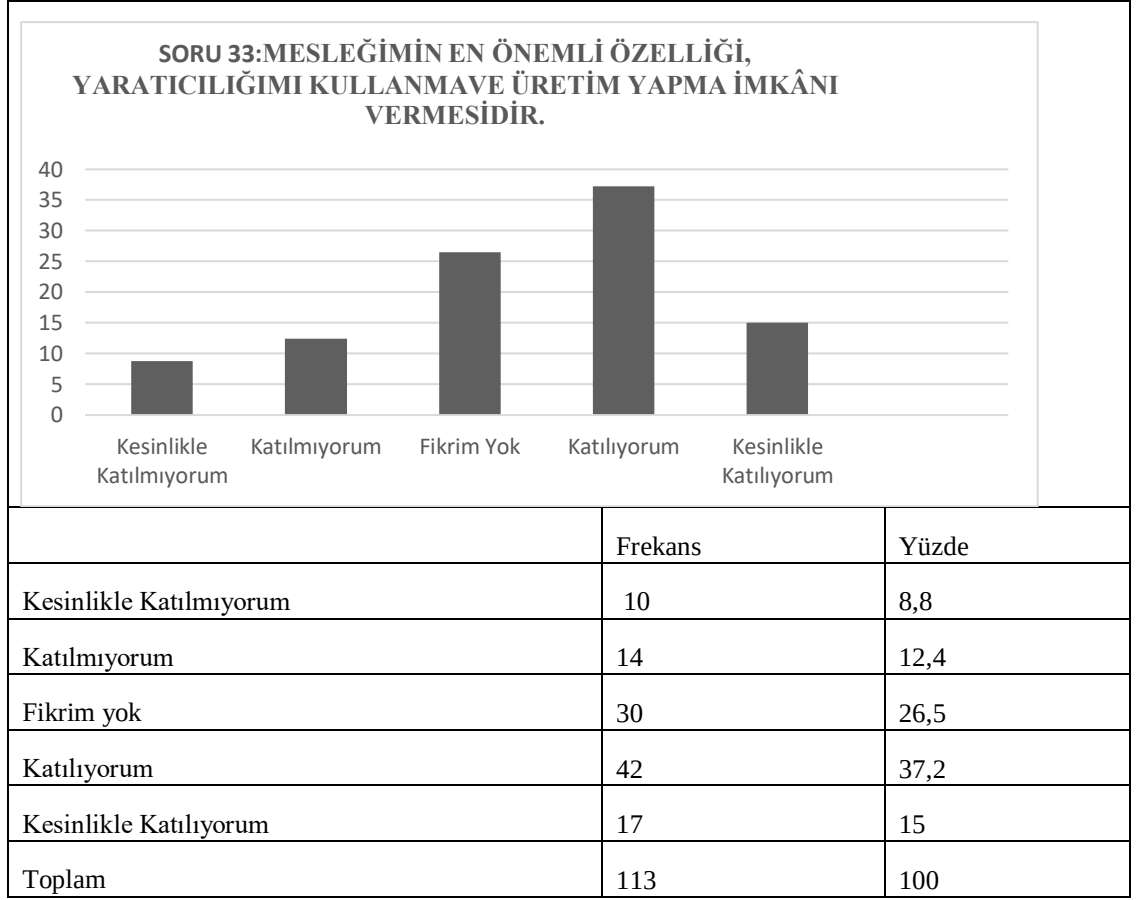
Şekil 4.31. Öğrencilerin tarımsal faaliyet iş kolunda eleman olmak hayalimdir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Tarımsal faaliyet iş kolunda iyi bir teknik eleman olmak en büyük idealimdir sorusuna öğrencilerin cevapları %12,4'ü kesinlikle katılmıyorum, %22,2'si katılmıyorum, %26,5'i fikrim yok, %20,4'ü katılıyorum ve %19,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

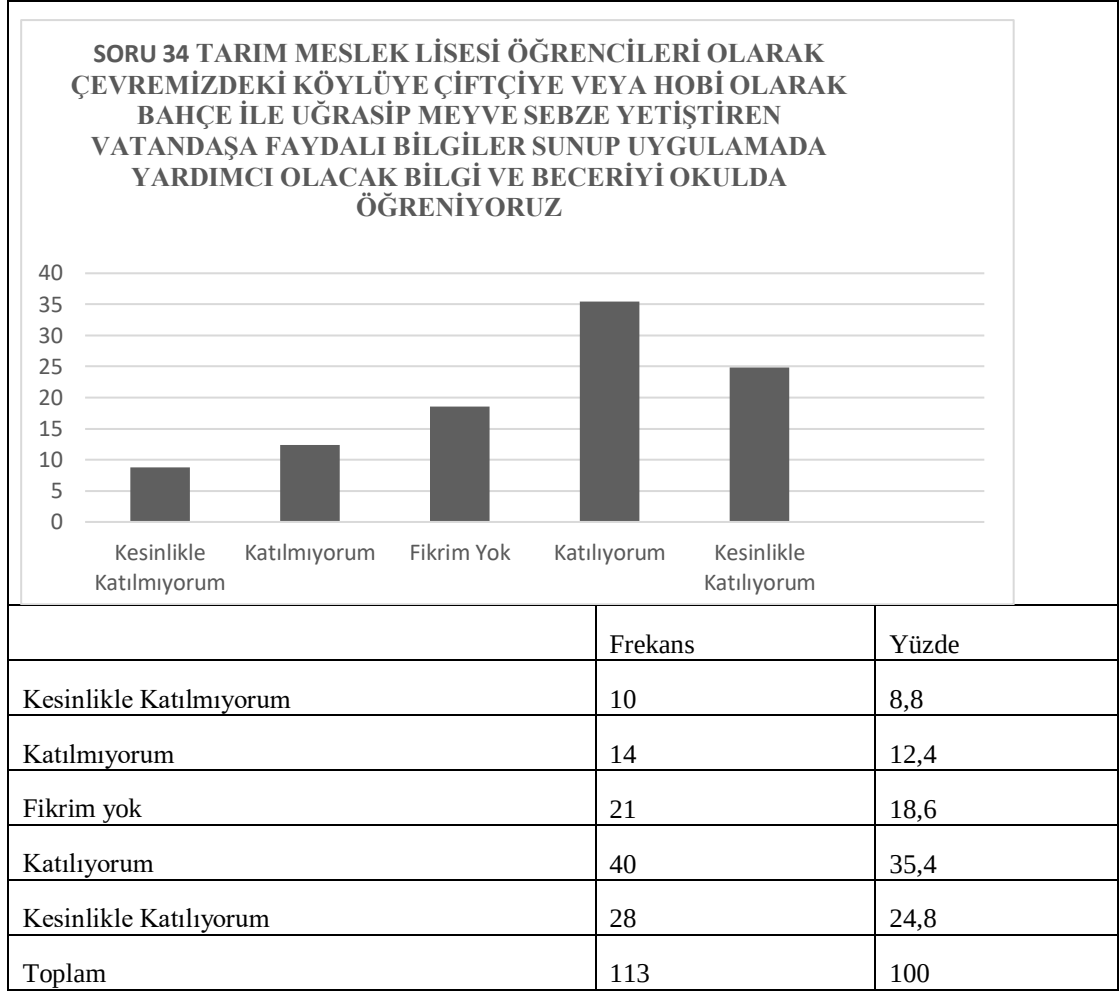
Şekil 4.32. Öğrencilerin aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum sorusuna öğrencilerin cevapları %10,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %15'i katılmıyorum, %21,2'si fikrim yok, %22,1'i katılıyorum ve %31'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

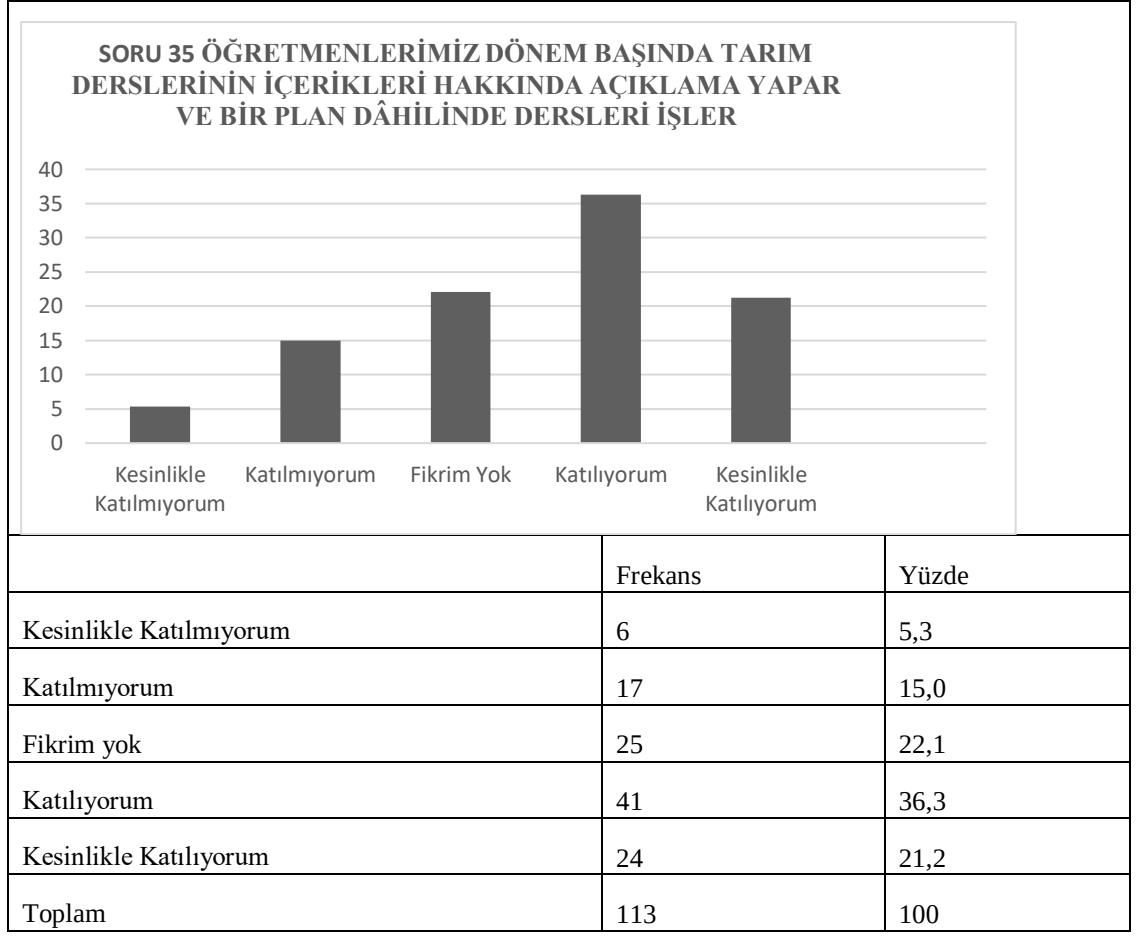
Şekil 4.33. Öğrencilerin mesleğimin en önemli özelliği yaratıcılığımı kullanma ve üretim yapma imkânı vermesidir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır Mesleğimin en önemli özelliği yaratıcılığımı kullanma ve üretim yapma imkânı vermesidir sorusuna öğrencilerin cevapları %8,8'i kesinlikle katılmıyorum, %12,4'ü katılmıyorum, %26,5'i fikrim yok, %37,2'i katılıyorum ve %15'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

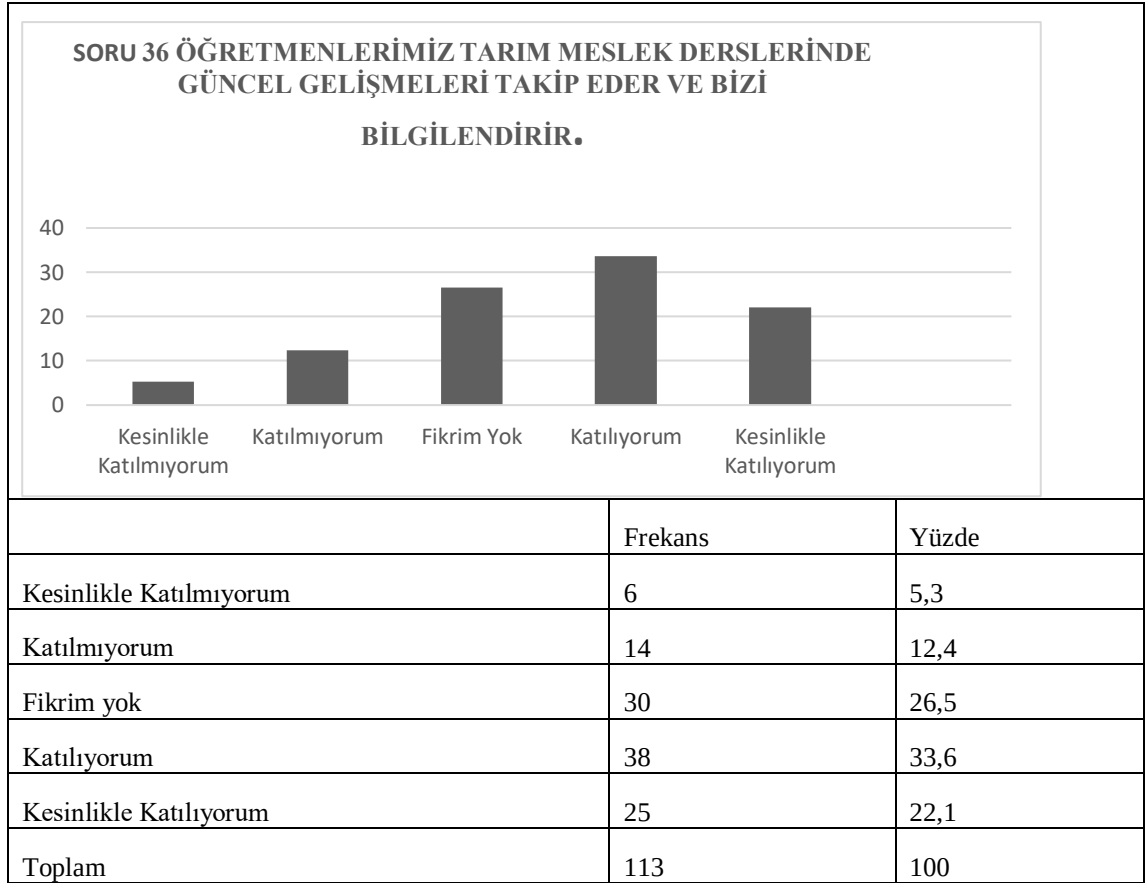
Şekil 4.34. Öğrencilerin tarım meslek lisesi öğrencileri olarak çevremizdeki köylüye çiftçiye veya hobi olarak bahçe ile uğraşıp meyve sebze yetiştiren vatandaşa faydalı bilgiler sunup uygulamada yardımcı olacak bilgi ve beceriyi okulda öğreniyoruz durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Tarım meslek lisesi öğrencileri olarak çevremizdeki köylüye çiftçiye veya hobi olarak bahçe ile uğraşıp meyve sebze yetiştiren vatandaşa faydalı bilgiler sunup uygulamada yardımcı olacak bilgi ve beceriyi okulda öğreniyoruz sorusuna öğrencilerin cevapları %8,8'i kesinlikle katılmıyorum, %12,4'ü katılmıyorum, %18,6'sı fikrim yok, %35,4'ü katılıyorum ve %24,8'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

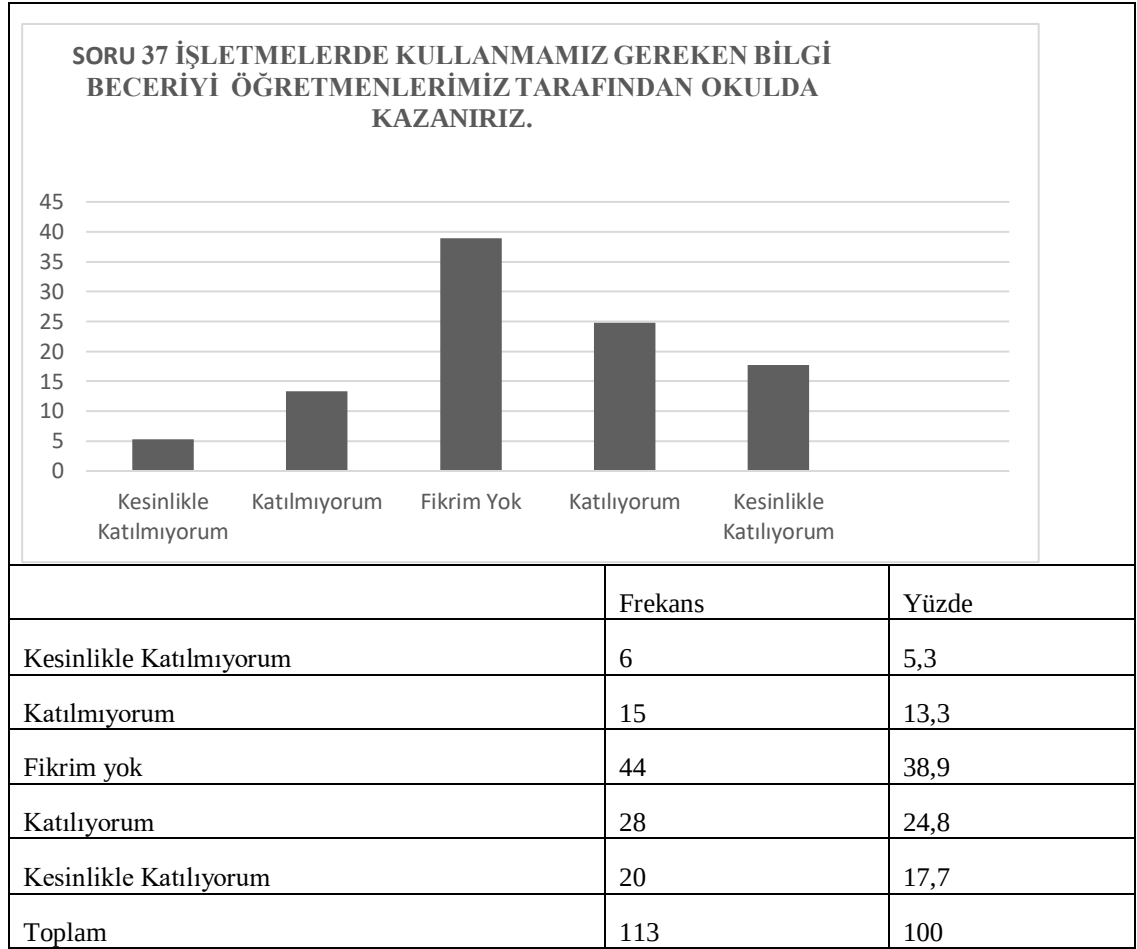
Şekil 4.35. Öğrencilerin öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler sorusuna öğrencilerin cevapları %5,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %15'i katılmıyorum, %22,1'i fikrim yok, %36,3'i katılıyorum ve %21,2'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

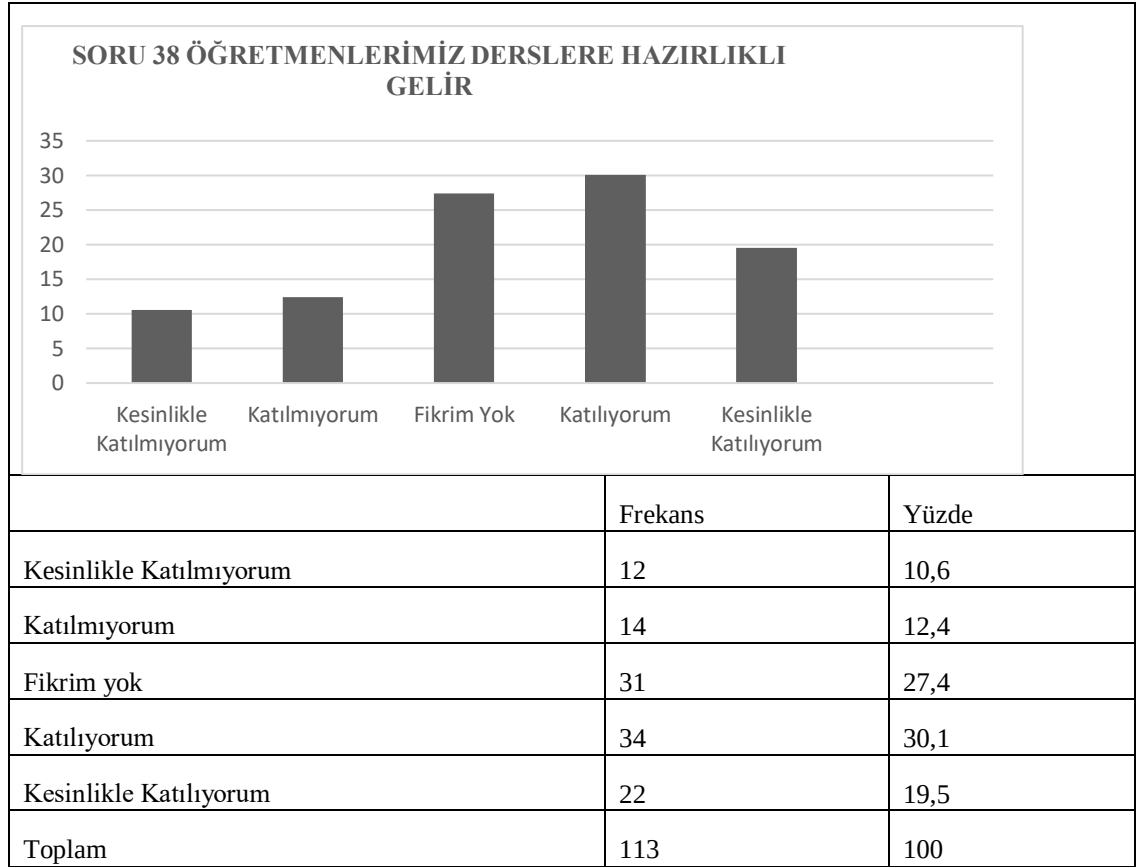
Şekil 4.36. Öğrencilerin öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir sorusuna öğrencilerin cevapları %5,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %12,4'ü katılmıyorum, %26,5'i fikrim yok, %33,6'sı katılıyorum ve %22,1'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

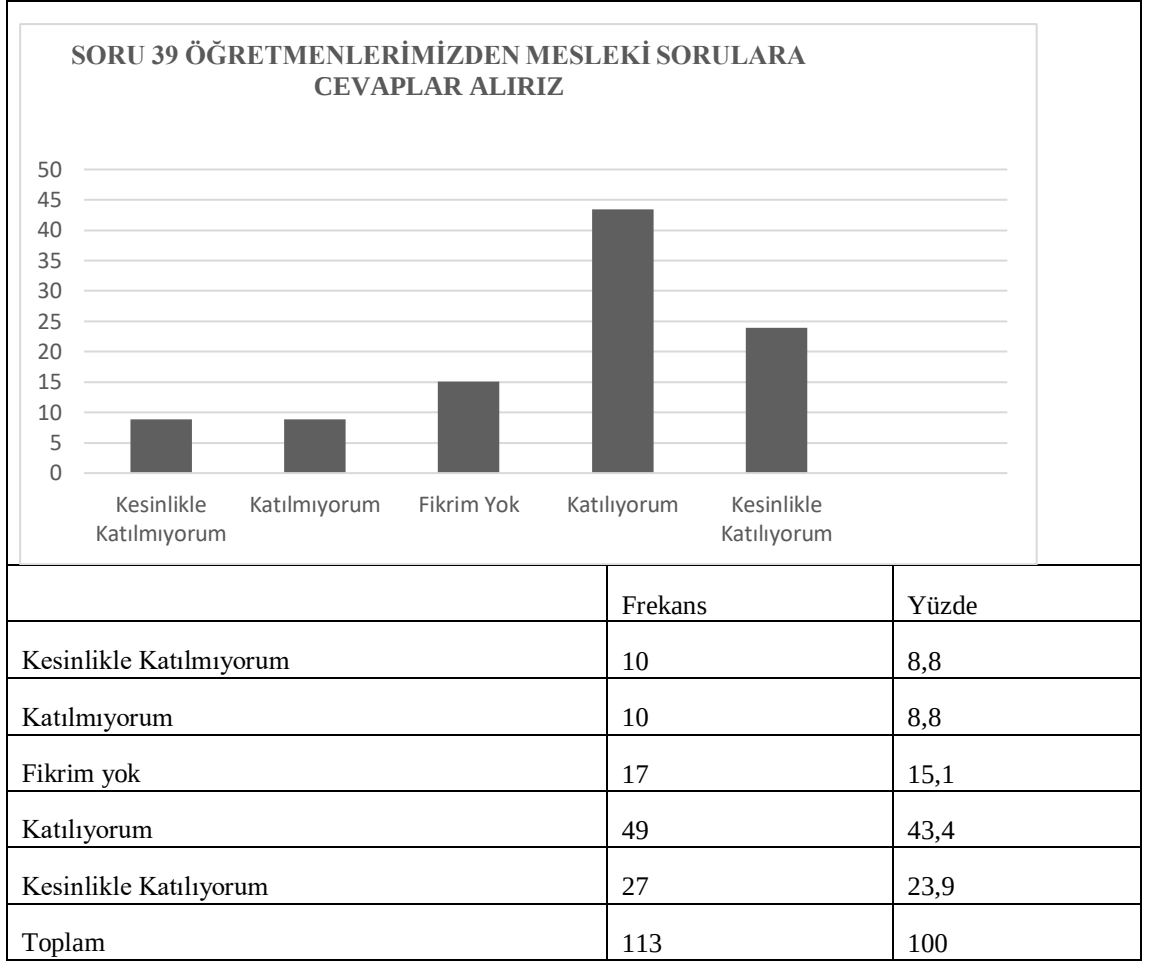
Şekil 4.37. Öğrencilerin İşletmelerde kullanmamız gereken bilgi beceriyi öğretmenlerimiz tarafından okulda kazanınız durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır İşletmelerde kullanmamız gereken bilgi beceriyi öğretmenlerimiz tarafından okulda kazanınız sorusuna öğrencilerin cevapları %5,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %13,3'ü katılmıyorum, %38,9'u fikrim yok, %24,8'i katılıyorum ve %17,7'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

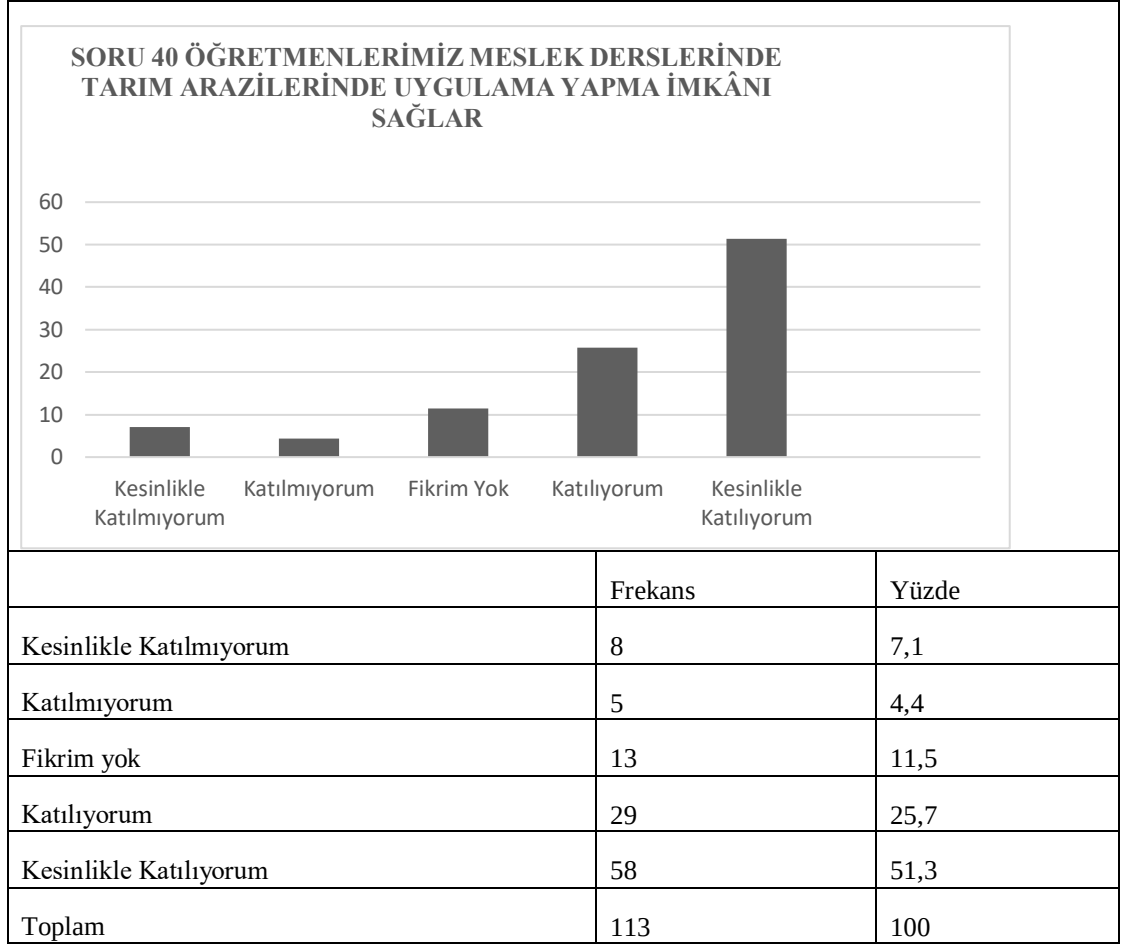
Şekil 4.38. Öğrencilerin öğretmenlerimiz derslere hazırlıklı gelir durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Öğretmenlerimiz derslere hazırlıklı gelir sorusuna öğrencilerin cevapları %10,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %12,4'ü katılmıyorum, %27,4'ü fikrim yok, %30,1'i katılıyorum ve %19,5'i kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.39. Öğrencilerin öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırlar durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırlar sorusuna öğrencilerin cevapları %8,8'i kesinlikle katılmıyorum, %8,8'i katılmıyorum, %15,1'i fikrim yok, %43,4'ü katılıyorum ve %23,9'u kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Şekil 4.40. Öğrencilerin öğretmenlerimiz meslek derslerinde tarım arazilerinde uygulama yapma imkânı sağlar durumunu değerlendirmeleri

Yukarıdaki şekil incelendiğinde verilen cevaplar arasında 1-kesinlikle katılmıyorum, 2-katılmıyorum, 3-fikrim yok, 4-katılıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum anlamındadır. Öğretmenlerimiz meslek derslerinde tarım arazilerinde uygulama yapma imkânı sağlar sorusuna öğrencilerin cevapları %7,1'i kesinlikle katılmıyorum, %4,4'ü katılmıyorum, %11,5'i fikrim yok, %25,7'si katılıyorum ve %51,3'ü kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir.

Çizelge 4.2. Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumlarının ki-kare sonuçları

<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>	<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>
Madde 1 (Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor)	0,051 (9,461)	Madde23 (Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır)	0,011 (12,957)
Madde 4 (Türkiye’deki tarım meslek liseleri sayı olarak yeterlidir)	0,028 (10,848)	Madde 24 (Türkiye’deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanacak donanımı lise öğrenimi suresince kazandım)	0,053 (9,353)
Madde 7 (Okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir)	0,025 (11,117)	Madde26 (İlköğretimini bitirip lise tercihinde bulunacak öğrencilere okulumu veya alanımı tavsiye ederim)	0,001 (18,900)
Madde18 (Okulumuz atölyelerindeki teknoloji, piyasanın çok gerisindedir)	0,023 (11,385)	Madde32 (Aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum)	0,001 (17,928)
Madde 21 (Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim)	0,001 (21,538)	Madde39 (Öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırız sorusunun)	0,034 (10,423)

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Cinsiyetin incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Cinsiyetin incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, öğrencilerin cinsiyetine göre dağılımında soru seçeneklerine göre durumlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (ki-kare testi); tarım liselerinin yeteri değeri görmesi, sayılarının yeterliliği, Sınıf ders araç ve gereçlerinin yeterliliği, Atölyelerin teknoloji olanakları, tarıma ilgisi nedeniyle bu okulu tercih etmesi, üniversite tercihini olumlu etkilemesi, tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı sahip olması, ilköğretimi bitirenlere okulu tavsiye etmeleri, öğrenim kazanımlarınının mesleki hayatına katkı sağlaması ve öğretmenlerin öğrenci sorularını cevaplaması konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ($p \leq 0,05$) cinsiyete göre tercihlerin değiştiği görülmüştür (Çizelge 4.2). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Cinsiyet, doğuştan sahip olduğumuz biyolojik yapıya bağlı iken, toplumsal cinsiyet yaşadığımız çevre, kültür, ailenin, çevrenin ve toplumun bize yükledikleri anlamlar ile ilgilidir. Toplumsal cinsiyete dönüşüm; sahip olduğumuz kültürün o cinsiyet ile ilgili istekleri ve bakış açıları ile doğrudan bağlantılıdır (Öngen ve Aytaç, 2013).

Cinsiyet biyolojik farklılıklardan ziyade, erkek ve kadın olarak yaşadığımız coğrafyanın bizi gördüğü, algıladığı, düşündüğü kalıplara sokarak nasıl davranmamızı beklediği ile ilgilidir (Dökmen, 2004). Toplumsal cinsiyet rollerimiz kadın ve erkeğin yaptıkları meslekleri de birbirinden ayırmış bazı mesleklerin erkek mesleği, bazı mesleklerin de kadın mesleği olarak ifade edilmesine sebep olmuştur (Uyguç, 2003).

Meslek dallarında bile cinsiyetçi ötekileştirme göze çarpmaktadır. Meslek liselerini tercih eden öğrenci sayılarına baktığımız zaman da erkek öğrencilerin kız öğrencilerden fazla olduğunu görmekteyiz. Anketi uyguladığımız meslek lisesi öğrencilerimizin %33,6'sı kız %66,4'ü erkek öğrenci oluşturmaktadır. Bahsettiğimiz toplumsal cinsiyet ve yüklediğimiz toplumsal değerlere bağlı olarak tablodaki konularda cinsiyetin de istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Özütemiz'e göre de kız öğrencilerin bitki yetiştirmeye karşı meraklı oldukları. Tarımsal faaliyetlerdeki teknolojik gelişmelere ve tarımsal faaliyetlerin ülke ekonomisine katkı durumlarına erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre oranla daha fazla ilgili olduklarını belirtmiştir

Türkiye’de mesleki ve teknik liselerde mesleki yetenek becerilerin, erkeklere ve kadınlara toplumsal cinsiyet eşitliği altyapısında kazandırılması ve mesleki eğitimin niteliğinin artırılması büyük önem arz ediyor (Taşıtman,2015).

Genel olarak ankette yer alan tüm konuları değerlendirdiğim zaman kız öğrencilerin uygulama alanlarında erkeklere oranla daha az dahil olduklarını, aile ve çevrenin etkisiyle bu bölümü tercih ettiklerini, tarımsal faaliyet gösteren iş kollarında gelecek görmediklerini, bu yüzden ilköğretimi bitiren öğrencilere tavsiye etmek istemediklerini ve okulu bitirip üniversitede farklı branşlara geçmeyi düşündüklerini anlıyoruz. Mesleki ve teknik liselerde öğrenim gören öğrencilerin yukarıdaki tablodaki konularda cinsiyet rollerine bağlı olarak anlamlı ilişki görmemizi sağlamıştır.

Çizelge 4.3. Öğrencilerin sınıflarına göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>	<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>
Madde3 (Türk tarım politikaları uygulama açısından yeterlidir)	0,022 (23,786)	Madde24 (Türkiye’deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım)	0,005 (28,175)
Madde5 (Türkiye’deki tarım meslek liseleri teknolojik açıdan çağı yakalamıştır)	0,048(21,168)	Madde25 (Tarım meslek liseleri Türkiye’nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir)	0,053 (20,855)
Madde17 (Okulumuzda mesleğim ile ilgili iş güvenliği kurallarını öğrenirim)	0,034(22,374)	Madde28 (Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalılar)	0,048 (21,188)
Madde21 (Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim)	0,001 (37,404)	Madde29 (Okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum)	0,047 (21,213)

Çizelge 4.3. Öğrencilerin sınıflarına göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları(devamı)

Madde23 (Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır)	0,010 (26,203)	Madde32 (Aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum)	0,014 (25,181)
Madde24 (Türkiye’deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım)	0,005 (28,175)	Madde34 (Tarım meslek lisesi öğrencileri olarak çevremizdeki köylüye çiftçiye veya hobi olarak bahçe ile uğraşıp meyve sebze yetiştiren vatandaşa faydalı bilgiler sunup uygulamada yardımcı olacak bilgi ve beceriyi okulda öğreniyoruz)	0,008 (26,744)
Madde25 (Tarım meslek liseleri Türkiye’nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir)	0,053 (20,855)	Madde35 (Öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler)	0,001 (34,775)
Madde28 (Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalılar)	0,048 (21,188)	Madde36 (Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir)	0,001 (40,561)
Madde29 (Okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum)	0,047 (21,213)	Madde34 (Tarım meslek lisesi öğrencileri olarak çevremizdeki köylüye çiftçiye veya hobi olarak bahçe ile uğraşıp meyve sebze yetiştiren vatandaşa faydalı bilgiler sunup uygulamada yardımcı olacak bilgi ve beceriyi okulda öğreniyoruz)	0,008 (26,744)
Madde32 (Aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum)	0,014 (25,181)	Madde39 (Öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırım)	0,002 (31,641))
Madde33 (Mesleğimin en önemli özelliği yaratıcılığımı kullanma ve üretim yapma imkânı vermesidir)	0,001(36,306)	Madde38 (Öğretmenlerimiz derslere hazırlıklı gelir)	0,012 (25,788)

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrencilerin sınıf kademelerinin incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrencilerin sınıf kademelerinin incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, öğrencilerin sınıf kademelerinin dağılımında soru seçeneklerine göre durumlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (ki-kare testi); konularının tarım politikaları uygulamada yeterliliği, tarım meslek liselerinin sayı olarak yeterli olması, iş güvenliği konularını öğrenmesi, tarım mesleğine ilgi duyarak tarım meslek liselerini tercih etmeleri, üniversite tercihlerinde kolaylık sağlanması, tarımsal faaliyetlerde yüksek verimi alacak donanımına sahip olması, tarımsal istihdama nitelikli eleman yetiştirmesi, tarım meslek lisesini bitirdiği halde üniversitede farklı meslek dalında okumak istemeleri, okuldaki bilgilerin piyasada çalışabilme olanakları, mesleki hayatında derslerin katkı sağlaması, mesleğin yaratıcılığı kullanma ve üretim imkanı verebilmesi, tarımsal faaliyetlerde bulunanlara yardımcı olacak bilgi ve becerilerin öğrenilmesi, derslerin plan dahilinde işlenmesi, öğretmenlerin güncel bilgilerle öğrencileri bilgilendirmesi, öğretmenlerin derslere hazırlıklı gelmesi, ve öğretmenlerin öğrencilerin sorduğu soruları cevaplamaları konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$) sınıf seviyesine göre tercihlerin değiştiği görülmüştür (tablo 2). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Öğrencileri sınıf kademeleri ile irdelediğimiz konular arasında ciddi anlamda istatistiksel farklılıkların bulunduğunu görmekteyiz. Konuyu daha iyi anlayabilmek için öncelikle tarım meslek liselerinin haftalık ders programlarını, ortak ve dala özel derslerin uygulama şekillerini anlamamız gerekmektedir.

Tarım mesleki ve teknik liselerde öğrenciler dört yıl eğitim görmektedirler. Lise birinci ve ikinci kademesinde genel kültür ve genel yetenek dersleri ile alan dersleri, üçüncü ve dördüncü kademelerde ise ortak dersler ile seçtiği meslek ile ilgili dersleri görmektedirler. Öğrenciler, meslek dal seçimine lise ikinci kademede görmeye başlamakta ve sonunda ise dal tercihinin yaparak eğitimi devam etmektedir (Meb, Müfredat.2017).

Müfredat incelendiği zaman 9 ve 10.sınıfta genel yetenek ve genel kültür dersleri alırken 11 ve 12.sınıfta alan ve dal derslerine yoğunlaşmaktadır. Bu neticede 9 ve 10.sınıf öğrencileri ile 11 ve 12.sınıf öğrencilerin bazı konularda fikir ayrılığına düştüğü görülmüştür.

Mesleki ve teknik eğitim programlarının asıl amacı kişileri iş hayatına hazırlamaktır. Bu yüzden iş gücü gereksinimlerimiz ile iş analizi ile değerlendirir. Meslekler analiz edilmeli ki, teknik elemanın işleri belirlenir. Belirlenen işler doğrultusunda şahısta olması planlanan davranışları kazandırmayı dersler aracılığıyla ortaya koyar ve eğitim faaliyetlerini, kişileri iş hayatına hazırlayacak şekilde planlanır (Meb, Müfredat.2017)

Ders modüllerinin öğrenci sınıf kademelerine göre değişkenlik göstermesi, alan tercihleri, öğretmen faktörü, staj yaptıkları kurumların yaklaşımları, akranları ile ilişkileri, yaşın getirmiş olduğu olgunluk ve okul idaresinin tutumlarına bağlı olarak öğrencilerin ankette ele aldığımız konular üzerinde örneğin ülkemizin tarım politikaları, iş güvenliği, nitelikli iş gücü, istihdam ve deneyim konularında 12.sınıfların fikirleri daha net iken sınıf araç gereçlerinin yeterliliği, öğretmenlerin hazırlıklı gelmesi, öğretmenlere sorduğumuz sorulara cevap almamız, öğretmenlerin yapmış oldukları ders planlarını bize anlatmaları konusunda ise 9 ve 10.sınıf öğrencileri fikirleri istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşturmuştur.

Çizelge 4.4. Öğrenci velilerinin eğitim seviyelerine göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>	<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>
Madde 4 (Türkiye’deki tarım meslek liseleri sayı olarak yeterlidir)	0,19 (29,755)	Madde25 (Tarım meslek liseleri Türkiye’nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir)	0,008 (32,764)
Madde8 (Okulumuzun yurtdışı bağlantıları olup ortak projeler üretiyoruz)	0,042 (26,967)	Madde27 (Bu okula üniversite okuma amacıyla kaydoldum)	0,002 (37,634)
Madde12 (Okulumuz tarımsal arazilere sahiptir)	0,003 (35,421)	Madde29 (Okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum)	0,045 (26,671)
Madde13 (Okulumuz okul dışındaki tarım alanlarında uygulama dersleri yapmamıza olanak sağlar)	0,003 (35,524)	Madde30 (Mesleğimin popüler olduğunu düşünmüyorum)	0,015 (30,625)
Madde19 (Mesleki ve teknik lisede okurken hayalini kurduğum eğitimi aldım)	0,038 (27,324)	Madde32 (Aldığım tarım meslek derslerinin ileride mesleki hayatımda bana katkı sağlayacağını düşünüyorum)	0,046 (26,575)
Madde20 (Tarım meslek lisesi öğrencisi olarak bölüm değiştirip farklı branşlara geçmeyi düşünüyorum)	0,022 (29,244)	Madde35 (Öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler)	0,040 (27,166)
Madde21 (Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim)	0,018 (29,907)	Madde36 (Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir)	0,045 (26,693)
Madde23 (Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır)	0,006 (33,841)	Madde21 (Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim)	0,018 (29,907)

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrenci velilerinin eğitim durumlarına göre incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrenci velilerinin eğitim durumlarına göre incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş Öğrencilerin sınıf kademelerinin dağılımında soru seçeneklerine göre durumlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (ki-kare testi); tarım meslek liselerinin sayı olarak yeterliliği, yurtdışı projelerin okullarda üretilmesi, okulun tarımsal arazi varlıklarının olması, okul dışında uygulama derslerinin yapılması, hayalindeki eğitimi mesleki ve teknik liselerde alabilmeleri, lise eğitimi sırasında bölüm değiştirme isteği, tarım liselerini tarıma ilgi duyduğu için tercih edilmesi, üniversite tercihinde kolaylık ve öncelik sağlanması, tarımsal iş istihdamının karşılanabilmesi, üniversite okuma hayali için tarım meslek lisesine kayıt olunması, mesleki ve teorik bilgilerin piyasada çalışabilmelerini sağlaması, mesleğin popülerliği, derslerin mesleki hayatına olumlu katkıları olması, derslerin plan dahilinde yapılması ve öğretmenlerin güncel bilgilerle donanımlı olmaları konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$) velilerin eğitim durumlarına göre bu konularda önemli farklılıkları olduğu görülmüştür (Tablo 3). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Aile toplumun en küçük birimidir. Toplum yapısının sağlıklı oluşması ancak sağlam toplumsal temeller üzerine kuran güçlü aile yapısına bağlıdır. Çocuğun kişilik gelişimi ailede başlar. Bu yüzden ailenin sosyoekonomik durumu, eğitim düzeyi, tutumları ,davranış biçimleri ve bakış açıları öğrencinin kişilik özelliklerini, toplumdaki konumunu ,okuldaki başarısını ,mesleğini yani hayatta bizim için önemli olan dönüm noktalarını etkiler. Akademik olarak başarılı çocukların veli eğitimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. (Aslanergun,E. Bozkurt,S Sarioğlu,S., 2016).

Dolayısıyla öğrencilerin okula karşı tutumları ve akademik olarak başarıları anne ve babası lisans ,yüksek lisans ve doktora yapan Öğrenciler ile anne ve babası okur yazar olmayan ya da ilköğretim mezunu olan öğrenciler arasında akademik başarı yönünden oldukça anlamlı farklılıklar vardır (Aslanergun,E. Bozkurt,S Sarioğlu,S., 2016).

Yaptığımız araştırma neticesinde öğrenci velilerinin eğitim düzeyi üst seviyelerde olan öğrencilerin, velisinin eğitim düzeyi daha düşük olan öğrencilere göre meslek lisesinin yurtdışı bağlantılarının olması, okulun akademik yayınları ,üretilen projeler, liseyi bitirdikten sonra üniversite okumak isteği, bölüm değiştirme istekleri, tarımsal faaliyetlerdeki güncel gelişmeleri takip etme durumları, okulun tarım arazileri ve işletmesi ile daha ilgili oldukları görülmektedir. Özütemiz’e göre eğitim düzeyi üst seviyelerde olan öğrencilerin, velisinin eğitim düzeyi daha düşük olan öğrencilere göre tarımsal faaliyetlerdeki teknolojilere , tarım ürünleri ve ekonomik değerleri ile daha fazla ilgilendikleri belirtmiştir. Öğrenci velisinin eğitim düzeyi ilerledikçe güncel iş kolları, istihdam ve tarım teknolojilerini takip etme yüzdesi de artmaktadır.

Çizelge 4.5. Öğrenci ve ailelerinin tarımsal varlıklarına göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>	<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>
Madde 1 (Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor)	0,018 (29,917)	Madde 23 (Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır)	0,015 (30,717)
Madde 7 (Okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir)	0,011 (31,815)	Madde 27 (Bu okula üniversite okuma amacıyla kaydoldum)	0,008 (32,809)
Madde 15 (Okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir)	0,032 (27,999)	Madde 36 (Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir)	0,001 (38,139)
Madde 19 (Mesleki ve teknik lisede okurken hayalini kurduğum eğitimi aldım)	0,013 (31,093)	Madde37 (İşletmelerde kullanmamız gereken bilgi beceriyi öğretmenlerimiz tarafından okulda kazanırız)	0,011 (31,745)
Madde 20 (Tarım meslek lisesi öğrencisi olarak bölüm değiştirip farklı branşlara geçmeyi düşünüyorum)	0,020(29,611)	Madde 23 (Meslek lisesinin bitirip üniversite tercihi yaptığım zaman eğitim sistemimiz bana öncelik ve kolaylık sağlayacaktır)	0,015 (30,717)

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrenci ve ailelerinin tarımsal varlıklarına göre incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrenci ve ailelerinin tarımsal varlıklarına göre incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, öğrenci ve ailelerinin tarımsal farklılıkları göre incelenen konular arasında ilişki dağılımında soru seçeneklerine göre durumlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (ki-kare testi); tarım liselerinin yeterli değeri görmesi, ders araç gereçlerinin yeterliliği, tarımsal yayınlara abone olunması, hayalini kurduğu eğitimi alabilmeleri, farklı bölümlere geçmeyi düşünmeleri, üniversite tercihlerinde kolaylık sağlanması, üniversite okumak amacıyla kayıt olunması, öğretmenlerin güncel gelişmeleri takip etmeleri ve mesleki bilgi becerileri okulda kazanmaları konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$), öğrencilerin arazi varlıklarının durumuna göre görüşlerinin önemli ölçüde değiştiği görülmüştür (Tablo 4). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Ailesinin tarımla uğraşan ya da tarımsal varlıkları olan, tarımsal faaliyetlerde bulunan öğrencilerin lise tercihleri çevresel faktörler olarak belirlenmiştir, bu durum öğrenci tercihlerini dış sebeplere bağlılığını belirtmektedir. “Ailem tarımsal faaliyetlerde bulunduğu için ,bilinçsiz yapılan tarımsal faaliyetler görmem gibi neticeler sonucunda öğrencinin bilinçli tarım yapmak, kendi işini kurmak, ziraat dalında mühendis olmayı istemesine sebep olmuştur.” (Kaynakçı,C. , Boz,İ.(2020).

Dolayısıyla ailesinin tarımsal varlığı olan öğrencilerin anketimizde yer alan sınıf ders, araç gereçlerinin yeterli olması, tarımsal faaliyetlerde okulun yayınlara abone olması, okul da almış olduğu eğitimin yeterli olup olmadığı, işletmelerde okulda öğrenmiş olduğu bilgi ve becerinin yeterli olma durumları ve öğretmenlerin mesleki konularda deneyim ve olgunlukları göre düşünceleri farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.6. Öğrenci velilerinin mesleki dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>	<i>Maddeler</i>	<i>P (χ²)</i>
Madde 2 (Türk eğitim sistemimizde tarım meslek liselerinin üretim yapmaları açısından yeterli olanaklar sağlanmaktadır)	0,024 (28,940)	Madde 25 (Tarım meslek liseleri Türkiye'nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir)	0,035 (27,670)
Madde 5 (Türkiye'deki tarım meslek liseleri teknolojik açıdan çağı yakalamıştır)	0,003 (36,077)	Madde 26 (İlköğretimini bitirip lise tercihinde bulunacak öğrencilere okulumu veya alanımı tavsiye ederim)	0,035 (27,645)
Madde 15 (Okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir)	0,029 (28,352)	Madde 28 (Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler meslek liseleri haricinde okullarda okumalıdır)	0,044 (26,774)
Madde 16 (Okulumuzda aldığımız meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterlidir)	0,001 (43,273)	Madde 33 (Mesleğimin en önemli özelliği yaratıcılığımı kullanma ve üretim yapma imkânı vermesidir)	0,032 (27,956)
Madde 24 (Türkiye'deki tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı lise öğrenimi süresince kazandım)	0,006 (33,471)	Madde 37 (İşletmelerde kullanmamız gereken bilgi beceriyi öğretmenlerimiz tarafından okulda kazanırız)	0,020 (29,711)

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrenci velilerinin mesleki dağılımlarının incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrenci velilerinin mesleki dağılımlarının incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, öğrenci velilerinin mesleki durumlarına göre konuların istatistiksel analizlerine bakıldığında (ki-kare testi); eğitim sistemimizin liselerde üretime yeterli olanaklar sağlaması, mesleki liselerin sayı olarak yeterliliği, tarımsal yayınlara abonelik, meslek derslerinin süresinin yeterliliği, tarımsal istihdama yönelik nitelikli eleman yetiştirilmesi, ilköğretim öğrencilerine liseyi tavsiye etmeleri, üniversitede farklı okulları tercih etmeleri ve en önemli özelliğin yaratıcılığı kullanmaya imkan verebilmesi konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$), velilerin mesleki durumlarının incelenen konular hakkında önemli farklılıklarının bulunduğu görülmüştür (tablo 5). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Öğrenci velilerinin ekonomik yapıları alt ve orta grubu oluşturmaktadır. Dolayısıyla tarım meslek liselerini tercih eden öğrencilerin sosyoekonomik olarak dezavantajlı grupta olduğunu söyleyebiliriz (Kaynakçı,C., Boz,İ. (2020).

Ailenin bulunduğu statü ve konum öğrencinin eğitim faaliyetlerinde bulunduğu duruma etki ettiğini ifade edebiliriz. Kültür düzeyi düşük ailelerin eğitsel faaliyetlerde çocuğuna yardım konusunda zayıf kaldıkları tam tersi kültür ve eğitim seviyesi daha yüksek olanların çocuklarına öğrenme faaliyetlerinde destek olmaları, okul başarıları bakımından büyük değişiklikler oluşturabilmektedir (Vural, 2004).

Velinin yapmakta olduğu mesleki faaliyetlerin, çocukları ile kurdukları ilişkiyi, eğitime bakış açılarını, çocukları ile planladıkları gelecek ve kariyer planlamasında etkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.7. Öğrencilerin ailede yaşayan birey sayısı farklılıklarının soru seçeneklerine göre durumlar

Ailedeki birey sayısı	MADDE 1 (Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görüyor)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
1	1	2	2	2	0	7
2	14	18	16	2	1	51
3	9	15	16	6	4	50
4	3	0	0	0	2	5
Toplam	27	35	34	10	7	113
$P=0,018 \quad \chi^2 = 24,354$						
Ailedeki birey sayısı	MADDE 6 (Okulumuzun vermiş olduğu ders kitapları kaynak olarak yeterlidir)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
1	1	0	0	4	2	7
2	9	7	7	18	10	51
3	7	9	7	23	4	50
4	4	0	0	0	1	5
Toplam	21	16	14	45	17	113
$P=0,047 \quad \chi^2 = 21,247$						
Ailedeki birey sayısı	MADDE 29 (Okulda kazanmış olduğum mevcut mesleki ve teorik bilgilerle tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulacağımı düşünmüyorum)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
1	1	0	3	1	2	7
2	13	11	15	7	5	51
3	5	20	14	8	3	50
4	4	0	0	1	0	5
Toplam	23	31	32	17	10	113
$P=0,014 \quad \chi^2 = 25,136$						
Ailedeki birey sayısı	MADDE 30 (Mesleğimin popüler olduğunu düşünmüyorum)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
1	0	1	3	1	2	7
2	7	14	6	15	9	51
3	7	15	9	14	5	50
4	4	1	0	0	0	5
Toplam	18	31	18	30	16	113
$P=0,018 \quad \chi^2 = 24,312$						

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Likert ölçeği ve Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrencilerin ailede yaşayan birey sayısı farklılıklarının incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrencilerin ailede yaşayan birey sayısı farklılıklarının incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, öğrenci ailelerinin birey sayısının farklılıklarına göre konulara yaklaşımlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (Likert ölçeği ve ki-kare testi); tarım meslek liselerinin yeterli değeri görmesi (konu 1), ders kitaplarının yeterli olması (konu 6), kazanılmış bilgilerin piyasada çalışma imkanı sunabilmesi (konu 29) , mesleğin popüler görünmesi(konu 30) ve mesleğin yaratıcılığı kullanma imkanı tanınması (konu 33) konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$), ailedeki birey sayısının tercihleri önemli şekilde değiştiği görülmüştür (tablo 6). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Araştırma neticesinde, beş ve üzeri kişi sayısına mevcut ailelerin %49,5 oranıyla ilk sırada bulunduğu ve bu bilgi neticesinde öğrencilerin büyük çoğunluğunu geniş aile yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Toplumsal aile yapılarına baktığımız zaman %74'lük kısmı çekirdek dediğimiz aile ve arkasından geniş dediğimiz aile yapısı arkasından gelmektedir.(TAYA, 2014). Kalabalık halde yaşamak, eskiden maddi gücü iyi durumda olanların tercih şekliyle maalesef şimdi zorlaşan şartlar sebebiyle alt ve orta gelirli aile yapılarının yaşama şekline evrilmiştir (TAYA, 2014).

Yaptığımız araştırmada öğrenci velilerinin gelir seviyelerine, eğitim seviyelerine ve mesleklerine baktığımız zaman TAYA (2014) raporuna paralel olacak şekilde düşük gelirli ailelerden oluşmaktadır. Durum bu şekilde olunca ailede yaşayan birey sayısının fazla olması öğrencilerin Fizyolojik, duyuşsal, psikolojik, toplumsal, psikolojik ve duyuşsal birçok yönden etkilemesine sebep olacaktır (Olçay ve Döş 2008).

Bu çalışmada, öğrencilerin %45'i gibi büyük çoğunluğu tarım bölümüne ilgi duyarak gelmeleri ve önemli çoğunluğunun okulu bitirdikten sonra yükseköğrenime devam etmek istemelerine rağmen; yukarıda saymış olduğumuz sosyoekonomik nedenlerden dolayı okula karşı tutumları ve mesleklerine olağan ilgi durumlarını etkilediği anlaşılmaktadır.

ğrencilerimizin yaklaşık %46'sı seçmiş olduğu tarım bölümünün popüler, tercih edilir olmadığını düşünmesi, okulda yaratıcılığını kullanma durumları ve okulda kazanmış oldukları mevcut mesleki ve teorik bilgiler ile tarımsal piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerde iş bulma durumları, Türk eğitim sisteminde tarım meslek liseleri yeterli değeri görme durumları ile hanede yaşayan kişi sayısı arasında anlamlı bağımlılık bulunmuştur.

Çizelge 4.8. Öğrencilerin yerleşim yerlerine göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 7 (Okulumuzun sunmuş olduğu sınıf ders ve gereçleri yeterlidir)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	10	10	5	30	6	61
2	5	12	9	6	2	34
4	4	1	2	5	1	13
5	0	0	2	2	1	5
$P=0,037$ $\chi^2 =22,004$						
<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 15 (Okulumuz tarımsal faaliyetlerle ilgili yayınlara abonedir)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	5	5	40	7	4	61
2	1	1	20	5	7	34
4	1	1	4	6	1	13
5	1	2	0	1	1	5
$P=0,008$ $\chi^2 =26,922$						
<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 21 (Tarım meslek lisesini tarıma ilgi duyduğum için tercih ettim)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	14	18	5	14	10	61
2	14	0	4	1	15	34
4	5	0	0	6	2	13
5	1	0	0	2	1	5
$P=0,004$ $\chi^2 =29,023$						
<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 35 (Öğretmenlerimiz dönem başında tarım derslerinin içerikleri hakkında açıklama yapar ve bir plan dahilinde dersleri işler)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	2	8	10	28	13	61
2	2	4	9	13	6	34
4	1	1	6	0	5	13
5	1	4	0	0	0	5
$P=<0,001$ $\chi^2 =34,451$						
<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 36 (Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder ve bizi bilgilendirir)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	3	9	13	26	26	61
2	1	3	13	8	8	34
4	0	1	4	3	3	13
5	2	1	0	1	1	5
$P=0,026$ $\chi^2 =23,262$						
<i>Yerleşim yeri</i>	Madde 39 (Öğretmenlerimizden mesleki sorulara cevap alırsız)					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyor	Toplam
1	5	9	4	32	11	61
2	3	0	8	15	8	34
4	1	0	4	2	6	13
5	1	1	1	0	2	5
$P=0,017$ $\chi^2 =24,583$						

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Likert ölçeği ve Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrencilerin yerleşim yerleri ile incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrencilerin yerleşim yerleri ile incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, çizelge 7’ de öğrencilerin yerleşim yerleşkesi ile konulara yaklaşımlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (Likert ölçeği ve ki-kare testi); sınıfların ders araç gereçlerinin yeterliliği (konu 7), tarımsal yayınlara abonelik (konu 15), tarıma ilgi duyduğu için tarım meslek lisesini tercih etmesi (konu 21), derslerin bir plan dahilinde yapılması(konu 35), öğretmenlerin güncel bilgileri takip etmesi (konu 35) ve öğretmenlerin mesleki soruları cevaplayabilmeleri (konu 39), konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$), yerleşim yerlerine göre tercihlerin önemli ölçüde değiştiği görülmüştür (tablo 7). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Araştırmaya göre öğrencilerimizin büyük çoğunluğunun şehir merkezinde ikamet ettiğini, köy ve belde de yaşayan öğrencilerin yalnız %15,9 oranında olduğu anlaşılmaktadır. Aslında tarım bölümüne tercih eden öğrencilerin köy ve belde de yaşama ihtimalinin daha yüksek olması düşünülürken sonuçlara baktığımız zaman yanılmakta olduğumuzu görmekteyiz. Özütemiz’e göre de Öğrencinin yaşadığı yerleşim yerinin köy ve beldede yaşayan öğrencilerin verdiği cevapları etkilemesi beklenirken durumun tersi çıkması köy ve beldelerde yaşayan öğrencilerin tarım bölümüne karşı ilgilerinin az olduğunu ve köyden kente göçlerde artış olması, köylerin nüfusunun azalmaya başlaması ve tarım ile uğraşan genç kuşağın azalmaya başlaması ile desteklenebilir.

Çizelge 4.9. Öğrencilerin ilgi seviyelerine göre dağılımlarının soru seçeneklerine göre durumları

İlgi Durumu	MADDE 16 (Okulumuzda aldığımız meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterlidir)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	6	12	4	19	13	54
Hayır	2	3	8	6	2	21
Bazen	6	2	6	9	15	38
P=0,012 $\chi^2 = 19,587$						
İlgi Durumu	MADDE 18 (Okulumuz atölyelerindeki teknoloji, piyasanın çok gerisindedir)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	10	14	19	9	2	54
Hayır	2	1	6	8	4	21
Bazen	1	7	14	11	5	38
P=0,038 $\chi^2 = 16,323$						
İlgi Durumu	MADDE 25 (Tarım meslek liseleri Türkiye'nin tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirir)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	6	6	16	8	18	54
Hayır	2	9	5	4	1	21
Bazen	4	2	13	10	9	38
P=0,008 $\chi^2 = 20,826$						
İlgi Durumu	MADDE 36 (Öğretmenlerimiz tarım meslek derslerinde güncel gelişmeleri takip eder)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	4	2	12	17	19	54
Hayır	0	7	6	5	3	21
Bazen	2	5	12	16	3	38
P=0,004 $\chi^2 = 22,792$						

Yukarıdaki çizelgeye göre yapılan Likert ölçeği ve Ki-kare testi sonucunda;

H₀: Öğrencilerin tarıma ilgi duymaları ile incelenen konular arasında ilişki yoktur.

H₁: Öğrencilerin tarıma ilgi duymaları ile incelenen konular arasında ilişki vardır.

Hipotezleri oluşturulmuş, Çizelge 8’ de öğrencilerin tarıma ilgi duymaları ile konulara yaklaşımlarının istatistiksel analizlerine bakıldığında (Likert ölçeği ve ki-kare testi); haftalık ders sürelerinin yeterliliği (konu 16), atölyelerdeki teknolojinin yeterli olması (konu 18),tarım sektöründe nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması (konu 25) ve öğretmenlerin meslek ile ilgili güncel gelişmeleri takip etmeleri(konu 36) konularında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p \leq 0,05$), tarıma ilgi duymalarına göre bu konulardaki farklılıkların önemli ölçüde değiştiği görülmüştür (tablo 8). Diğer konularda farklılıklar ise bu faktöre göre önemli seviyede bulunmamıştır.

Mesleki ilgi; eğitim ortamlarında fazlaca ifade edilen bir kavramdır. Kişinin tercih ettiği yaparken keyif aldığı durumlar kişinin ilgisi olarak belirtilmektedir (Kaya 2017). Bireysel farklılıklar neticesinde öğrenme durumlarımız, ilgi, yetenek, beceri ve kabiliyetlerimiz, öğrenme yapılarımız ve süreçlerimiz tamamen birbirinden ayrıdır (Aslanargun,E. Bozkurt, Sarioğlu,S.(2016). Tarımsal faaliyetlere ilgisi olan öğrenciler ile ilgisi olmayan ya da bazen ilgimi çeker diyen öğrenciler kıyaslandığı zaman ,tarımsal faaliyetlere ilgisi olan öğrencilerin meslek derslerinin haftalık ders süresi yeterliliği, atölyelerindeki teknoloji, tarımsal alanda istihdam ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli elaman yetiştirme durumu güncel gelişmeleri takip etme konularında anlamlı ilişki bulunmuştur.

5. SONUÇ

Mesleki teknik ve Anadolu liselerinde tarım meslek bölümünü seçen 113 öğrenci ile yapılan ve amacı tarım meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin demografik yapılarının mesleki alan seçimlerini nasıl etkilediği, okula bağlı değişkenlerin bağımlı ve bağımsız olma durumlarını ayırt edebilmemiz, tarım meslek liselerini tercih eden öğrencilerimizin gözüyle mesleki alanda yeterlilikleri, okulun fiziksel donanım ve imkanları, müfredat ve ders süreleri, öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları, ülke tarım politikaları, mesleki beceri ve ustalık bilgi düzeyleri ve üniversite giriş koşullarını anlayabilmemiz adına yapılan anket çalışmasının sonuçlarına göre cinsiyet ile tarım liselerinin çevre tarafından yeterli değeri görmesi, tarım meslek liselerinin sayılarının yeterliliği, Sınıf ders araç ve gereçlerinin yeterliliği, Atölyelerin teknoloji olanakları, ilköğretimi bitiren öğrencilerin tarıma ilgisi nedeniyle ortaöğretim de bu okulu tercih etmesi, üniversite tercihinin olumlu etkilemesi, tarım arazilerini yüksek verim alabilecek şekilde kullanabilecek donanımı sahip olması, ilköğretimi bitirenlere okulu tavsiye etmeleri, öğrenim kazanımlarının mesleki hayatına katkı sağlaması ve öğretmenlerin öğrenci sorularını cevaplaması konularında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların cinsiyet ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrencilerin sınıflarına göre dağılımlarının ülke tarım politikaları uygulamada yeterliliği, tarım meslek liselerinin sayı olarak yeterli olması, iş güvenliği konularını okulda öğrenmesi, tarım mesleğine ilgi duyarak tarım meslek liselerini tercih etmeleri, üniversite tercihlerinde kolaylık sağlanması, tarımsal faaliyetlerde yüksek verimi alacak donanımına sahip olması, tarımsal istihdama nitelikli eleman yetiştirmesi, tarım meslek lisesini bitirdiği halde üniversitede farklı meslek dalında okumak istemeleri, okuldaki bilgilerin piyasada çalışabilme olanakları, mesleki hayatında derslerin katkı sağlaması, mesleğin yaratıcılığı kullanma ve üretim imkanı verebilmesi, tarımsal faaliyetlerde bulunanlara yardımcı olacak bilgi ve becerilerin öğrenilmesi, derslerin plan dahilinde işlenmesi, öğretmenlerin güncel bilgilerle öğrencileri bilgilendirmesi, öğretmenlerin derslere hazırlıklı gelmesi, ve öğretmenlerin öğrencilerin sorduğu soruları cevaplamaları konularında ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ankette yer alan diğer konuların öğrenci sınıfları ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrenci velilerinin eğitim seviyelerine bakıldığında tarım meslek liselerinin sayı olarak yeterliliği, yurtdışı projelerin okullarda üretilmesi, okulun tarımsal arazi varlıklarının olması, okul dışında uygulama derslerinin yapılması, hayalindeki eğitimi mesleki ve teknik liselerde alabilmeleri, lise eğitimi sırasında bölüm değiştirme isteği, tarım liselerini tarıma ilgi duyduğu için tercih edilmesi, üniversite tercihinde kolaylık ve öncelik sağlanması, tarımsal iş istihdamının karşılanabilmesi, üniversite okuma hayali için tarım meslek lisesine kayıt olunması, mesleki ve teorik bilgilerin piyasada çalışabilmelerini sağlaması, mesleğin popülerliği, derslerin mesleki hayatına olumlu katkıları olması, derslerin plan dahilinde yapılması ve öğretmenlerin güncel bilgilerle donanımlı olmaları konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların velilerin eğitim seviyeleri ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrenci ve ailelerinin tarımsal varlıklarına bakıldığında tarım liselerinin yeterli değeri görmesi, ders araç gereçlerinin yeterliliği, tarımsal yayınlara abone olunması, hayalini kurduğu eğitimi alabilmeleri, farklı bölümlere geçmeyi düşünmeleri, üniversite tercihlerinde kolaylık sağlanması, üniversite okumak amacıyla kaydolunması, öğretmenlerin güncel gelişmeleri takip etmeleri ve mesleki bilgi becerileri okulda kazanmaları konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların velilerin tarımsal varlıkları ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrenci velilerinin mesleki dağılımlarına bakıldığında eğitim sistemimizin liselerde üretime yeterli olanaklar sağlaması, mesleki liselerin sayı olarak yeterliliği, tarımsal yayınlara abonelik, meslek derslerinin süresinin yeterliliği, tarımsal istihdama yönelik nitelikli eleman yetiştirilmesi, ilköğretim öğrencilerine liseyi tavsiye etmeleri, üniversitede farklı okulları tercih etmeleri ve en önemli özelliğin yaratıcılığı kullanmaya imkan verebilmesi konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ankette yer alan diğer konuların velilerin mesleki dağılımları ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrencilerin ailede yaşayan birey sayısı farklılıklarına bakıldığında tarım meslek liselerinin yeterli değeri görmesi, ders kitaplarının yeterli olması, kazanılmış bilgilerin piyasada çalışma imkânı sunabilmesi, mesleğin popüler görünmesine, mesleğin yaratıcılığı kullanma imkânı tanınması konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların ailedeki birey sayısı ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrencilerin yerleşim yerlerine göre dağılımlarına bakıldığında sınıfların ders araç gereçlerinin yeterliliği, tarımsal yayınlara abonelik, tarıma ilgi duyduğu için tarım meslek lisesini tercih etmesi, derslerin bir plan dahilinde yapılması, öğretmenlerin güncel bilgileri takip etmesi ve öğretmenlerin mesleki soruları cevaplayabilmeleri konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların öğrencilerin yerleşim yerleri ile ilgili olma durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

Öğrencilerin tarımsal faaliyetlere karşı ilgi seviyelerine bakıldığında haftalık ders sürelerinin yeterliliği, atölyelerdeki teknolojinin yeterli olması, tarım sektöründe nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması ve öğretmenlerin meslek ile ilgili güncel gelişmeleri takip etmeleri konularında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ankette yer alan diğer konuların öğrencilerin tarımsal faaliyetlere ilgi duyması ile ilgili durumlarının bağımsız olduğu anlaşılmış olup aralarında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır

8 yıllık zorunlu ilköğretim dönemimde öğrencilere 29 saat zorunlu altı saat seçmeli yani öğrenci isteğine bağlı olmak üzere toplamda 35 saat ders yükü verilmektedir (Meb,Müfredat.2022). İlgi ve yeteneklerimizin belirginleştiği, kişilik ve karakteristik özelliklerimizin şekillendiği bu kıymetli dönemde okul idaresi, öğretmen, rehberlik servisi, öğrenci velileri, okul çevresinde yaşayan insanlar ile birlikte okulun bulunduğu yörenin kültür ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrencilere mutlaka tarım, hayvancılık, sanayi, otomotiv, bilişim ve hizmet sektöründe sayabileceğimiz ilgili iş kollarında

deneyim kazanabilecekleri seçmeli dersler yada okul dışı öğretim faaliyetlerinin planlaması (okul, atölye gezileri) yapılarak öğrencilerin deneyimlemesine ve fikrinin oluşmasına mutlaka fırsatlar verilmelidir.

Rehberlik servisi öğrencilere mesleki envanterler, ilgi ve tutum ölçekleri uygulayıp sonuçları neticesinde öğrencilere yönlendirme yapması uygun ve sağlıklı olacaktır. İlköğretimi bitiren öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleştirme merkezi ve yerel olmak üzere iki farklı şekilde yapılmaktadır. Merkezi yerleştirme yıl sonunda yapılan LGS merkezi sınav başarı sıralamasına göre yapılmaktayken yerel yerleştirme öğrenci yıl sonu ağırlıklı başarı ortalaması ve adres dayalı yapılmaktadır. Durum böyle olunca merkezi sınavda başarı sıralamasına giremeyen öğrenciler yerel yerleştirme ile ekonomik, güvenlik sosyal şartlar neticesinde ikamet ettiği evin sınırları dahilinde Anadolu lisesi, meslek liseleri ve imam hatip liselerini tercih etme durumunda kalıyorlar. Örneğin, evine en yakın olan herhangi bir meslek lisesini, mesleki dallarını iş kollarını bilmeden, öğrenci ilgi ve yetenekleri ile alakalı olmayan ilgi duymadığı bir liseye kayıt yaptırmak zorunda kalıyor. Ortaöğretimi başlayan öğrenciler ilgi ve yetenekleri alakası olmayan bir meslek lisesinde öğrenimini devam ettiriyor.

Öğrenim sürecinde öğrenci cinsiyeti, ailenin ekonomik gücü, ikamet ettiği yer, ailedeki birey sayısı, ailenin eğitim seviyesi gibi faktörlerin özünde öğrencilerin fikirlerini nasıl etkilediğini, aynı zamanda öğrencilerin meslek dalı, okul, öğretmen, okul idaresi, yükseköğretim geçiş durumları gibi konulardaki fikrini ölçmek ve meslek liselerinin ülke ekonomisinde anlamlı bir yer edinmesini sağlamak adına yapılan bir çalışma olmuştur.

Buna benzer çalışmaların yaygınlaştırılması, şehir ve ülke bazında yapılması, mesleki ve teknik liselerde okuyan öğrencilerimizin okula, seçmiş oldukları mesleki dallara, iş istihdam durumlarına, mesleki yeterliklerine, yükseköğretime geçiş durumlarına, iş bulma koşullarına, öğretmen, idare ve hizmet sektöründeki yapıların tutumlarını, bakış açılarını bir nebze de olsa etkilemek olumlu yönde değiştirmeye vesile olarak eksiklikleri gidermek, teknolojiyi yakalamak, öğrencilerin gerçekten istediklerini ilgi ve yetenekleri doğrultusunda akademik ve teorik uygulama fırsatları sunmak, ülke tarım politikalarına ve Milli Eğitim Bakanlığının mesleki ve teknik liselerle ilgili almış olduğu kararları ve

planlarını öğrenci gözüyle görebilmek, mesleki liselerin akademik başarısı az olan öğrencilerin seçtiği bir kurum olmayıp tam tersine toplumun her kesiminden öğrenciye kucak açan, yaratıcı, üretken, çalışkan iş birlikçi, iletişim becerisi yüksek, topluma millete faydalı olacak şekilde hizmet eden, vasıflı ve donanımlı bireyler yetiştirmek adına tüm paydaşları aynı çatı altında toplamak adına eğitimin şekillenmesinde öngörü sağlayabileceği ve buna benzer çalışmalara kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbıyık, G.(1996). *Meslek liselerine devam eden öğrencilerin meslekî olgunluk düzeyleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Arslan, G. (2020). Pandeminin hatırlattıkları: eğitim, tarım ve sağlık. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 47-68.
- Aslanargun, E., Bozkurt, S., Sarioğlu, S.(2016). Sosyo ekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 201-234.
- Tatlı, A.(2016). Lise öğrencilerinin meslek tercihlerinin yetenek, ilgi ve mesleki değerlerine göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* ,17(1), 555-573.
- Bahar, H.; Yıldırım, S.(2007). İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin öğrenme stilleri ile başarılarının cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,1(38), 14-27
- Basaran, E.(1996).*Eğitime giriş*. Ankara: Yargıcı Matbaası,
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Rehberlik*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayıncılık
- Bozgeyikli, H. (2005). *Mesleki grup rehberliğinin ilköğretim 8. Kademedeki öğrencilerinin meslek kararı tercih etmede kendilerini yetkin görme seviyelerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Ankara.
- Çiftçi, T. (2011). *Tsunamilerde ekmek teknesini yüzdürmek*. İstanbul: Sanayi Odası Kalite ve Teknoloji İhtisas Kurulu Yayınları
- Deniz, S.(2001). Bireyin meslek seçimini etkileyen kaynaklar. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*,1(6).
- Doğan, C. ve Törüner, M. (2012). *Dünya bankası kredileriyle destekli tarım projelerinin Türk tarımına etkileri*. (Yüksek lisans tezi).Ankara Üniversitesi, YÖK tez merkezinden edinilmiştir (327473).
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Rehber,E.ve ERKUŞ,A.(2014) *Tarımda Proje Hazırlama Tekniği*. Bursa: Ekin Yayınevi
- Karasar, Ş. (2004).İnternet ve sanal yüksek eğitim. *Türk Çevrimiçi Eğitim Teknolojileri Dergisi* 3(4) 117-125.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gönül, İ. (2001). Eğitim, istihdam ve teknoloji. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(9), 65-71.
- Günaydın, G. (2006). *Avrupa Birliği genişleme sürecinde Türkiye kırsal ve tarımsal politikalar* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, YÖK tez merkezinden edinilmiştir (191429).
- İşıl,A.(2019). *Mesleki ve teknik liselerin istihdam ve yükseköğretime geçiş amaçlarına ulaşma*(Yayınlanmamış tez). Pamukkale Üniversitesi, Denizli
- Kamacı, A. (2006). *Türkiye’de tarımsal destekleme politikalarının etkinliği ve OTP’ye uyum analizi* (Yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi ,Veri tabanından edinilmiştir(<https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/92497/T02231.pdf?sequence=1&isAllowed=y>)
- Kayabaşı E.T.(2020).Covid-19’un tarımsal üretime etkisi. *Avrasya Sosyal Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 38-45.
- Kayır, Ö.(2006).*İş dünyasının mesleki eğitime bakışı*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları

- Kaynakçı, C.; BOZ, İ. (2020), Mesleki ve teknik anadolu liselerinde tarımla ilgili alanları seçen öğrencilerin profili ve alan seçimlerini belirleyen faktörler, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39 (3) 16-34
- Kılavuz, E. ve Erdem, İ. (2019). Dünyada tarım 4.0 uygulamaları ve Türk tarımının dönüşümü. *Social Sciences*, 14(4), 133-157.
- Kuştepe, Y. R., & Halaç, U. (2004). Türkiye'de genel gelir dağılımının analizi ve iyileştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(4), 143-160.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı kuram ve uygulamalar*. Ankara :Nobel Yayın Dağıtım
- Kuzgun, Y. ve Bacanlı F. (2005). *Lise öğrencileri için mesleki olgunluk*, Ankara: Nobel Yayınları.
- T.C Kalkınma Bakanlığı, (2014). *Türkiye mesleki ve teknik eğitim strateji belgesi ve eylem planı*. <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/017.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu, (2010). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim-sorunlar ve önerileri araştırma raporu*. https://www.musiad.org.tr/uploads/yayinlar/arastirmaraporlari/pdf/mesleki_teknik_egitim_raporu.pdf adresinden edinilmiştir
- Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (2012). *Mesleki ve teknik eğitim çalıştayı*. <https://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Nogay, S. (2006). *Türkiye’de mesleki eğitim sorunu ve çözüm önerileri*. Ankara: Ay Yayınları.
- Olca, A. & Döş İ. (2009). Liselerde gelişmeyi olumsuz etkileyen öğelerin öğrenci boyutuyla tespitine yönelik bir araştırması .*Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 131 -155.
- Öngen, B. ve Aytaç, S. (2013). Yükseköğretim öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine karşın bakış açıları ve yaşam değerleri bağlantısı. *Sosyoloji Konferansları*, (48), 1-18.
- Özkul, A.E.; Girginer, N. (2001). Uzaktan eğitimde teknoloji seçimi. *Türk Çevrimiçi Teknolojileri Eğitim Dergisi* 3(3), 107-117.
- Özütemiz, Ş. (2022). *Lise öğrencilerinin tarımsal projelere ilgilerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış tez). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Rehber, E.; Vural, H. (2018). *Tarım ekonomisi*. Bursa: Ekin Yayınevi
- Rehber, E., & Erkuş, A. (2020). *Tarımda proje hazırlama tekniği*. Bursa: Ekin Yayınevi
- Şahin, İ.; Fındık, T. (2008) Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırma Dergisi*. 1(3), 65-86.
- Taya (2014). Türkiye aile yapısı araştırması (Taya) tespitler ve öneriler raporu. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. İstanbul: Araştırma ve Sosyal Politika Serisi 07, 1. Basım.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2020). *İstatistiklerle gençlik*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2020-37242> adresinden edinilmiştir.
- Tuzcu, G. (2004). Eğitimin finansman gerekleri ve boyutları. *Milli Eğitim Dergisi*, 1(163), 55- 70.

- Uçar, Canan, (2013). Mesleki eğitimin dünyadaki ve ülkemizdeki konumu, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*.2(2) 242-253
- Uyguç, N. (2003). Cinsiyet, bireysel değerler ve meslek seçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(18), 93-103.
- Uzun, Y., Bilban, M., & Arıkan, H. (2018, Ekim). *Tarım ve kırsal kalkınmada yapay zekâ kullanımı*. VI. KOP bölgesel kalkınma sempozyumu, Konya.
- Vural, B. (2004). *Okul başarısında ailenin rolü ve önemi*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Vural, H. (2015). *Tarım ve Gıda Ekonomisi İstatistiği*. Yayımlanmamış ders notu, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Yalova, Y. (2007). *Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası ve Türkiye*. Ankara: Alp Yayınevi.
- Yeşilyaprak, B. (2006). *Eğitimde rehberlik hizmetleri gelişimsel yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım,S.(2011).*Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Pamukkale Üniversitesi, Ankara.

EKLER

EK 1 Öğrenci Anket Soruları

ANKET FORMU

Bu anket formu Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümünde yürütülmekte olan “mesleki ve teknik Anadolu liselerinde tarım bölümünü seçen öğrencilerin beklentilerinin değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır.

Saygılar.

Cinsiyet: Kadın() Erkek()	Velinizin Eğitim Durumu: İlkokul() Ortaokul() Lise() Üniversite() YLisans()Doktora()	Velinizin Mesleği Nedir? Çiftçi() Esnaf() İşçi() Memur() Diğer()
Sınıf: 9() 10() 11() 12()	Yerleşim Yeri: Şehir Merkezi() İlçe Merkezi() Belde() Köy()	Ailenizin Tarımsal Varlığı: Tarla() Bahçe() Sera() Diğer() Yok()
Aile Birey Sayısı: 1-2() 3-4() 5-6() Diğer()	Tarım Meslek Lisesini Tercih Etme Sebebiniz: Ortaokul Not Ortalamanızın Bu Okula Yetmesi() Merkezi Sınav Puanınızın Bu Okula Yetmesi() Evinize Yakın Olması() Velinizin İstemesi() Tarım Mesleğine İlgili Duymanız()	Tarım Ürünlerinin Nasıl Yetiştirildiği İlginizi Çeker mi? Evet() Hayır () Bazen()

	Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE TARIM MESLEK LİSELERİ YETERLİ DEĞERİ GÖRÜYOR					
2	TÜRK EĞİTİM SİSTEMİMİZDE TARIM MESLEK LİSELERİNİN ÜRETİM YAPMALARI AÇISINDAN YETERLİ OLANAKLAR SAĞLANMAKTADIR.					
3	TÜRK TARIM POLİTİKALARI UYGULAMA AÇISINDAN YETERLİDİR					
4	TÜRKİYE’ DEKİ TARIM MESLEK LİSELERİ SAYI OLARAK YETERLİDİR.					
5	TÜRKİYEDEKİ TARIM MESLEK LİSELERİ TEKNOLOJİK AÇIDAN ÇAĞI YAKALAMIŞTIR					
6	OKULUMUZUN VERMİŞ OLDUĞU DERS KİTAPLARI KAYNAK OLARAK YETERLİDİR					
7	OKULUMUZUN SUNMUŞ OLDUĞU SINIF DERS VE GEREÇLERİ YETERLİDİR					
8	OKULUMUZUN YURT DIŞI BAĞLANTILARI OLUP ORTAK PROJELER ÜRETİYORUZ					
9	OKULUMUZDAKİ UYGULAMA SINIFLARI YETERLİ FİZİKSEL İMKÂN LARA SAHİPTİR					
10	OKULUMUZ, TARIMSAL UYGULAMALARDA KULLANMAMIZ GEREKEN TEKNİK MALZEMEYİ SAĞLAMAKTADIR					

11	OKULUMUZ YENİ FİKİRLERE VE ELEŞTİRİLERE AÇIKTIR					
12	OKULUMUZ, TARIMSAL ARAZİLERE SAHİPTİR					
13	OKULUMUZ; OKUL DIŞINDAKİ TARIM ALANLARINDA UYGULAMA DERSLERİ YAPMAMIZA OLANAK SAĞLAR					
14	OKULUMUZDA ORGANİKTARIM YAPILMAKTADIR.					
15	OKULUMUZ TARIMSAL FAALİYETLER İLE İLGİLİ YAYINLARA ABONEDİR.					
16	OKULUMUZDA ALDIĞIMIZ MESLEK DERSLERİNİN HAFTALIK DERS SÜRESİ YETERLİDİR					
17	OKULUMUZDAMESLEĞİMİLE İLGİLİ İŞ GÜVENLİĞİ KURALLARINI ÖĞRENİRİM.					
18	OKULUMUZ ATÖLYELERİNDEKİ TEKNOLOJİ, PİYASANIN ÇOK GERİSİNDEDİR					
19	MESLEKİ VE TEKNİK LİSEDE OKURKEN HAYALİNİ KURDUĞUM EĞİTİMİ ALDIM					
20	TARIM MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİSİ OLARAK BÖLÜM DEĞİŞTİRİP FARKLI BRANŞLARA GEÇMEYİ DÜŞÜNÜYORUM					
	Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
21	TARIM MESLEK LİSESİNİ TARIMA İLGI DUYDUĞUM İÇİN TERCİH ETTİM.					
22	LİSE TERCİHİMİ YAPTIĞIM DÖNEME GERİ DÖNME ŞANSIM OLSA TEKRAR TARIM MESLEK LİSESİNİ TERCİH EDERDİM.					
23	MESLEK LİSESİNİ BİTİRİP ÜNİVERSİTE TERCİHİ YAPTIĞIM ZAMAN EĞİTİM SİSTEMİMİZ BANA ÖNCELİK VE KOLAYLIK SAĞLAYACAKTIR					
24	TÜRKİYEDEKİ TARIM ARAZİLERİNİ YÜKSEK VERİM ALABİLECEK ŞEKİLDE KULLANABİLECEK DONANIMI, LİSE ÖĞRENİMİ SÜRESİNCE KAZANDIM					
25	TARIM MESLEK LİSELERİ, TÜRKİYENİN TARIMSAL ALANDA İŞ İSTİHDAM İHTİYACININ KARŞILAYABİLECEK NİTELİKLİ ELEMAN YETİŞTİRİR					
26	İLKÖĞRETİMİ BİTİRİP LİSE TERCİHİNDE BULUNACAK ÖĞRENCİLERE OKULUMU VEYA ALANINIMI TAVSİYE EDERİM					
27	BU OKULA ÜNİVERSİTE OKUMA AMACIYLA KAYIT OLDUM					

28	ÜNİVERSİTEYE GİTMEK İSTEYEN ÖĞRENCİLER MESLEK LİSELER HARİCİNDE OKULLAR DA OKUMALILAR.					
29	OKULDA KAZANMIŞ OLDUĞUM MEVCUT MESLEKİ VE TEORİK BİLGİMLE PİYASADA ÇALIŞACAĞIMI SANMIYORUM					
30	MESLEĞİMİN ÇOK POPÜLER OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.					
31	TARIMSAL FAALİYET İŞ KOLUNDA ELEMAN OLMAK HAYALİMDİR					
32	ALDIĞIM TARIM MESLEK DERSLERİNİN İLERİDE MESLEKİ HAYATIMDA BANA KATKI SAĞLAYACAĞINI DÜŞÜNÜYORUM.					
33	MESLEĞİMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ, YARATICILIĞIMI KULLANMAVE ÜRETİM YAPMA İMKÂNI VERMESİDİR.					
34	TARIM MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİ OLARAK ÇEVREMİZDEKİ KÖYLÜYE ÇİFTÇİYE VEYA HOBİ OLARAK BAHÇE İLE UĞRASIP MEYVE SEBZE YETİŞTİREN VATANDAŞA FAYDALI BİLGİLER SUNUP UYGULAMADA YARDIMCI OLACAK BİLGİ VE BECERİYİ OKULDA ÖĞRENİYORUZ					
35	ÖĞRETMENLERİMİZ DÖNEM BAŞINDA TARIM DERSLERİNİN İÇERİKLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA YAPAR VE BİR PLAN DÂHİLİNDE DERSLERİ İŞLER					
36	ÖĞRETMENLERİMİZ TARIM MESLEK DERSLERİNDE GÜNCEL GELİŞMELERİ TAKİP EDER VE BİZİ BİLGİLENDİRİR.					
37	ÖĞRETMENLERİMİZ TARAFINDAN VERİLEN EĞİTİMLE İŞLETMELERDE KAZANDIĞIMIZ MESLEKİ BİLGİ BECERİ LERİ OKULDA KAZANIRIZ.					
38	ÖĞRETMENLERİMİZ DERSLERE HAZIRLIKLIL GELİR					
39	ÖĞRETMENLERİMİZDEN MESLEKİ SORULARA CEVAPLAR ALIRIZ					
40	ÖĞRETMENLERİMİZ MESLEK DERSLERİNDE TARIM ARAZİLERİNDE UYGULAMA YAPMA İMKÂNI SAĞLAR					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Veyzel KİREMİTÇİ
Doğum Yeri ve Tarihi : DİYARBAKIR / 26.02.1985
Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim Durumu
Lise : Ziya Gökalp Lisesi/DİYARBAKIR
Lisans : Dicle Üniversitesi 2007
Yüksek Lisans : Bursa Uludağ Üniversitesi 2022

Çalıştığı Kurum/Kurumlar : Millî Eğitim Bakanlığı

İletişim (e-posta) : vyslkiremitci@gmail.com